

SLOVAK | BUSINESS | AGENCY

Postavenie malých a stredných podnikov v zahraničnom obchode SR v roku 2015

Bratislava, február 2017

Vydavateľ:
Slovak Business Agency

© SBA, Bratislava, 2016

Všetky práva vyhradené. Údaje, ktoré sú obsahom tejto publikácie, je možné použiť len s uvedením zdroja.

Neprešlo jazykovou úpravou.

Obsah

1. Úvod.....	4
2. Vývoj zahraničného obchodu Slovenska v roku 2015.....	5
3. Vývoj vývozu v roku 2015 z pohľadu MSP	7
3.1 Komoditná štruktúra vývozu MSP	9
3.1.1 Vývoz high-tech tovarov	11
3.2 Teritoriálna štruktúra vývozu MSP	12
3.2.1 Vývoz MSP do krajín EÚ	14
3.2.1.1 Komoditná štruktúra vývozu MSP do krajín EÚ.....	19
3.2.2 Vývoz MSP do krajín mimo EÚ.....	22
3.2.2.1 Komoditná štruktúra vývozu MSP do krajín mimo EÚ	26
3.3 Odvetvové členenie celkového vývozu MSP	31
3.4 Regionálna štruktúra vývozu MSP	36
3.5 Vlastnícka štruktúra vývozu MSP	39
3.6 Početnosť vyvážajúcich MSP	41
4. Vývoj dovozu v roku 2015 z pohľadu MSP	43
4.1. Komoditná štruktúra dovozu MSP	45
4.1.1 Dovož high-tech tovarov	48
4.2. Teritoriálna štruktúra dovozu MSP	48
4.2.1 Dovož MSP z krajín EÚ	50
4.2.1.1 Komoditná štruktúra dovozu MSP z krajín EÚ.....	54
4.2.2 Dovož MSP z krajín mimo EÚ.....	57
4.2.2.1 Komoditná štruktúra dovozu MSP z krajín mimo EÚ	60
4.3. Odvetvové členenie celkového dovozu MSP	65
4.4. Regionálna štruktúra dovozu MSP	66
4.5. Vlastnícka štruktúra dovozu MSP	68
4.6. Početnosť dovážajúcich MSP	70
5. Vývoj salda obchodnej bilancie MSP	72
6. Porovnanie postavenia MSP v zahraničnom obchode v SR a v krajinách EÚ.....	73
6.1. Početnosť vyvážajúcich a dovážajúcich MSP	76
7. Metodické poznámky	78
8. Záver.....	80
Zoznam tabuliek.....	83
Zoznam grafov.....	83
Zoznam máp	86
9. Prílohy	87

1. Úvod

Vývoj slovenskej ekonomiky, pre ktorú je charakteristická vysoká úroveň vonkajšej otvorenosti a orientácia na export, do veľkej miery súvisí s vývojom na zahraničných trhoch. Slovenská ekonomika vplyvom vysokého stupňa zapojenia hospodárstva do medzinárodnej del'by práce patrí medzi najotvorenejšie ekonomiky vo svete.

Obmedzená veľkosť domáceho trhového priestoru čoraz viac núti slovenských podnikateľov hľadať odbytiská svojej produkcie v zahraničí. Zlepšiť svoju konkurenčnú schopnosť na zahraničných trhoch sa snažia aj malé a stredné podniky (MSP), ktoré tvoria v slovenskom hospodárstve nezastupiteľnú úlohu hlavne v oblasti tvorby pracovných miest a v rozvoji regiónov.

Napriek tomu, že malé a stredné podniky na Slovensku poskytujú v podnikovej ekonomike pracovné príležitosti viac ako dvom tretinám aktívnej pracovnej sily a podieľajú sa viac ako polovicou na tvorbe pridanej hodnoty¹, v zahranično-obchodnej výmene Slovenska pretrvávajú dominantné postavenie veľkých podnikov. V roku 2015 sa malé a stredné podniky podieľali na celkovom objeme vyvezeného tovaru 29,1 %. Takmer polovicu vývozu MSP realizovali subjekty so zahraničným vlastníctvom. Podiel malých a stredných podnikov na celkovom dovoze tovarov predstavoval 42,0 %.

V medziročnom porovnaní si malé a stredné podniky nezlepšili svoje celkové postavenie v zahraničnom obchode. Dosiahnutý podiel MSP na celkovom vývoze bol nižší ako v roku 2014. Pozitívny vývoj zaznamenal vývoj vývozu MSP na trhy tretích krajín, ktorý medziročne vzrástol o 8,5 %. Uvedený nárast bol viac ako dvojnásobne vyšší v porovnaní s dosiahnutým rastom na trhy krajín EÚ (rast o 4,1 %). Výraznejšie presadzovanie na mimoeurópskych trhoch napomôže malým a stredným podnikom diverzifikovať svoje odbytiská a znížiť tak závislosť od dopytu zo strany krajín EÚ.

Materiál prezentuje postavenie malých a stredných podnikov v zahraničnom obchode SR na základe definitívnych údajov o zahraničnom obchode v roku 2015. Analyzovaný je vývoz a dovoz s hlavným ťažiskom na kategóriu malých a stredných podnikov z pohľadu veľkostných kategórií, komoditnej štruktúry, odvetvového zamerania, regionálnej, teritoriálnej a vlastníckej štruktúry obchodu. Súčasťou materiálu je porovnanie postavenia MSP v zahraničnom obchode v SR a v krajinách EÚ.

Slovak Business Agency ďakuje pracovníkom Odboru štatistiky zahraničného obchodu Štatistického úradu SR za poskytnutie dátových vstupov, na základe ktorých bolo možné uvedený materiál spracovať a tým podrobnejšie preskúmať postavenie malých a stredných podnikov v zahraničnom obchode SR.

¹ Zdroj: SBA, Malé a stredné podnikanie v číslach v roku 2015

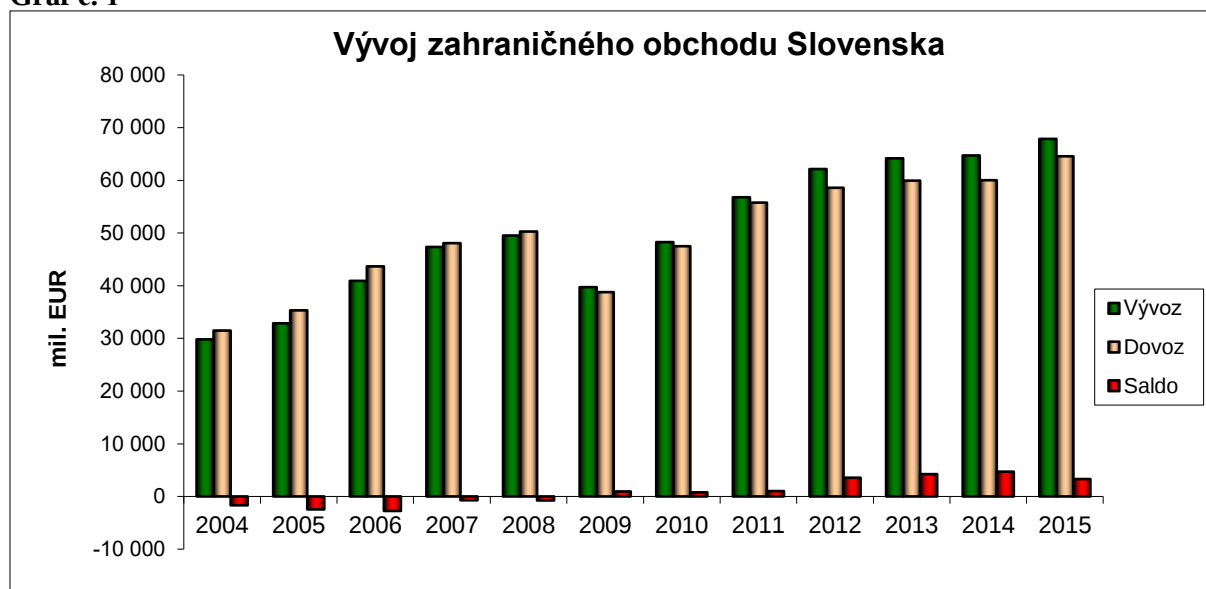
2. Vývoj zahraničného obchodu Slovenska v roku 2015

V roku 2015 sa podľa údajov ŠÚ SR zvýšil celkový vývoz tovaru o 4,6 %. V absolútnom vyjadrení dosiahol hodnotu 67 679,9 mil. Eur. Celkový dovoz tovarov dosiahol úroveň 64 360,7 mil. Eur a oproti roku 2014 vzrástol o 7,2 %.

Celková bilancia zahraničného obchodu za rok 2015 bola aktívna v objeme 3 319,2 mil. Eur. V medziročnom porovnaní sa aktívne saldo znížilo o 1 383,2 mil. Eur.

Exportná výkonnosť ekonomiky vyjadrujúca podiel vývozu výrobkov a služieb na HDP v roku 2015 oproti predchádzajúcemu obdobiu mierne vzrástla (o 1,7 p. b.) na 93,5 %. Dovozná náročnosť vyjadrujúca podiel dovozu výrobkov a služieb na HDP sa medziročne zvýšila (o 2,8 p. b.) na 91,1 %. Otvorenosť slovenskej ekonomiky (podiel zahraničného obchodného obratu na HDP) dosiahla 184,6 %.

Graf č. 1

Zdroj: Štatistický úrad SR, spracované SBA

Podľa definitívnych údajov najvýraznejšie vzrástol vývoz (podľa kapitol Harmonizovaného systému) osobných automobilov a iných motorových vozidiel konštruovaných hlavne na prepravu osôb o 1 281,2 mil. Eur, častí, súčastí a príslušenstva motorových vozidiel o 583,1 mil. Eur, telefónnych súprav vrátane telefónov pre celulárnu sieť alebo ostatné bezdrôtové siete o 390,8 mil. Eur, nových pneumatík z kaučuku o 319,9 mil. Eur a karosérií motorových vozidiel o 242,1 mil. Eur. Najviac poklesol vývoz ropných olejov a olejov získaných z bitúmenových nerastov, iných ako surových o 460,7 mil. Eur, monitorov a projektorov, televíznych prijímačov o 236,4 mil. Eur, plochých valcovaných výrobkov zo železa alebo nelegovanej ocele, valcovaných za tepla o 175,9 mil. Eur.

Najvyššie medziročné zvýšenie v absolútnych hodnotách zaznamenal dovoz častí, súčastí a príslušenstva motorových vozidiel o 1 107,2 mil. Eur, telefónnych súprav vrátane telefónov pre celulárnu sieť alebo ostatné bezdrôtové siete o 640,3 mil. Eur, osobných automobilov a iných motorových vozidiel konštruovaných hlavne na prepravu osôb o 251,8 mil. Eur, sedadiel tiež premeniteľných na lôžka o 236,8 mil. Eur a železničných alebo električkových

vozňov s vlastným pohonom o 199,6 mil. Eur. Oproti roku 2014 najviac poklesol dovoz ropných olejov a olejov získaných z bitúmenových nerastov, surových o 731 mil. Eur, ropných olejov a olejov získaných z bitúmenových nerastov, iných ako surových o 213,7 mil. Eur, ropných plynov a iných plynných uhlíkovodíkov o 190,3 mil. Eur, železných rúd a koncentrátov o 123,1 mil. Eur a tlačiarenských strojov používaných na tlačenie pomocou štokov o 105,8 mil. Eur.

Z teritoriálneho hľadiska sa v rámci hlavných ekonomických zoskupení **zvýšil vývoz do krajín EÚ o 5,9 %** (tvoril 85,2 % celkového vývozu SR) a **do krajín OECD o 6,3 %** (na celkovom vývoze SR sa podieľal 88,2 %).

Z hľadiska najvýznamnejších obchodných partnerov sa zvýšil vývoz do Španielska o 34,4 %, Francúzska o 18,7 %, Spojených štátov amerických o 16,7 %, Rumunska o 8 %, Nemecka o 6,5 %, Poľska o 6 % a Rakúska o 3,4 %.

Oproti roku 2014 sa z hľadiska hlavných ekonomických zoskupení **zvýšil dovoz z krajín EÚ o 11,5 %** (tvoril 65,5 % z celkového dovozu) a **z krajín OECD o 9,6 %** (na celkovom dovoze SR sa podieľal 65,9 %).

V rámci najvýznamnejších obchodných partnerov sa zvýšil dovoz z Francúzska o 15,5 %, Číny o 14,8 %, Maďarska o 11,6 %, Českej republiky o 11,2 %, Rakúska o 11,1 %, Poľska o 10 %, Nemecka o 9 % a Talianska o 8,9 %. Najvýznamnejší pokles dovozu bol zaznamenaný z Ruskej federácie (o 29 %).

Najvýznamnejšie aktívne saldo dosiahlo Slovensko s Nemeckom (5 063,9 mil. Eur), Spojeným kráľovstvom (2 636,5 mil. Eur), Rakúskom (2 342,9 mil. Eur), Poľskom (2 306,1 mil. Eur), Francúzskom (1 659,5 mil. Eur) a Českou republikou (1 210,2 mil. Eur).

Najväčšie pasívne saldo bolo v zahranično-obchodnej činnosti Slovenska dosiahnuté s Čínou (4 599,6 mil. Eur), Kórejskou republikou (4 153,2 mil. Eur), Ruskou federáciou (2 027,5 mil. Eur), Japonskom (574,1 mil. Eur), Taiwanom (533,6 mil. Eur), Malajziou (457,5 mil. Eur), Indiou (218 mil. Eur) a Ukrajinou (157 mil. Eur).

3. Vývoj vývozu v roku 2015 z pohľadu MSP

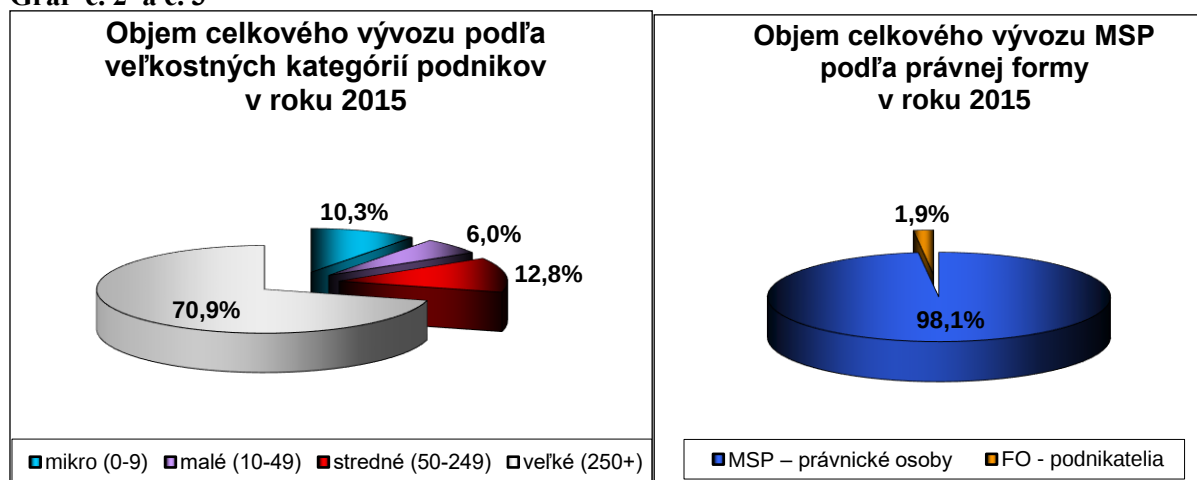
V roku 2015 zaznamenal objem vývozu malých a stredných podnikov najvýznamnejší rast za posledné tri roky. V medziročnom porovnaní sa zvýšil o 4,6 % na hodnotu 17 984,4 mil. Eur².

Podiel malých a stredných podnikov na objeme celkového vývozu predstavoval 29,1 %, čo je o 0,2 p. b. menej ako v roku 2014. V prípade započítania vývozu zahraničných osôb by podiel MSP na celkovom vývoze predstavoval 26,6 %.

Z hľadiska jednotlivých veľkostných kategórií dosiahol podiel mikropodnikov (0 - 9) na celkovom vývoze 10,3 %, čo predstavuje 6 351,6 mil. Eur. Malé podniky (10 – 49) sa na celkovom vývoze podieľali 6,0 % s objemom vývozu v hodnote 3 698,5 mil. Eur a stredné podniky (50 - 249) s podielom 12,8 %, čo v absolútnom vyjadrení predstavuje 7 934,3 mil. Eur. Dominantné postavenie si na celkovom vývoze aj v roku 2015 udržali veľké podniky, ktorých podiel tvoril 70,9 % z celkového vývozu, čo predstavuje 43 805,5 mil. Eur.

Z celkovej hodnoty vývozu malých a stredných podnikov (17 984,4 mil. Eur) tvorili rozhodujúci podiel právnické osoby - podniky (98,1 %). Podiel vývozu fyzických osôb – podnikateľov predstavoval 1,9 % z celkového objemu vývozu MSP.

Graf č. 2 a č. 3

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

V rámci jednotlivých veľkostných kategórií MSP sa medziročne znížil vývoz len v kategórii mikropodnikov o 1,6 % (v absolútnom vyjadrení o 100,5 mil. Eur). Vývoz malých podnikov medziročne vzrástol o 9,4 % (o 319,3 mil. Eur) a stredných podnikov o 7,8 % (o 572,9 mil. Eur). Nárast bol zaznamenaný aj v kategórii veľkých podnikov (o 5,5 %, resp. o 2 280,0 mil. Eur).

² V zmysle metodiky spracovania je štruktúra vývozu prezentovaná na základe definitívnych údajov ZO, z ktorých boli vylúčené operácie vykonávané zahraničnými osobami

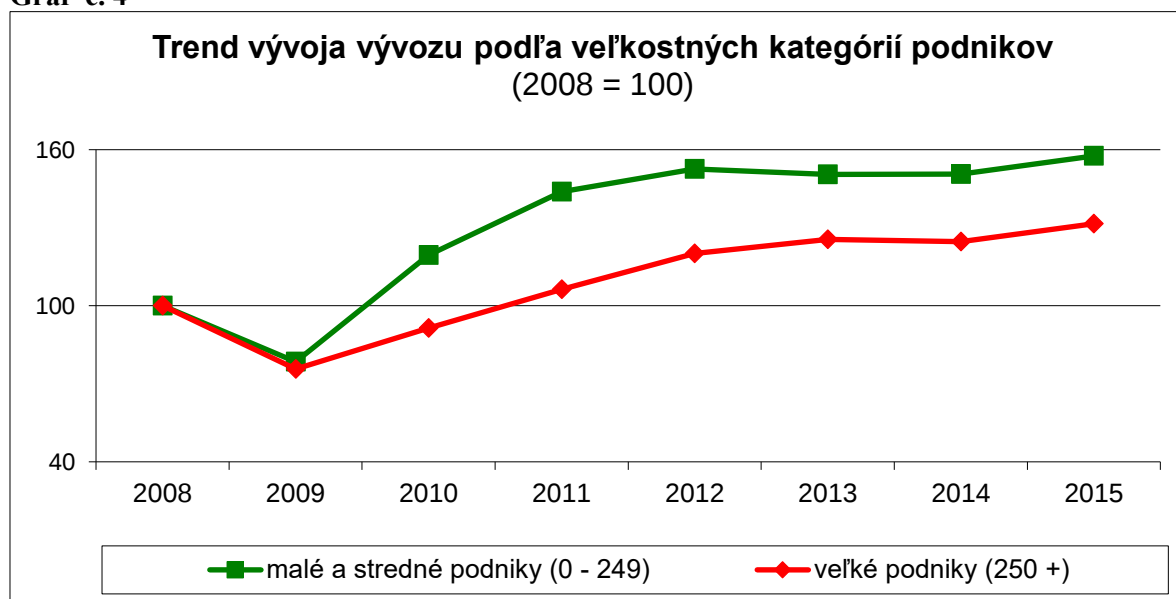
Tabuľka č. 1: Štruktúra celkového vývozu podľa veľkostných kategórií podnikov v roku 2015, v porovnaní s rokom 2014

Veľkostná kategória podnikov	Celkový objem vývozu (bez zahraničných osôb)			
	2014	2015		Index
	mil. Eur	mil. Eur	podiel v %	2015/2014
mikropodniky (0-9)	6 452,1	6 351,6	10,3%	98,4
malé podniky (10-49)	3 379,2	3 698,5	6,0%	109,4
stredné podniky (50-249)	7 361,4	7 934,3	12,8%	107,8
veľké podniky (250+)	41 525,5	43 805,5	70,9%	105,5
MSP (0-249)	17 192,7	17 984,4	29,1%	104,6
Spolu	58 718,2	61 789,9	100,0%	105,2
Celkový objem vývozu v roku 2015 vrátane zahraničných osôb	mil. Eur		podiel MSP (0-249)	
	67 679,9		26,6%	

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR. Grafické znázornenie štruktúry celkového vývozu podľa veľkostných kategórií podnikov vrátane zahraničných osôb je prezentované v prílohe, v grafe č. 70.

Výrazne nižší podiel malých a stredných podnikov na vývoze oproti ostatným ekonomickým kategóriám (tržby, pridaná hodnota, zamestnanosť) súvisí aj so skutočnosťou, že malé a stredné podniky obvykle realizujú aj nepriamy vývoz prostredníctvom subdodávok komponentov pre veľké podniky, ktoré následne umiestňujú hotové výrobky na zahraničné trhy.

Trend vývoja vývozu podľa veľkostných kategórií podnikov prezentovaný v nižšie uvedenom grafe č. 4 poukazuje na výrazne vyššiu dynamiku vývozu malých a stredných podnikov v pokrízovom období (po roku 2009) ako v prípade veľkých podnikov. V období po roku 2012 MSP už nenadviazali na svoje predchádzajúce pozitívne výsledky. V roku 2013 vývoz MSP poklesol o 1,3 % a v roku 2014 zaznamenal stagnáciu (rast o 0,1 %). Výraznejší medziročný nárast zaznamenal vývoz MSP až v roku 2015 (o 4,6 %). V porovnaní s rokom 2008 dosahuje vývoz MSP vyššiu úroveň o takmer 60 %.

Graf č. 4

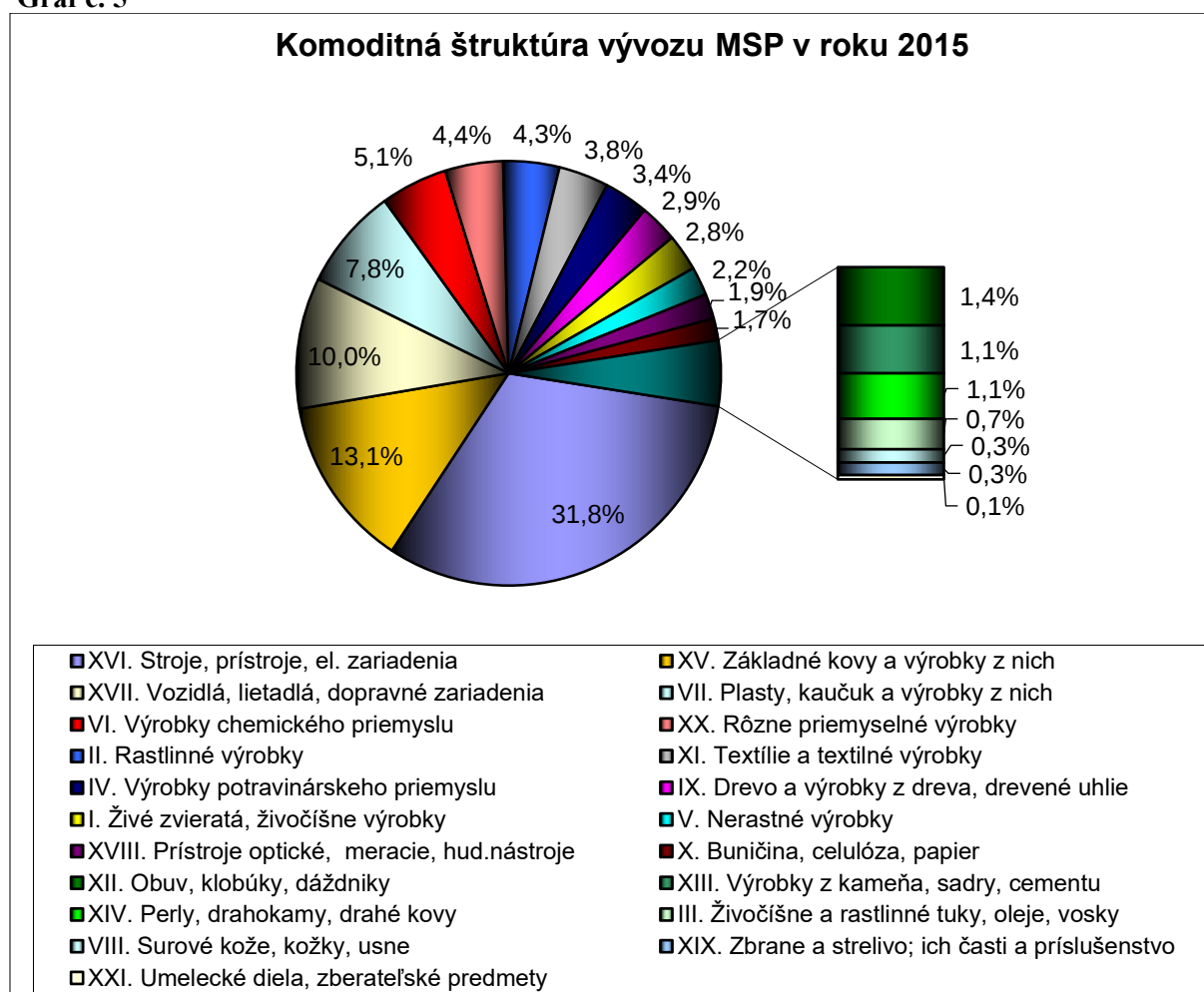
Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

3.1 Komoditná štruktúra vývozu MSP

Takmer jednu tretinu (31,8 %, resp. 5 714,5 mil. Eur) z celkového vývozu malých a stredných podnikov v roku 2015 tvorili stroje, prístroje, elektronické zariadenia (podľa tried Harmonizovaného systému).

Medzi ďalšie významné komodity vývozu MSP patrili základné kovy a výrobky z nich s podielom 13,1 % (2 347,0 mil. Eur), vozidlá, lietadlá, dopravné zariadenia s podielom 10,0 % (1 797,5 mil. Eur), plasty, kaučuk a výrobky z nich s podielom 7,8 % (1 396,0 mil. Eur), výrobky chemického priemyslu s podielom 5,1 % (914,8 mil. Eur), rôzne priemyselné výrobky s podielom 4,4 % (795,4 mil. Eur), rastlinné výrobky s podielom 4,3 % (768,9 mil. Eur), textilie a textilné výrobky s podielom 3,8 % (685,4 mil. Eur), výrobky potravinárskeho priemyslu s podielom 3,4 % (609,3 mil. Eur).

Graf č. 5

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Komoditná štruktúra vývozu MSP sa v posledných štyroch rokoch vyznačuje každoročným rastom zastúpenia stojov, prístrojov a elektronických zariadení a poklesom zastúpenie základných kovov a výrobkov z nich. V prípade zastúpenie ostatných komodít je štruktúra pomerne stabilná a neprechádza výraznými zmenami.

Oproti roku 2014 sa v rámci komodít najvýraznejšie zvýšilo zastúpenie strojov, prístrojov, elektronických zariadení (o 4,0 p. b) a plastov, kaučuku a výrobkov z nich (o 1,0 p. b.). Naopak,

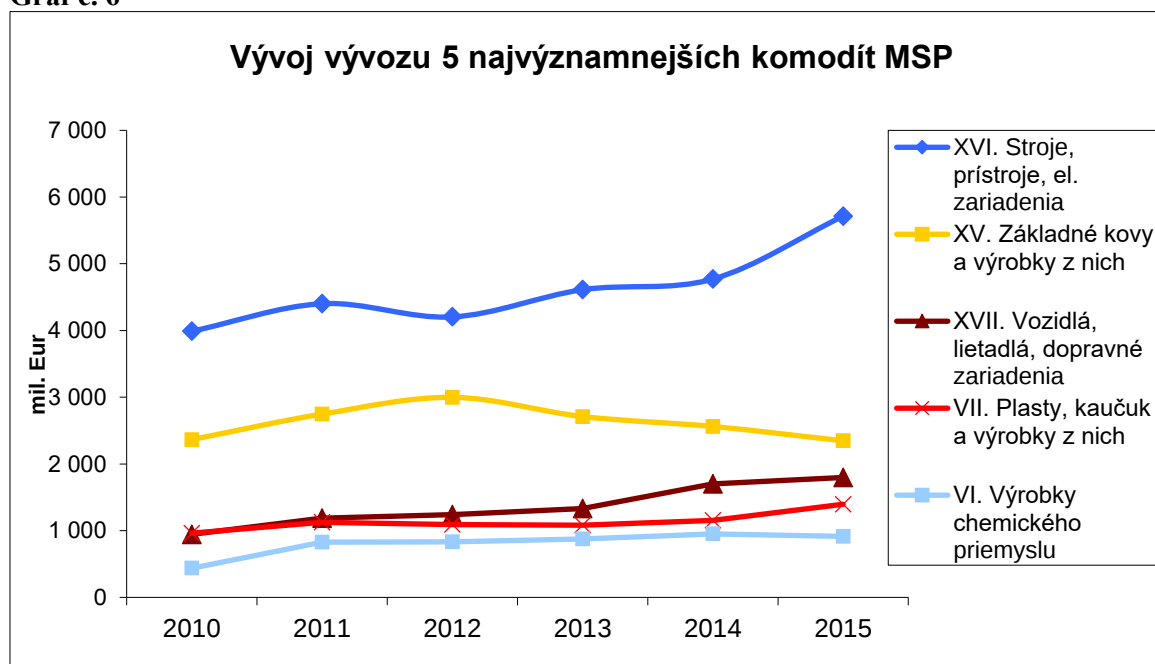
znížilo sa najmä zastúpenie základných kovov a výrobkov z nich (o 1,8 p. b.) a textílií a textilných výrobkov (o 1,2 p. b.).

V absolútnej hodnote sa v medziročnom porovnaní **najvýraznejšie zvýšil vývoz strojov, prístrojov, el. zariadení** (o 943,5 mil. Eur, resp. o 19,8 %), **plastov, kaučuku a výrobkov z nich** (o 240,4 mil. Eur, resp. o 20,8 %), **vozidiel, lietadiel, dopravných zariadení** (o 95,3 mil. Eur, resp. o 5,6 %), rastlinných výrobkov (o 87,0 mil. Eur, resp. o 12,8 %), rôznych priemyselných výrobkov (o 67,7 mil. Eur, resp. o 9,3 %).

Naopak, v absolútnej hodnote najvýraznejšie medziročne poklesol vývoz základných kovov a výrobkov z nich (o 214,7 mil. Eur, resp. o 8,4 %), textílií a textilných výrobkov (o 171,4 mil. Eur, resp. o 20,0 %), perál, drahokamov, drahých kovov (o 84,6 mil. Eur, resp. o 30,5 %) a buničiny, celulózy, papiera (o 63,3 mil. Eur, resp. o 17,4 %).

V grafe č. 6 je znázornený vývoj vývozu piatich najvýznamnejších komodít MSP³ od roku 2010. V roku 2015 pokračoval trend nárastu vývozu **strojov, prístrojov a elektronických zariadení** (o 19,8 %) a vozidiel, lietadiel a dopravných zariadení (o 5,6 %). Vývoz sa zvýšil aj v prípade plastov, kaučuku a výrobkov z nich (20,8 %). Vývoz základných kovov a výrobkov z nich sa opätovne znížil aj v roku 2015 (o 8,4 %). Pokles vývozu základných kovov a výrobkov z nich je dokumentovaný každoročne od roku 2012. Pokles vývozu bol zaznamenaný aj v prípade výrobkov chemického priemyslu (o 3,8 %).

Graf č. 6

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Z hľadiska najvýznamnejších komodít v roku 2015 (graf č. 7)⁴ dosahovali malé a stredné podniky najvýraznejšie zastúpenie na vývoze rastlinných výrobkov (94,7 %), živých zvierat, živočíšnych výrobkov (82,0 %), dreva a výrobkov z dreva, dreveného uhlia (78,6 %), výrobkov potravinárskeho priemyslu (65,7 %), prístrojov optických, meracích, hud. nástrojov (59,6 %), výrobkov chemického priemyslu (56,9 %) a textílií a textilných výrobkov (49,7 %).

³ 5 najvýznamnejších komodít tvorí 67 % z celkového vývozu MSP.

⁴ Najvýznamnejšie komodity uvedené v grafe č. 7 tvoria 98,4 % z celkového vývozu.

Dominantné postavenie veľkých podnikov sa prejavuje vo vývoze vozidiel, lietadiel, dopravných zariadení (podiel MSP dosiahol len 10,1 %), nerastných výrobkov (podiel MSP dosiahol 14,2 %), buničiny, celulózy, papiera (podiel MSP dosiahol 28,4 %) a strojov, prístrojov a elektronických zariadení (podiel MSP dosiahol 28,8 %).

Graf č. 7

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

3.1.1 Vývoz high-tech tovarov

Štatistické údaje o obchodnej výmene tovarov s vysokou technológiou (high-tech tovary) patria medzi ukazovatele, pomocou ktorých je možné hodnotiť úroveň znalostnej ekonomiky. Skupina high-tech tovarov sa posudzuje na základe Štandardnej medzinárodnej obchodnej klasifikácie SITC Rev.4 a obsahuje technické produkty, ktorých výroba zahŕňa vysokú intenzitu výskumu a vývoja. Do tejto skupiny sa zaraďujú výrobky z nasledovných oblastí:

- Letecká technika,
- Výpočtová technika,
- Elektronika a telekomunikácie,
- Farmácia,
- Vedecké prístroje,

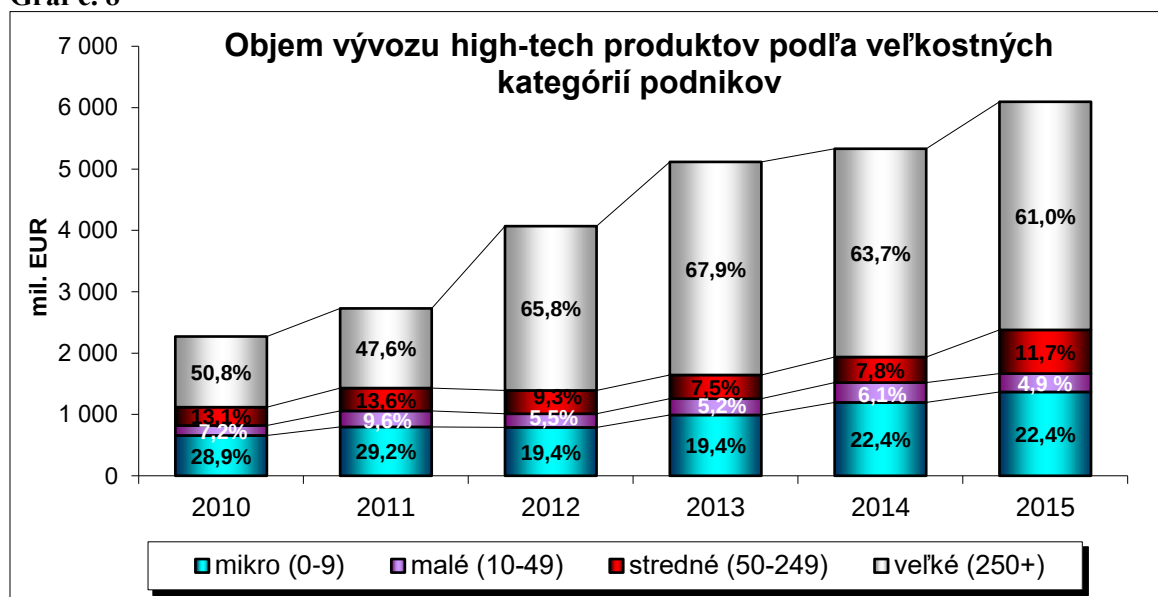
- Elektrotechnika,
- Chémia,
- Neelektrické stroje⁵.

V roku 2015 vzrástol objem vývozu high-tech tovarov medziročne o 14,4 % a dosiahol úroveň 6 095,3 mil. Eur (bez započítania vývozných operácií zahraničných osôb). Medziročné zvýšenie vývozu high-tech tovarov súviselo predovšetkým s nárastom objemu vývozu v sektore malých a stredných podnikov (o 22,8 %, resp. o 442,1 mil. Eur).

Medziročný rast vývozu high-tech tovarov bol v rámci MSP zaznamenaný u mikropodnikov a stredných podnikov. Vývoz mikropodnikov sa medziročne zvýšil o 14,2 % (resp. o 170,2 mil. Eur) a stredných podnikov o viac ako dve tretiny (70,9 %, resp. o 295,3 mil. Eur). Vývoz malých podnikov sa naopak v medziročnom porovnaní znížil o 7,3 % (resp. o 23,4 mil. Eur).

Malé a stredné podniky dosiahli na celkovom vývoze high-tech tovarov podiel 39,0 %, pri medziročnom zvýšení o 2,7 p. b. V rámci jednotlivých veľkostných kategórií MSP dosiahol podiel mikropodnikov 22,4 % (rovnako ako v roku 2014), podiel stredných podnikov vzrástol na 11,7 % (o 3,9 p. b.) a podiel malých podnikov sa naopak znížil na 4,9 % (o 1,1 p. b.).

Graf č. 8

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

3.2 Teritoriálna štruktúra vývozu MSP

Z hľadiska teritoriálnej štruktúry vývozu MSP naďalej **zostáva rozhodujúcim vývozným teritóriom jednotný trh EÚ**. V roku 2015 predstavoval objem vývozu do krajín EÚ **88,8 %** (resp. 15 977,0 mil. Eur) **z celkového vývozu MSP**. V medziročnom porovnaní sa objem vývozu MSP do krajín EÚ zvýšil o 4,1 %. **Vývoz do krajín mimo EÚ dosiahol podiel 11,2 %** (2 007,4 mil. Eur) **z celkového vývozu MSP**.

⁵ Podrobnejšie informácie o skupine high-tech tovarov podľa Štandardnej medzinárodnej obchodnej klasifikácie SITC Rev. 4 sú uvedené v prílohe (tabuľka č. 18)

V rámci jednotlivých kategórií MSP dosahuje vývoz do krajín mimo EÚ najvyšší podiel u kategórie mikropodnikov (14,4 %), následne u stredných podnikov (10,4 %) a najmenší v rámci malých podnikov (7,3 %).

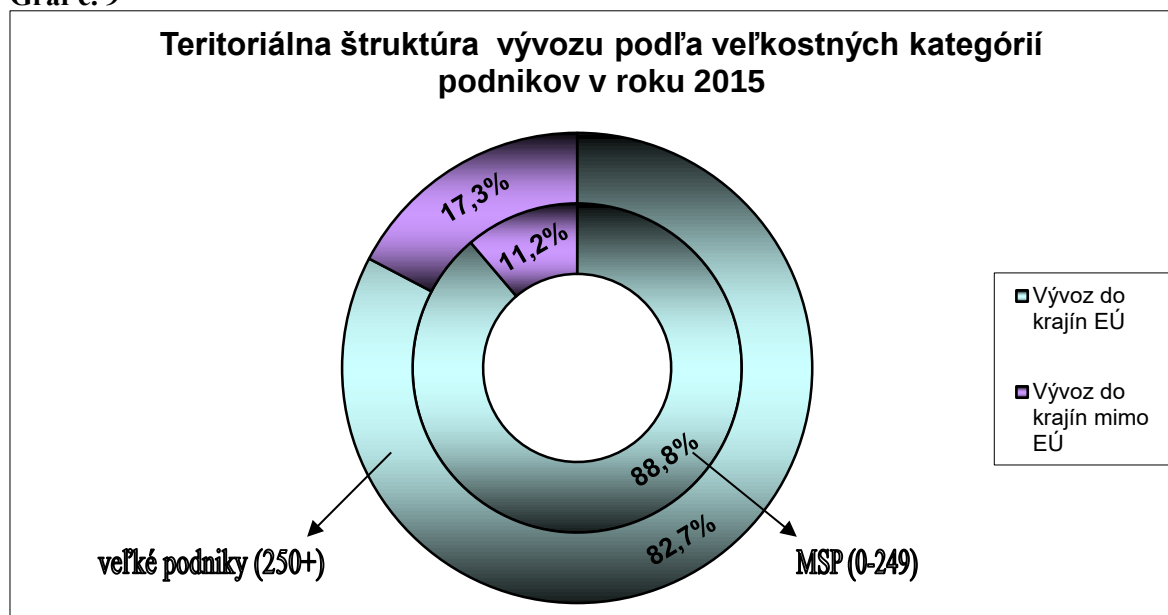
Tabuľka č. 2: Celkový objem vývozu v roku 2015 podľa veľkostných kategórií podnikov a teritoriálnych oblastí

Veľkostná kategória podnikov	Absolútne hodnoty (v mil. Eur)			Podiel v %		
	Vývoz do krajín EÚ	Vývoz do krajín mimo EÚ	Vývoz spolu	Vývoz do krajín EÚ	Vývoz do krajín mimo EÚ	Vývoz spolu
mikro (0-9)	5 439,5	912,1	6 351,6	85,6%	14,4%	100,0%
malé (10-49)	3 428,3	270,2	3 698,5	92,7%	7,3%	100,0%
stredné (50-249)	7 109,2	825,1	7 934,3	89,6%	10,4%	100,0%
veľké (250+)	36 231,6	7 573,9	43 805,5	82,7%	17,3%	100,0%
MSP (0-249)	15 977,0	2 007,4	17 984,4	88,8%	11,2%	100,0%
Spolu	52 208,6	9 581,3	61 789,9	84,5%	15,5%	100,0%

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Ako vyplýva z grafu č. 9, veľké podniky dosahujú o viac ako polovicu vyšší podiel vývozu do krajín mimo EÚ (17,3 %) ako malé a stredné podniky (11,2 %).

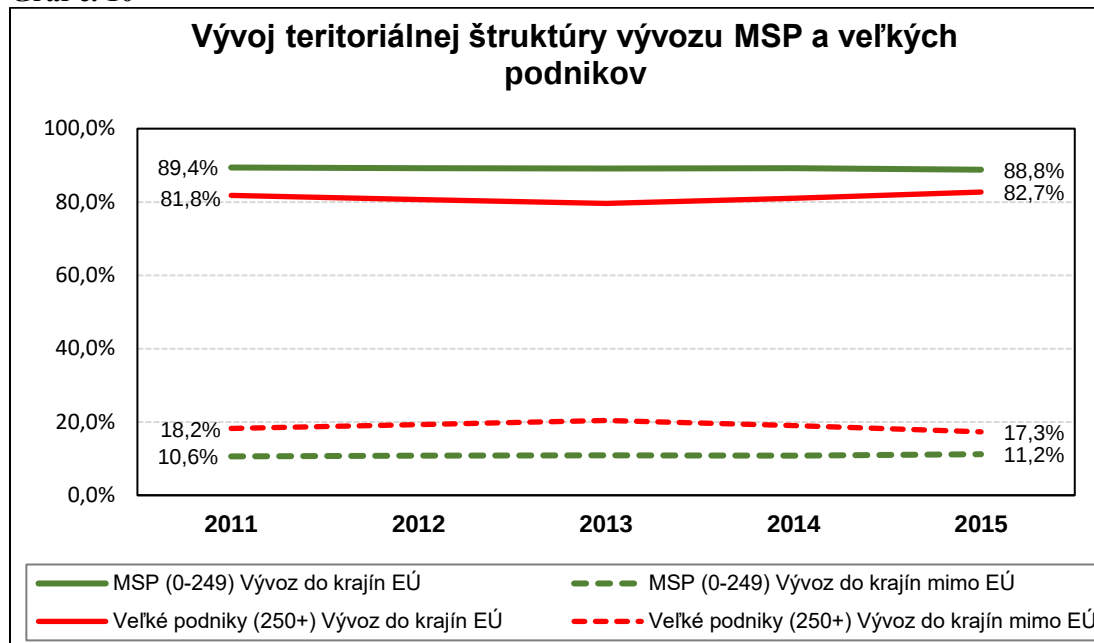
Graf č. 9

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Oproti roku 2011 sa podiel vývozu MSP do krajín mimo EÚ na celkovom vývoze MSP mierne zvýšil (o 0,6 p. b.), čo je v protiklade s vývojom uvedeného podielu v kategórii veľkých podnikov (pokles o 0,9 p. b.).

Graf č. 10

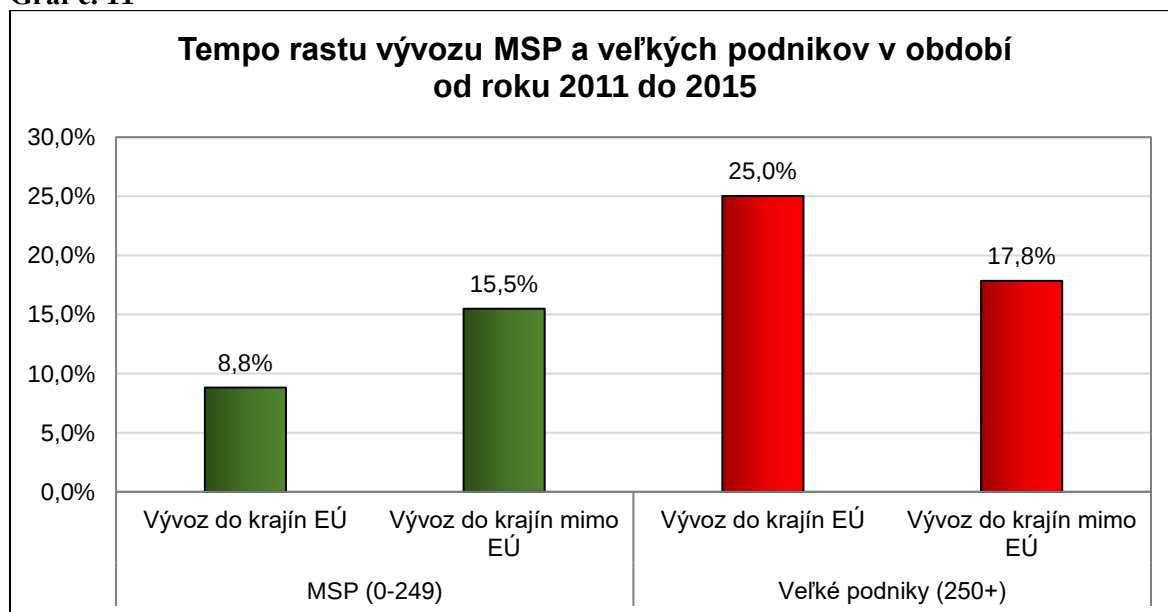

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Pozitívny vývoj vývozu MSP do tretích krajín dokumentuje aj graf č. 11. **Tempo rastu vývozu MSP do krajín mimo EÚ v období rokov 2011 až 2015 vykazuje vyššiu dynamiku (15,5 %) ako v prípade vývozu MSP do krajín EÚ (8,8 %).**

V prípade veľkých podnikov sa vývoz do krajín EÚ zvýšil oproti roku 2011 o jednu štvrtinu, pričom do tretích krajín vzrástol len o 17,8 %.

Graf č. 11

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

3.2.1 Vývoz MSP do krajín EÚ

V roku 2015 predstavoval podiel malých a stredných podnikov na celkovom objeme vývozu do krajín EÚ 30,6 % (resp. 15 977,0 mil. Eur). V rámci jednotlivých kategórií MSP

sa najviac na celkovom vývoze do krajín EÚ podieľali stredné podniky s podielom 13,6 %, v absolútnom vyjadrení 7 109,2 mil. Eur. Podiel mikropodnikov predstavoval 10,4 % (5 439,5 mil. Eur) z celkového vývozu do krajín EÚ a malé podniky sa na celkovom vývoze do krajín EÚ podieľali 6,6 % (3 428,3 mil. Eur).

Tabuľka č. 3: Štruktúra vývozu do krajín EÚ podľa veľkostných kategórií podnikov v roku 2015, v porovnaní s rokom 2014

Veľkostná kategória podnikov	Celkový objem vývozu - krajiny EÚ			
	2014	2015		Index 2015/2014
	mil. Eur	mil. Eur	podiel v %	
mikropodniky (0-9)	5 611,5	5 439,5	10,4%	96,9
malé podniky (10-49)	3 106,0	3 428,3	6,6%	110,4
stredné podniky (50-249)	6 625,0	7 109,2	13,6%	107,3
veľké podniky (250+)	33 641,0	36 231,6	69,4%	107,7
MSP (0-249)	15 342,5	15 977,0	30,6%	104,1
Spolu	48 983,5	52 208,6	100,0%	106,6

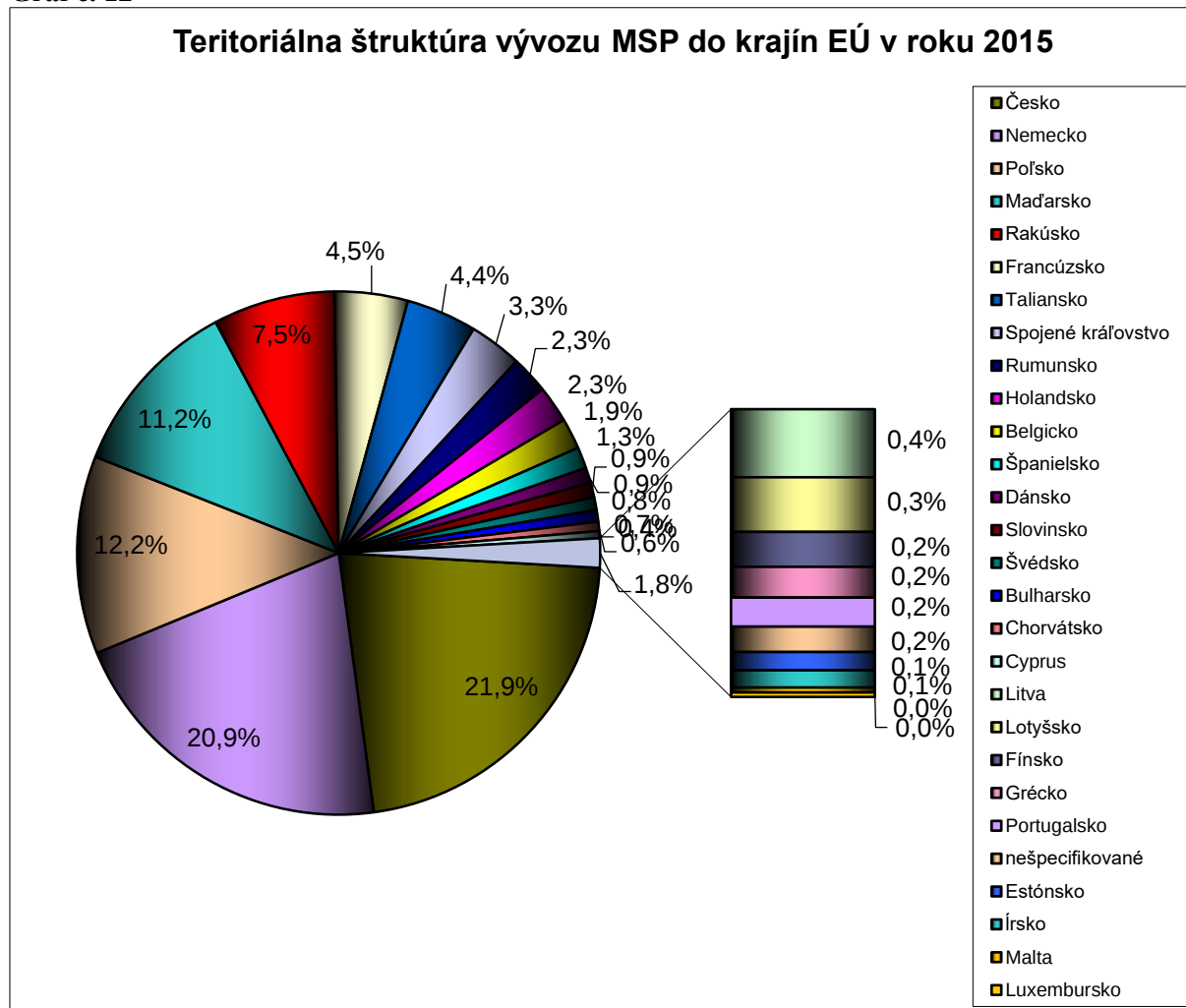
Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

V medzoročnom porovnaní bol v rámci jednotlivých kategórií MSP **zaznamenaný pokles vývozu do krajín EÚ iba v rámci mikropodnikov** (o 3,1 %, resp. o 172,0 mil. Eur). Naopak, vývoz sa zvýšil v prípade malých podnikov (o 10,4 %, resp. o 322,3 mil. Eur) a stredných podnikov (o 7,3 %, resp. o 484,2 mil. Eur).

Celkovo sa vývoz MSP do krajín EÚ medzoročne zvýšil o 4,1 %, resp. o 634,6 mil. Eur. V prípade veľkých podnikov sa zvýšil vývoz do krajín EÚ o 7,7 %, resp. o 2 590,6 mil. Eur.

Česká republika zostáva najvýznamnejším vývozným teritóriom MSP v rámci krajín EÚ. V roku 2015 smerovala **do Českej republiky viac ako jedna pätina (21,9 %) z celkového vývozu MSP do krajín EÚ**. Do Nemecka smerovalo 20,9 % vývozu, 12,2 % vývozu MSP smerovalo do Poľska, 11,2 % do Maďarska, 7,5 % do Rakúska, 4,5 % do Francúzska a 4,4 % do Talianska. Ostatné krajiny EÚ mali podiel nižší ako 4 %.

Graf č. 12

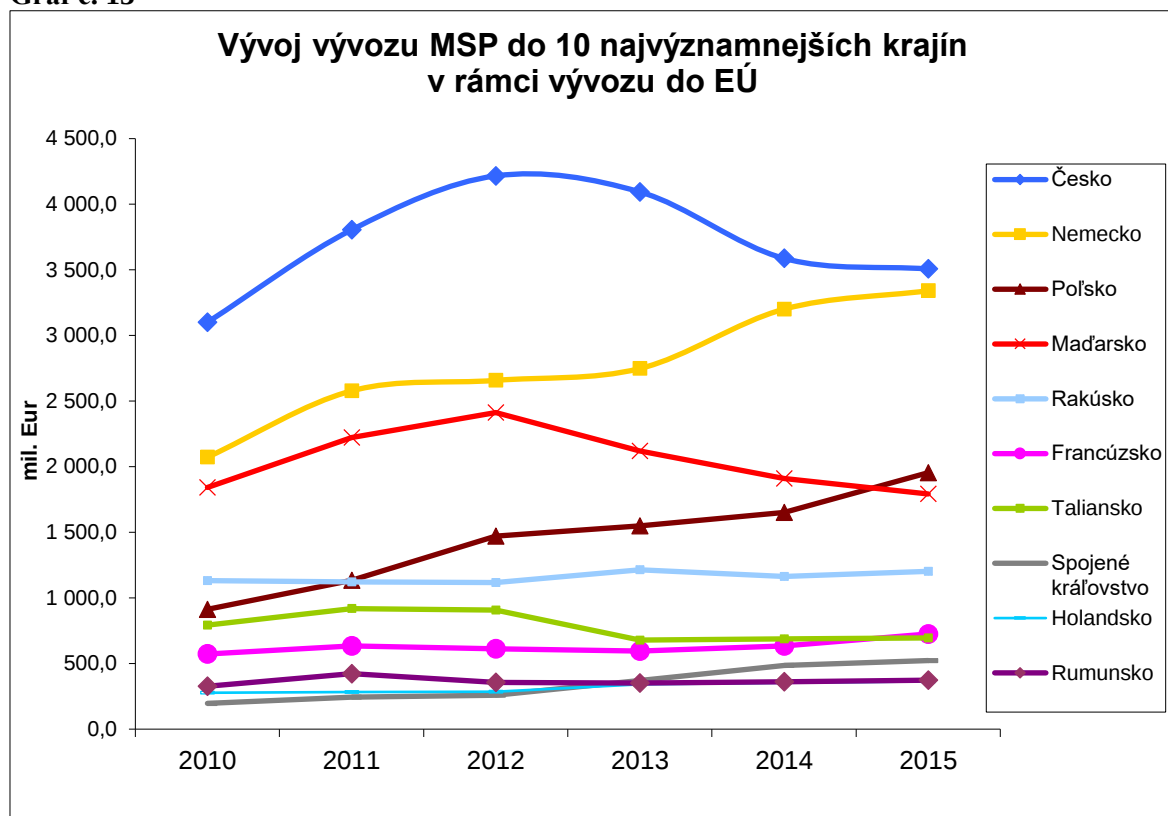

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

V rámci najvýznamnejších krajín EÚ⁶ sa vývoz MSP v posledných rokoch vyznačuje pretrvávajúcim poklesom vývozu do Českej republiky (o 2,2 %) a Maďarska (o 6,2 %). V prípade ostatných krajín bol zaznamenaný nárast vývozu MSP. Rastúcu dynamiku si zachováva vývoz MSP do Nemecka (rast o 4,4 %) a Poľska (rast o 18,3 %). Vývoz sa zvýšil aj do Francúzska (o 14,3 %) a Spojeného Kráľovstva (o 6,7 %). Dynamika vývozu ostatných krajín EÚ je pomerne stabilná a bez väčších zmien.

⁶ 10 najvýznamnejších krajín pokrýva 91,5 % z celkového vývozu MSP do EÚ

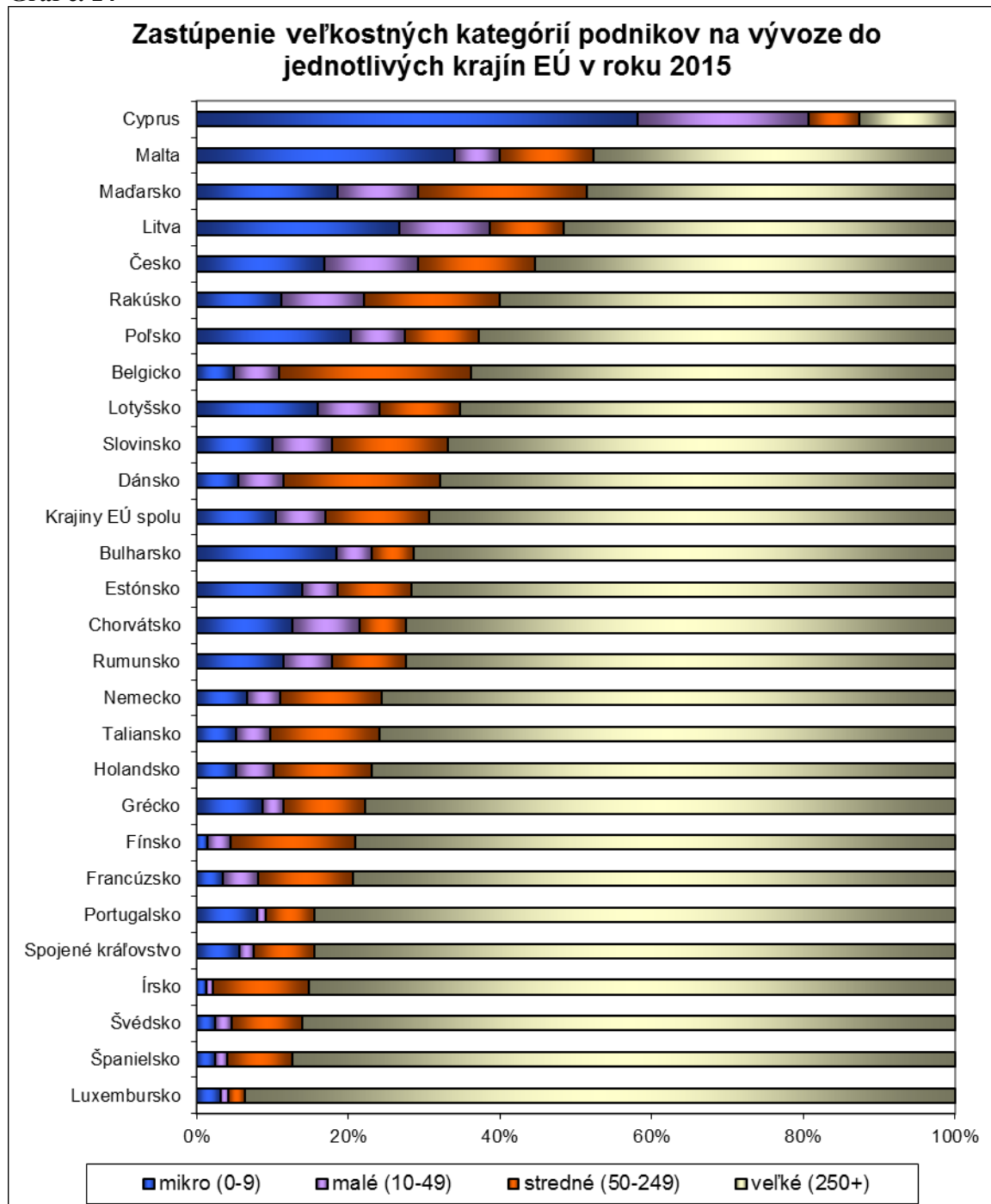
Graf č. 13

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Malé a stredné podniky sa v porovnaní s veľkými podnikmi presadzujú výraznejšie na vývoze iba do troch krajín EÚ, a to do Cypru (87,4 % podiel MSP), Malty (52,4 % podiel MSP) a Maďarska (51,5 % podiel MSP). V ostatných krajinách dosahujú výraznejšie zastúpenie na vývoze veľké podniky. Dominancia veľkých podnikov je najzreteľnejšia na vývoze do Luxemburska (6,3 % podiel MSP), Španielska (12,6 % podiel MSP), Švédska (14,0 %), Írska (14,8 %), Spojeného kráľovstva (15,5 %) a Portugalska (15,6 %).

Graf č. 14

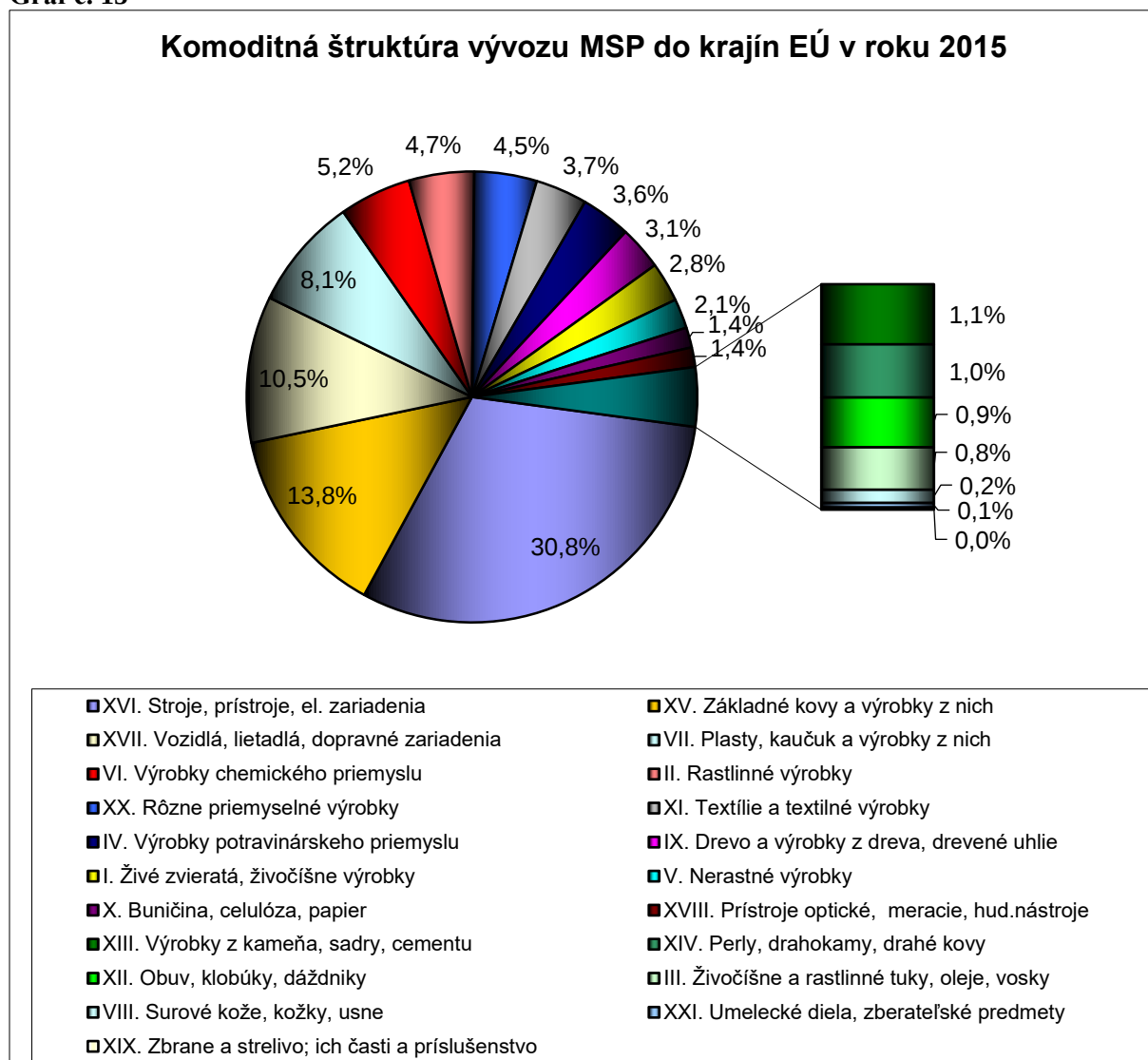

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

3.2.1.1 Komoditná štruktúra vývozu MSP do krajín EÚ

Z hľadiska komoditnej štruktúry vývozu MSP do krajín EÚ tvorili takmer jednu tretinu (30,8 %, resp. 4 923,9 mil. Eur) stroje, prístroje, elektronické zariadenia. Medzi ďalšie významné komodity vývozu MSP do EÚ patrili základné kovy a výrobky z nich s podielom 13,8 % (2 202, mil. Eur), vozidlá, lietadlá, dopravné zariadenia s podielom 10,5 % (1 680,6 mil. Eur), plasty, kaučuk a výrobky z nich s podielom 8,1 % (1 290,2 mil. Eur), výrobky chemického priemyslu s podielom 5,2 % (823,7 mil. Eur), rastlinné výrobky s podielom 4,7 % (748,6 mil. Eur), rôzne priemyselné výrobky s podielom 4,5 % (717,2 mil. Eur).

Graf č. 15

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Komoditná štruktúra vývozu MSP do najvýznamnejších vývozných krajín MSP v rámci EÚ

Česko

Viac ako jednu štvrtinu (26,5 %) vývozu malých a stredných podnikov do Českej republiky v roku 2015 tvorili stroje, prístroje a elektronické zariadenia, 15,2 % tvorili základné kovy

a výrobky z nich, 9,0 % výrobky chemického priemyslu, 8,1 % plasty, kaučuk a výrobky z nich, 6,6 % vozidlá, lietadlá a dopravné zariadenia. Ostatné komodity mali zastúpenie menšie ako 6 %.

Nemecko

Vývoz malých a stredných podnikov do Nemecka sa vyznačuje pomerne významným zastúpením strojov, prístrojov a elektronických zariadení (32,6 %) a vozidiel, lietadiel a dopravných zariadení (18,3 %). Podiel základných kovov a výrobkov z nich dosiahol 13,7 %, podiel plastov, kaučuku a výrobkov z nich bol 9,3 %.

Maďarsko

Na vývoze MSP do Maďarska dominovali predovšetkým stroje, prístroje a elektronické zariadenia (18,9 %), základné kovy a výrobky z nich (16,3 %), vozidlá, lietadlá a dopravné zariadenia (10,3 %) a živé zvieratá a živočíšne výrobky (7,3 %).

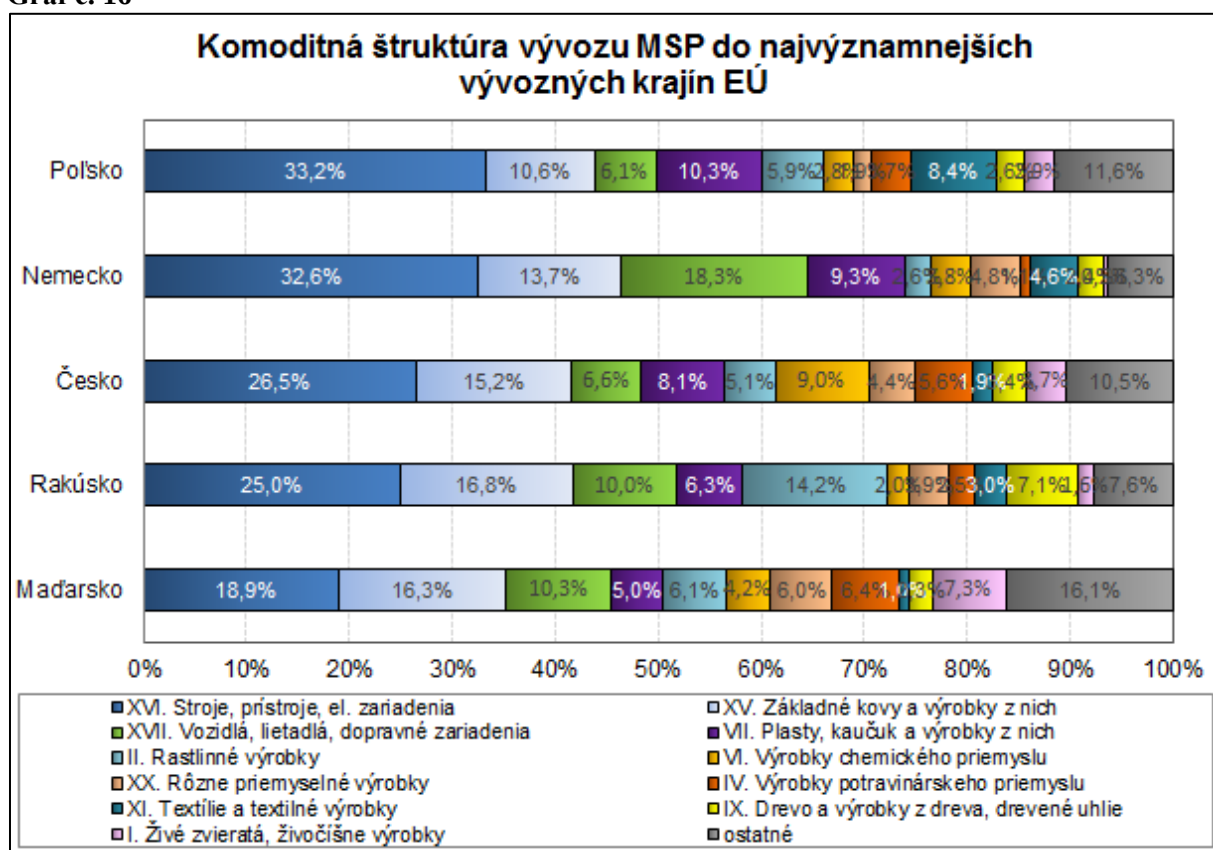
Poľsko

Jednu tretinu (33,2 %) vývozu MSP do Poľska tvorili stroje, prístroje a elektronické zariadenia, 10,6 % podiel dosiahli základné kovy a výrobky z nich, 10,3 % plasty, kaučuk a výrobky z nich, 8,4 % textilie a textilné výrobky.

Rakúsko

Do Rakúska vyvážajú MSP predovšetkým stroje, prístroje a elektronické zariadenia (25,0 %), základné kovy a výrobky z nich (16,8 %), rastlinné výrobky (14,2 %), vozidlá, lietadlá a dopravné zariadenia (10,0 %) a drevo a výrobky z dreva a drevené uhlie (7,1 %).

Graf č. 16

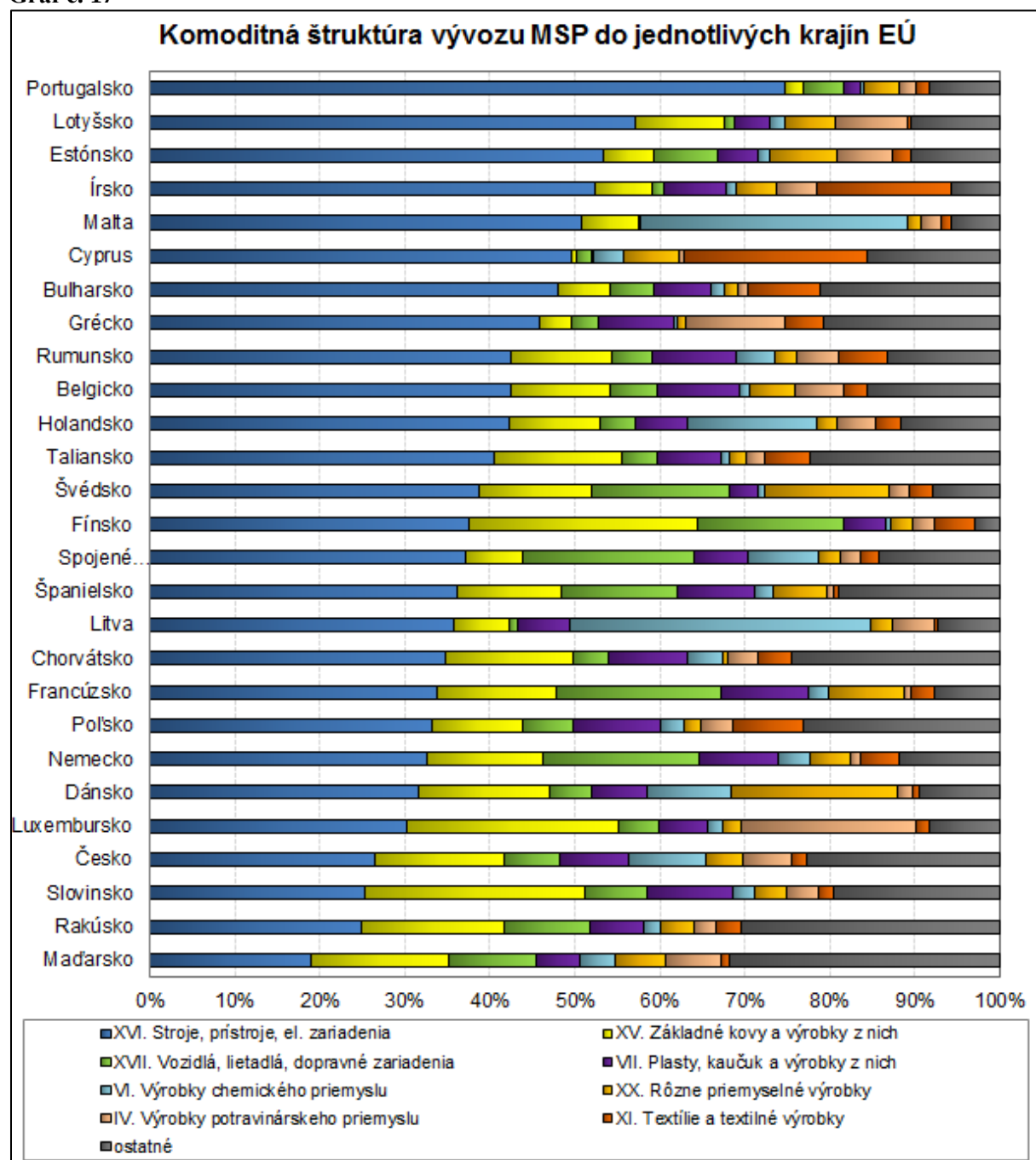

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

V rámci porovnania komoditnej štruktúry vývozu MSP do krajín EÚ sú zreteľné určité špecifiká. Nižšie je uvedený prehľad vybraných komodít a ich najvýznamnejšieho zastúpenia do jednotlivých krajín:

- **stroje, prístroje a elektronické zariadenia** - najvýznamnejšie zastúpenie dosahujú na vývoze MSP do krajín ako Portugalsko (74,7 %), Lotyšsko (57,0 %), Estónsko (53,4 %) a Írsko (52,4 %),
- **základné kovy a výrobky z nich** - najväčšie zastúpenie je zaznamenané na vývoze do Fínska (26,8 %), Slovinska (25,9 %) a Luxemburska (24,9 %),
- **vozidlá, lietadlá a dopravné zariadenia** - najväčší podiel majú na vývoze MSP do Spojeného Kráľovstva (20, %), Francúzska (19,4 %) a Nemecka (18,3 %),
- **výrobky chemického priemyslu** - najvyšší podiel dosahujú na vývoze do Litvy (35,5 %) a Malty (31,4 %),
- **textília a textilné výrobky** - najvýznamnejšie zastúpenie dosahujú na vývoze MSP do Cypru (21,6 %) a Írska (15,8 %).

Graf č. 17

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

3.2.2 Vývoz MSP do krajín mimo EÚ

V roku 2015 tvorili veľké podniky takmer štyri pätiny (79,0 %) z celkového vývozu do krajín mimo EÚ. V rámci jednotlivých kategórií MSP dosiahol podiel mikropodnikov 9,5 % (resp. 912,1 mil. Eur), malých podnikov 2,8 % (resp. 270,2 mil. Eur) a stredných podnikov 8,6 % (resp. 825,1 mil. Eur) z celkového vývozu mimo krajiny EÚ.

Celkový objem vývozu MSP do krajín mimo EÚ sa medziročne zvýšil o 8,5 %, čo predstavuje najvyšší nárast za posledné štyri roky. V absolútnom vyjadrení dosiahol úroveň 2 007,4 mil. Eur. Podiel malých a stredných na vývoze do krajín mimo EÚ v roku 2015 predstavoval 21,0 %.

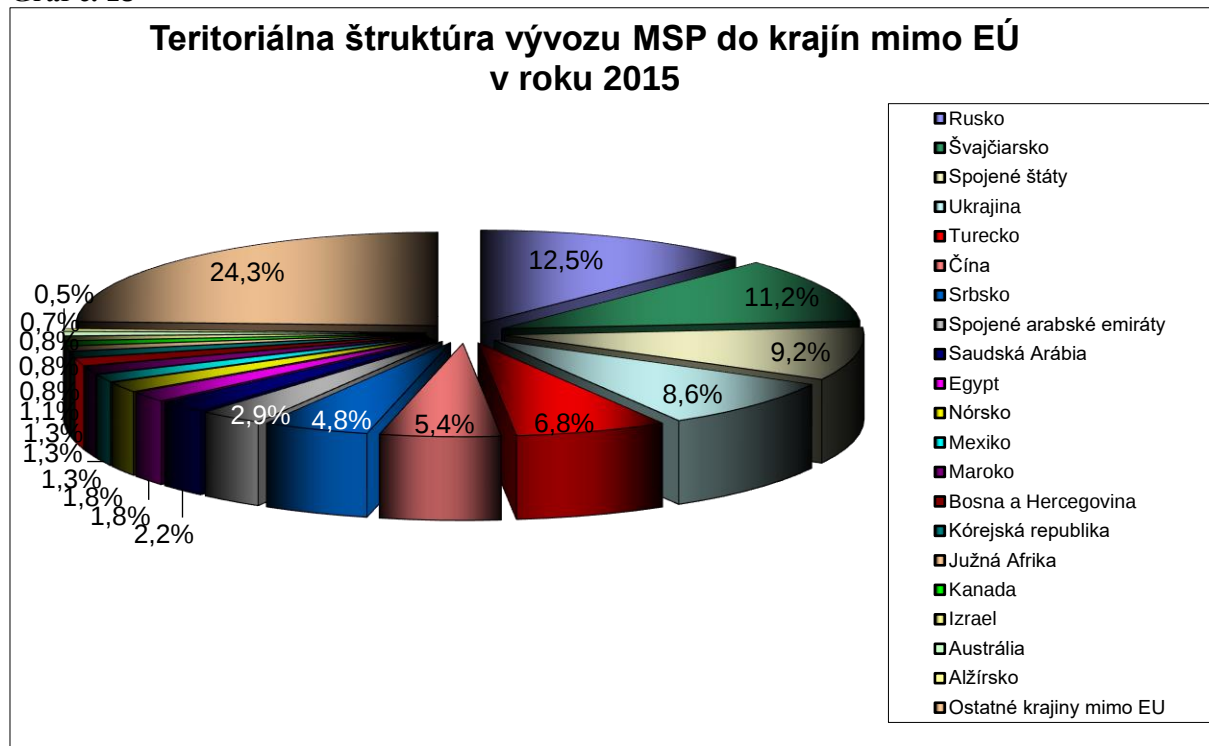
Tabuľka č. 4: Štruktúra vývozu do krajín mimo EÚ podľa veľkostných kategórií podnikov v roku 2015, v porovnaní s rokom 2014

Veľkostná kategória podnikov	Celkový objem vývozu - krajiny mimo EÚ			
	2014	2015		Index 2015/2014
	mil. Eur	mil. Eur	podiel v %	
mikropodniky (0-9)	840,6	912,1	9,5%	108,5
malé podniky (10-49)	273,1	270,2	2,8%	98,9
stredné podniky (50-249)	736,3	825,1	8,6%	112,1
veľké podniky (250+)	7 884,6	7 573,9	79,0%	96,1
MSP (0-249)	1 850,0	2 007,4	21,0%	108,5
Spolu	9 734,6	9 581,3	100,0%	98,4

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Vývoz mikropodnikov do krajín mimo EÚ sa medziročne zvýšil o 8,5 % (resp. o 71,5 mil. Eur) a stredných podnikov o 12,1 % (resp. o 88,8 mil. EUR). Medziročný pokles zaznamenal vývoz malých podnikov o 1,1 % (resp. o 2,9 mil. Eur). Na porovnanie vývoz veľkých podnikov oproti roku 2014 poklesol o 3,9 % a dosiahol objem 7 573,9 mil. Eur. Z teritoriálneho hľadiska vývozu MSP mimo EÚ tvoria **najvýznamnejšie krajiny vývozu Rusko (12,5 %), Švajčiarsko (11,2 %), Spojené štáty (9,2 %) a Ukrajina (8,6 %) a Turecko (6,8 %).** Súhrnne tieto krajiny dosahujú takmer polovicu (48,3 %) z celkového vývozu MSP mimo krajín EÚ. Podiel ostatných krajín dosahuje menej ako 6 %.

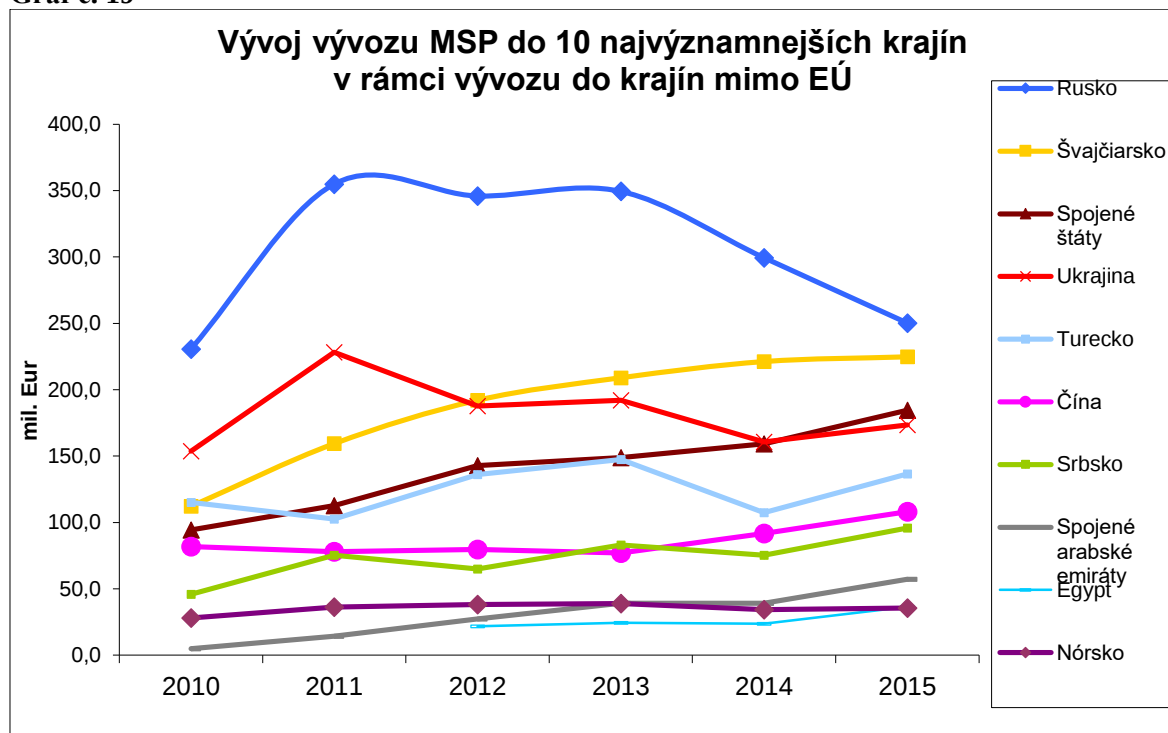
Graf č. 18

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Vývoj vývozu MSP do 10 najvýznamnejších krajín v rámci vývozu na trhy mimo EÚ (graf. č. 16) poukazuje na pretrvávajúcu **klesajúcu tendenciu vývozu MSP do Ruska** (medziročný pokles o 16,4 %). Malé a stredné podniky si neudržali svoje odbytišťa v Rusku aj vplyvom zavedenia protisankcií na dovoz vybraných komodít do Ruska.

Graf č. 19

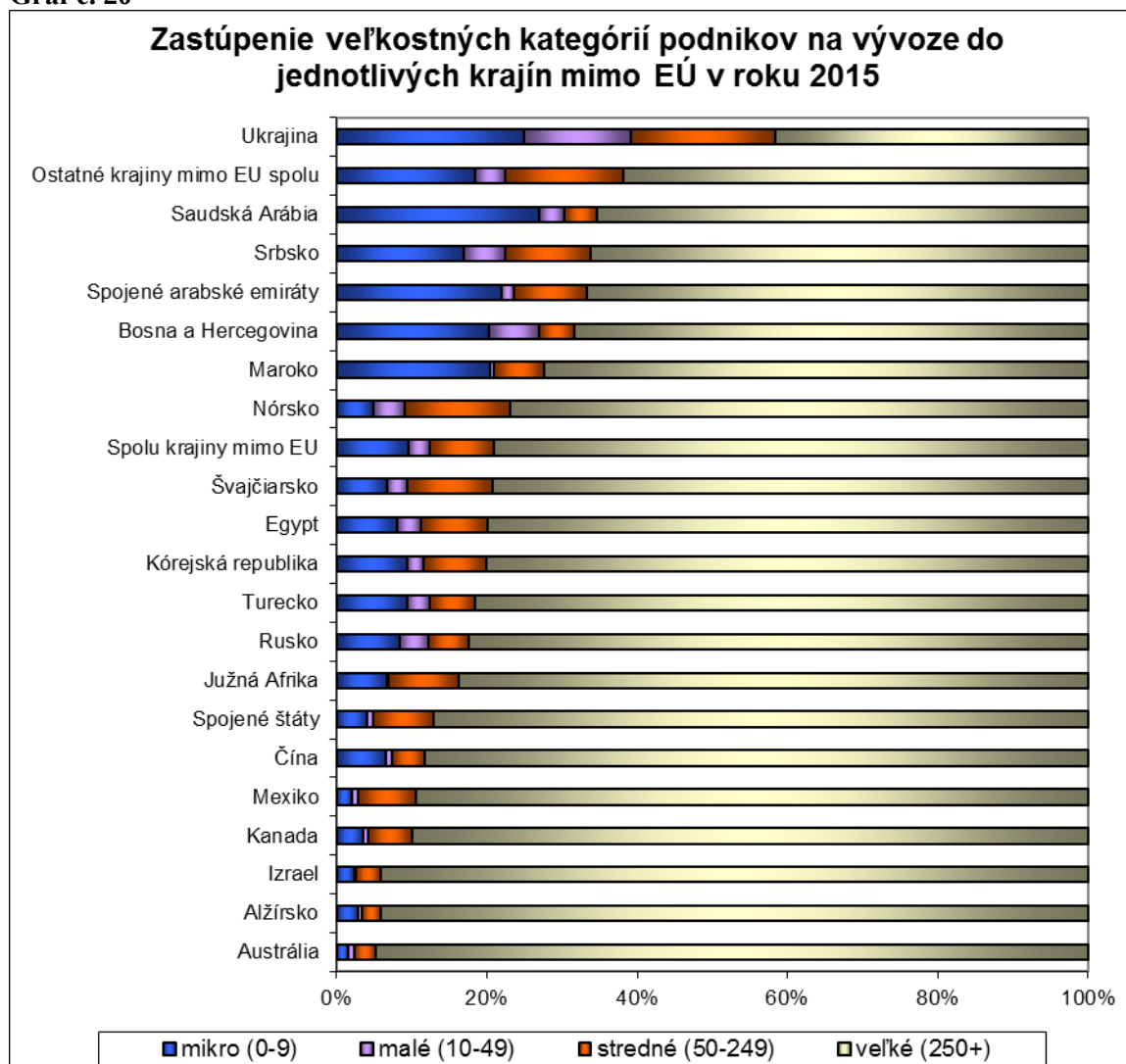
Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Do ostatných najvýznamnejších krajín mimo EÚ zaznamenali MSP medziročný nárast vývozu. Rastovú dynamiku si v roku 2015 zachoval vývoz MSP do Švajčiarska (nárast o 1,6 %), Spojených štátov (o 16,0 %), Číny (o 17,7 %), či Spojených arabských emirátov (o 46,4 %). Po predchádzajúcom poklese v roku 2014 opäťovne vzrástol vývoz MSP aj na Ukrajinu (o 8,0 %), do Turecka (o 27,7 %), Srbska (o 27,0 %), Egypta (o 53,2 %) a Nórska (o 3,5 %).

Podľa zastúpenia veľkostných kategórií podnikov na vývoze do jednotlivých krajín mimo EÚ majú **najvýznamnejšie postavenie malé a stredné podniky na vývoze do Ukrajiny** (58,4 %), **Saudskej Arábie** (34,7 %), **Srbska** (33,9 %), Spojených arabských emirátov (33,3 %) a Bosny a Hercegoviny (31,7 %).

Naopak najnižší podiel zaznamenávajú MSP na vývoze do Austrálie (5,3 %), Alžírsku (5,9 %), Izraelu (5,9 %), Kanady (10,1 %), Mexika (10,5 %) a Číny (11,7 %).

Graf č. 20

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Vývoz do susedných krajín SR

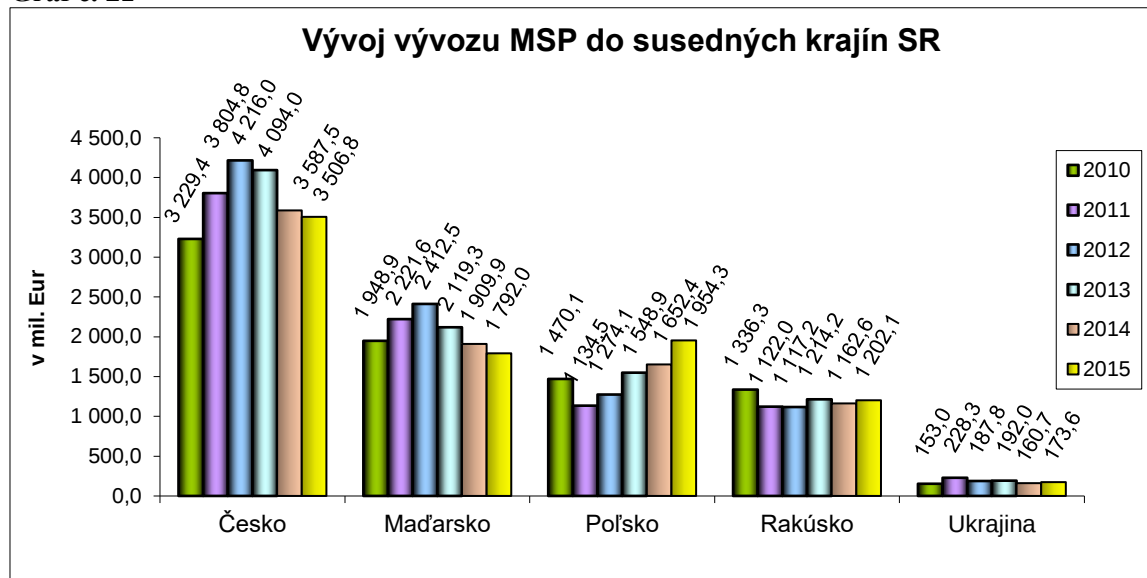
Z teritoriálneho hľadiska predstavuje vývoz MSP do susedných krajín SR takmer polovicu (46,5 %) z celkového vývozu MSP.

Zo susedných krajín SR tvoril najväčší podiel na celkovom vývoze MSP vývoz do Českej republiky (19,5 %, resp. 3 507 mil. Eur) a Poľska (10,9 %, resp. 1 954 mil. Eur). Vývoz MSP do Maďarska predstavoval podiel 10,0 % (resp. 1 792 mil. Eur), Rakúska 6,7 % (resp. 1 202 mil. Eur) a Ukrajiny 1,0 % (resp. 174 mil. Eur).

V porovnaní s rokom 2014 došlo k poklesu vývozu do Českej republiky (o 2,2 %, resp. o 80,6 mil. Eur) a Maďarska (o 6,2 %, resp. o 117,9 mil. EUR).

Rast vývozu MSP pokračoval v roku 2015 do Poľska (o 18,3 %, resp. o 301,9 mil. Eur). Vývoz MSP sa po predchádzajúcom poklese opätovne zvýšil aj do Rakúska (o 3,4 %, resp. o 39,6 mil. Eur) a Ukrajiny (o 8,0 %, resp. o 12,9 mil. Eur).

Graf č. 21

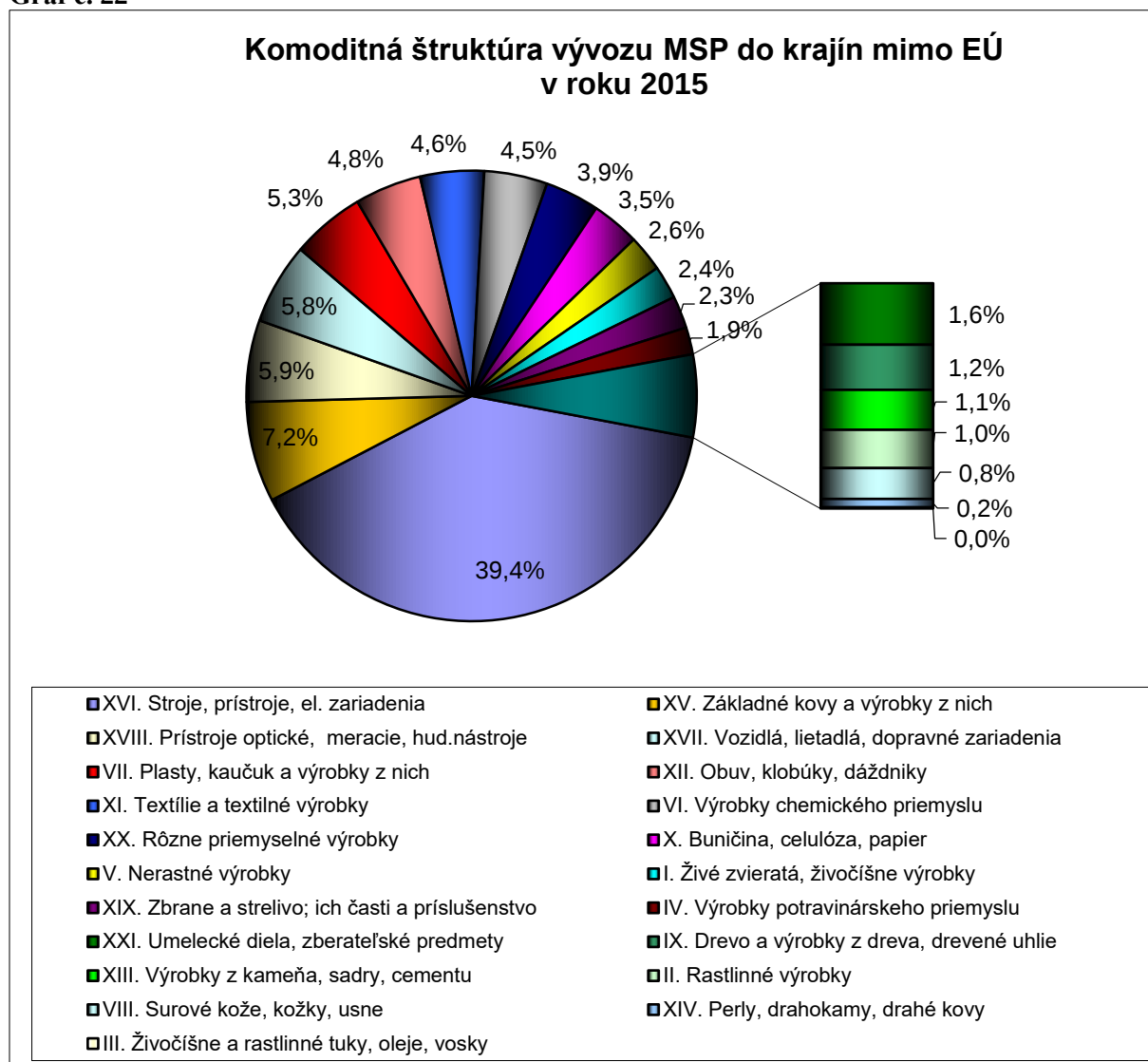
Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

3.2.2.1 Komoditná štruktúra vývozu MSP do krajín mimo EÚ

V rámci komoditnej štruktúry vývozu MSP do tretích krajín tvorili stroje, prístroje, elektronické zariadenia až 39,4 % podiel (resp. 790,7 mil. Eur).

Medzi ďalšie významné komodity vývozu MSP patrili základné kovy a výrobky z nich s podielom 7,2 % (144,8 mil. Eur), **prístroje optické, meracie, hudobné nástroje** s podielom 5,9 % (117,8 mil. Eur), **vozidlá, lietadlá, dopravné zariadenia** s podielom 5,8 % (116,9 mil. Eur), plasty, kaučuk a výrobky z nich s podielom 5,3 % (105,9 mil. Eur), obuv, klobúky a dáždniky s podielom 4,8 % (96,0 mil. Eur), textilie a textilné výrobky s podielom 4,6 % (resp. 92,0 mil. Eur) a výrobky chemického priemyslu s podielom 4,5 % (91,1 mil. Eur).

Graf č. 22

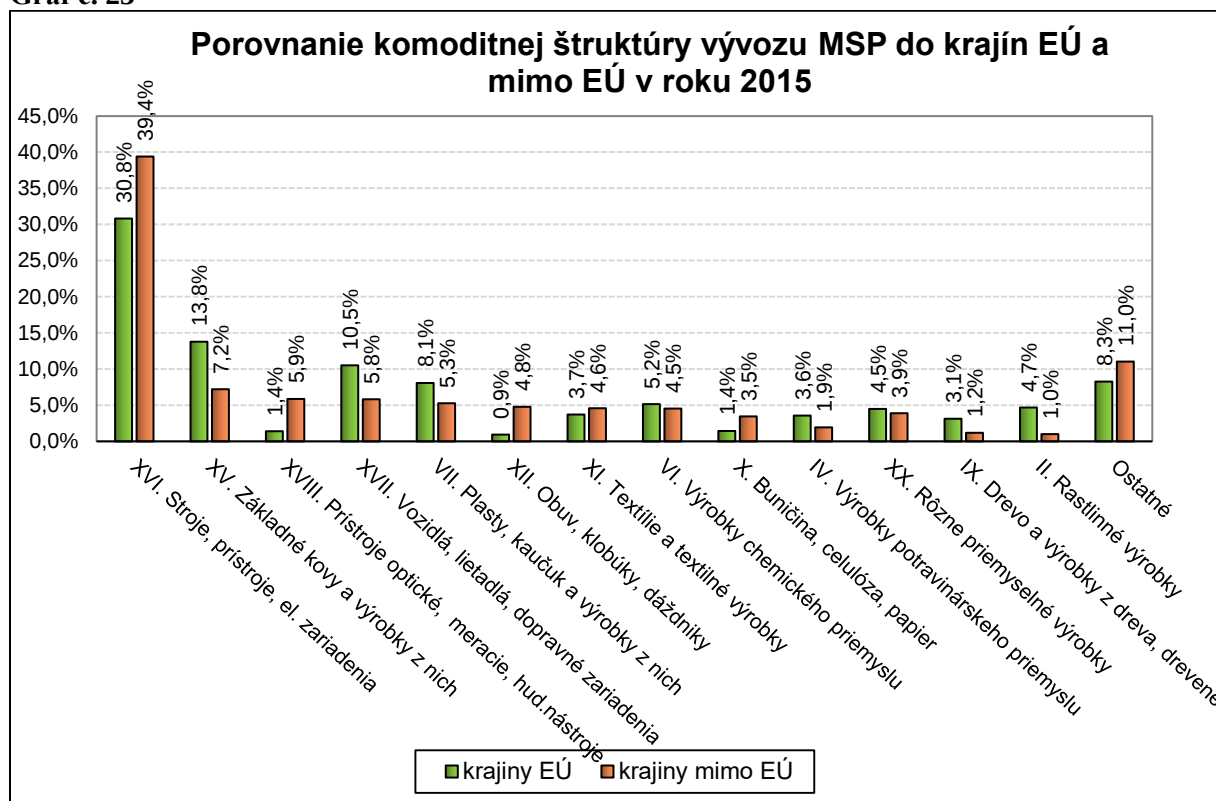

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Komoditná štruktúra vývozu MSP do tretích krajín sa v porovnaní so štruktúrou vývozu MSP do krajín EÚ vyznačuje výraznejším zastúpením strojov, prístrojov a elektronických zariadení, obuvi, klobúkov a dáždnikov, textílií a textilných výrobkov, bučiny, celulózy a papiera.

Naopak do krajín EÚ MSP výraznejšie vyvážajú základné kovy a výrobky z nich, vozidlá, lietadlá a dopravné zariadenia, plasty, kaučuk a výrobky z nich, výrobky chemického priemyslu, výrobky potravinárskeho priemyslu, rôzne priemyselné výrobky, drevo a výrobky z dreva a rastlinné výrobky.

Graf č. 23

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Komoditná štruktúra vývozu MSP do najvýznamnejších vývozných krajín MSP v rámci krajín mimo EÚ

Spojené Štáty

Viac ako polovicu (55,1 %) vývozu MSP do Spojených štátov tvoria stroje, prístroje a elektronické zariadenia, 8,5 % podiel dosahujú výrobky chemického priemyslu a 7,5 % podiel základné kovy a výrobky z nich.

Rusko

Na vývoze MSP do Ruska tvoria 46,8 % podiel stroje, prístroje a elektronické zariadenia, 8,2 % podiel dosahujú výrobky chemického priemyslu, 6,4 % textilie a textilné výrobky a 5,6 % základné kovy a výrobky z nich.

Turecko

Viac ako jednu tretinu (36,9 %) vývozu MSP do Turecka tvoria stroje, prístroje a elektronické zariadenia. Pomerne významné zastúpenie dosahujú živé zvieratá a živočíšne výrobky (17,1 %), plasty, kaučuk a výrobky z nich (12,0 %) a nerastné výrobky (8,9 %).

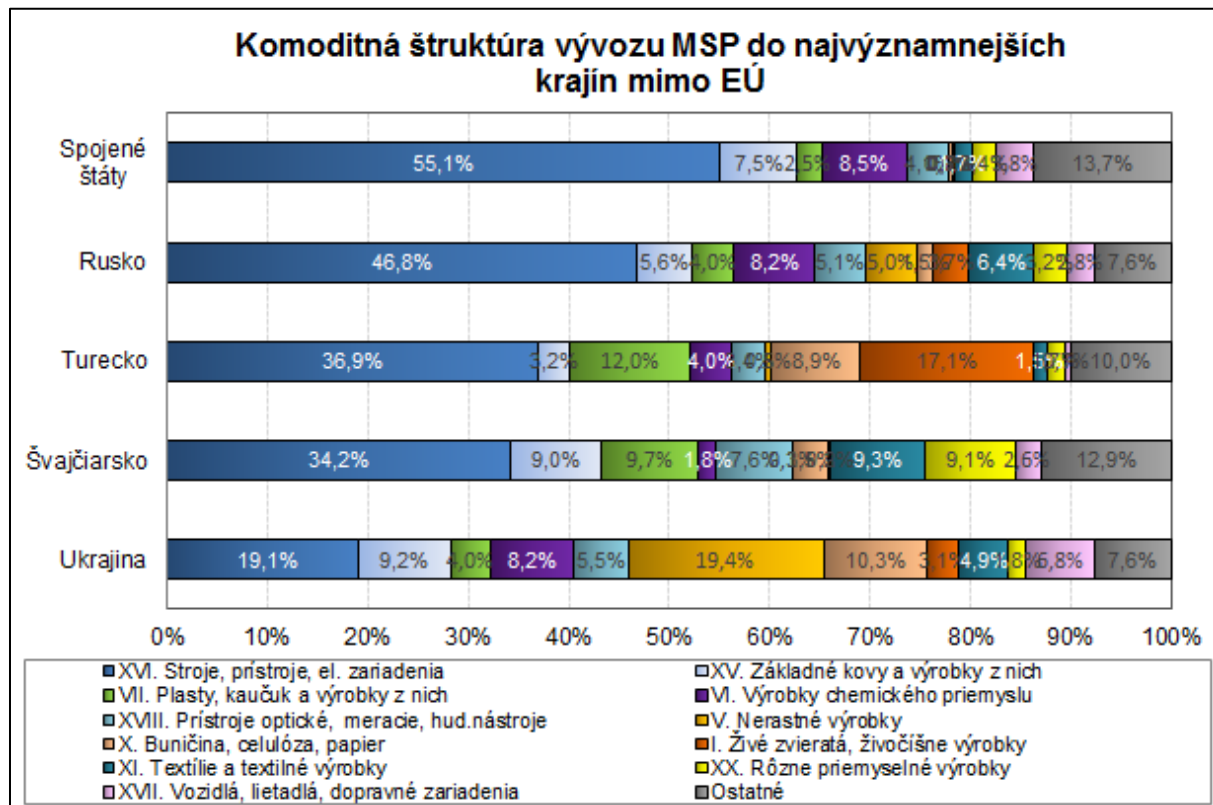
Švajčiarsko

Viac ako jednu tretinu (34,2 %) vývozu MSP do Švajčiarska tvoria stroje, prístroje a elektronické zariadenia. Medzi ďalšie významné komodity patria plasty, kaučuk a výrobky z nich (9,7 %), textilie a textilné výrobky (9,3 %), rôzne priemyselné výrobky (9,1 %) a základné kovy a výrobky z nich (9,0 %).

Ukrajina

Na vývoze do Ukrajiny majú najvýznamnejšie zastúpenie nerastné výrobky (19,4 %), následne stroje, prístroje a elektronické zariadenia (19,1 %), bučina, celulóza a papier (10,3 %), základné kovy a výrobky z nich (9,2 %), výrobky chemického priemyslu (8,2 %) a vozidlá, lietadlá a dopravné zariadenia (6,8 %).

Graf č. 24

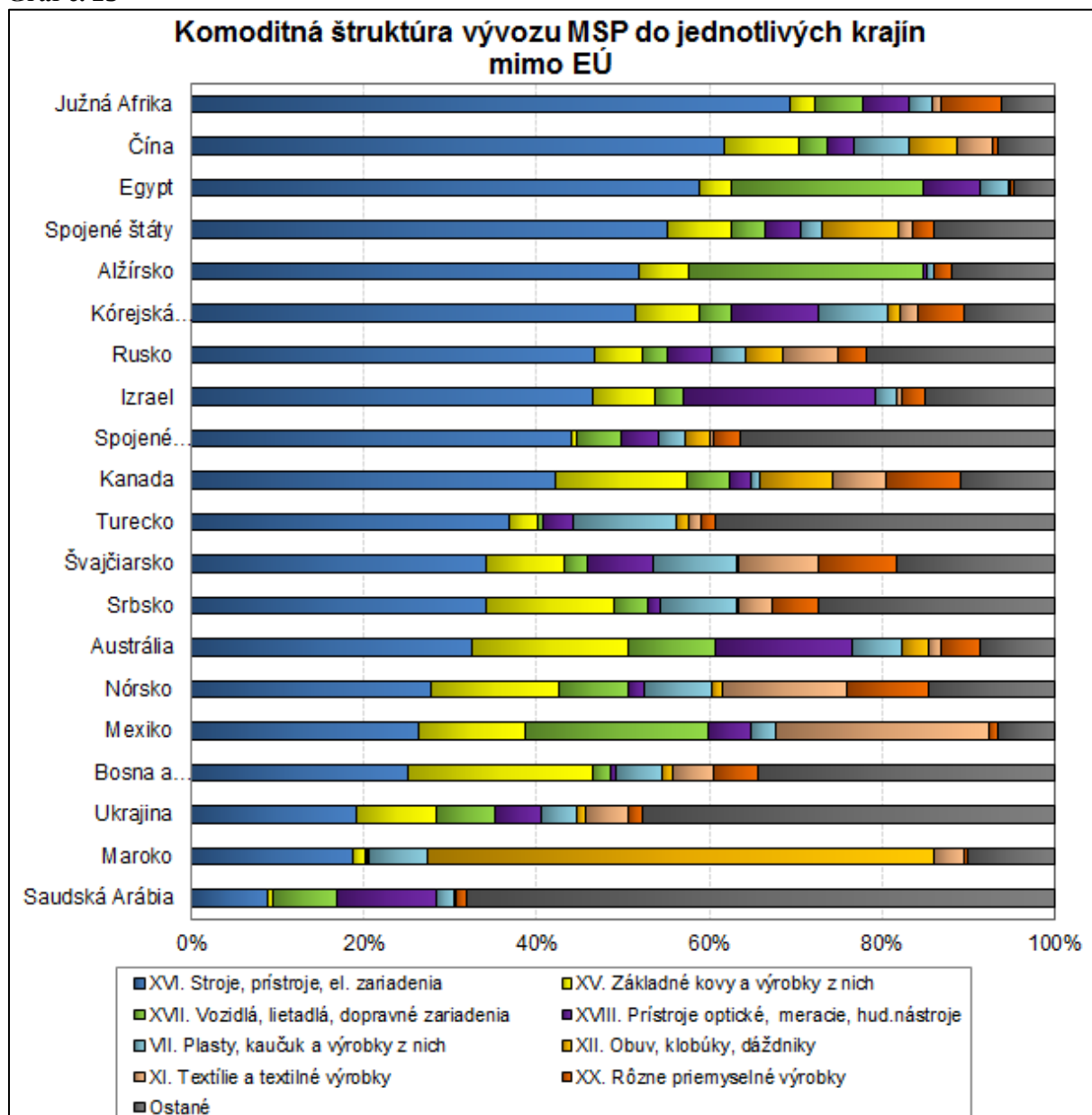

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Komoditná štruktúra vývozu MSP do tretích krajín je prezentovaná v grafe č. 25. Najvýznamnejšie zastúpenie strojov prístrojov a elektronických zariadení je dosahované na vývoze do Južnej Afriky (69,5 %), Číny (61,7 %), Egyptu (58,9 %) a Spojených štátov (55,1 %).

Základné kovy a výrobky z nich majú najvýznamnejšie zastúpenie na vývoze do Bosny a Hercegoviny (21,3 %), Austrálie (18,3 %) a Kanady (15,3 %). Vozidlá, lietadlá a dopravné zariadenia dosahujú najvyšší podiel na vývoze MSP do Alžírsku (27,2 %), Egyptu (22,1 %) a Mexika (21,1 %). Pre vývoz do Maroka je charakteristické vysoké zastúpenie obuvi, klobúkov a dáždnikov (58,7 %).

Graf č. 25

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

3.3 Odvetvové členenie celkového vývozu MSP

Viac ako tri štvrtiny (75,7 %) z celkového vývozu malých a stredných podnikov v roku 2015 realizovali subjekty z oblasti priemyslu (48,8 %) a obchodu (26,9 %).

V rámci ostatných významnejších odvetví podľa hrubšieho členenia SK NACE dosiahol podiel odvetvia obchodných služieb na celkovom vývoze MSP 11,8 %, dopravy a informačných činností 2,9 % a pôdohospodárstva 1,8 %.

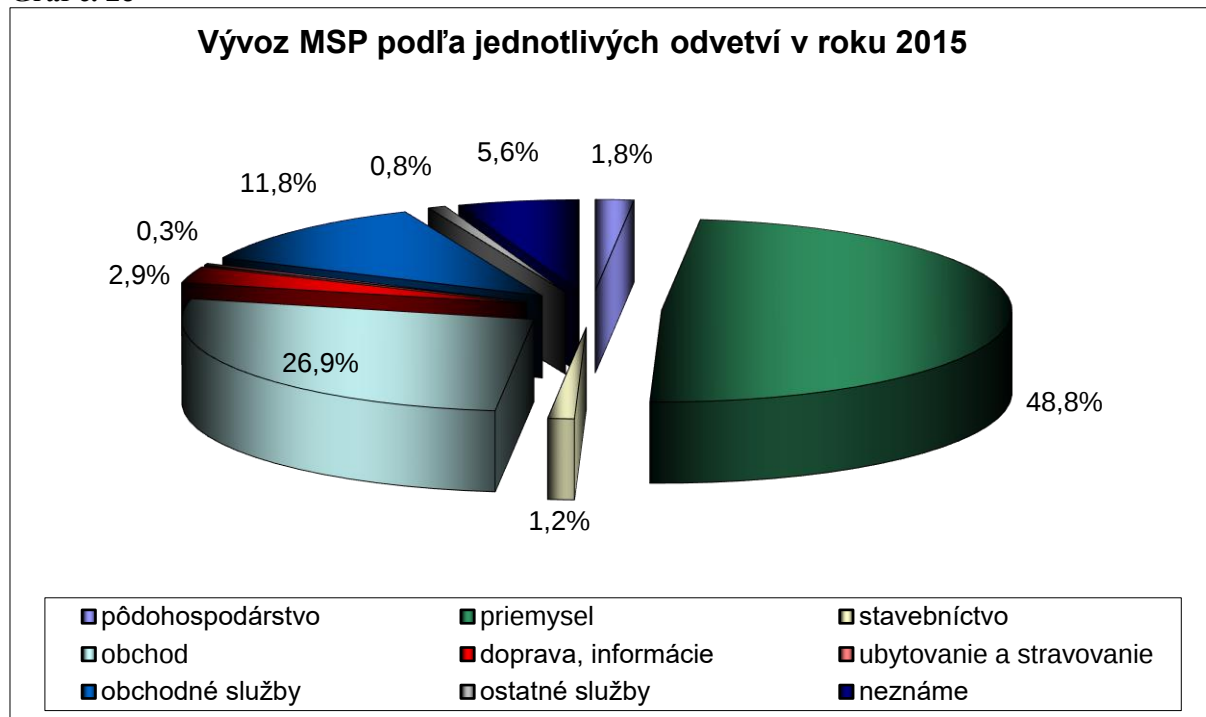
Oproti roku 2014 sa znížil podiel obchodu o 2,3 p. b, podiel priemyslu zostal na nezmenenej úrovni.

Tabuľka č. 5: Vývoz MSP podľa jednotlivých odvetví v roku 2015

Odvetvie podľa SK NACE	Hrubšie členenie odvetví	Celkový vývoz MSP		
		v mil. EUR	v %	Podiel MSP na celkovom vývoze v jednotlivých odvetviach
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	Pôdohospodárstvo	317,9	1,8%	97,0%
Ťažba a dobývanie	Priemysel	46,2	0,3%	100,0%
Priemyselná výroba		8 596,7	47,8%	20,4%
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu		61,6	0,3%	12,4%
Dodávka vody		65,7	0,4%	93,8%
Stavebníctvo	Stavebníctvo	218,2	1,2%	98,7%
Veľkoobchod a maloobchod	Obchod	4 833,9	26,9%	78,6%
Doprava a skladovanie	Doprava, informácie	302,5	1,7%	4,4%
Ubytovacie a stravovacie služby	Ubytovanie a stravovanie	59,0	0,3%	99,7%
Informácie a komunikácia	Doprava, informácie	219,3	1,2%	86,6%
Finančné a poisťovacie činnosti	Obchodné služby	21,0	0,1%	97,6%
Činnosti v oblasti nehnuteľností		93,1	0,5%	88,4%
Odborné, vedecké a technické činnosti		981,5	5,5%	99,8%
Administratívne a podporné služby		1 020,1	5,7%	36,2%
Ostatné	Ostatné služby	146,6	0,8%	91,1%
Neznáme	Neznáme	1 001,2	5,6%	96,0%
Spolu		17 984,4	100,0%	29,1%

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Graf č. 26

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Najvýznamnejším sektorom priemyselnej výroby (8 596,7 mil. Eur) v rámci vývozu MSP je sektor kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení (17,9 %). Sektor výroby strojov a zariadení dosiahol podiel 13,9 %, sektor výroby motorových vozidiel, návesov a prívesov dosiahol podiel 10,0 %, sektor výrobkov z gumy a plastu 9,3 %, sektor výroby počítačových, elektronických a optických výrobkov 7,5% a sektor výroby elektronických zariadení (7,2 %). Ostatné sektory dosiahli podiel na vývoze MSP menej ako 7 %.

Celkový podiel vývozu MSP zo sektora priemyselná výroba predstavoval 20,4 % z celkového vývozu MSP.

Malé a stredné podniky v rámci vývozu v sektorech priemyselnej výroby dominujú v sektore výroby tabakových výrobkov (100 %), v sektore výroby textilu (81,0 %), v sektore spracovania dreva a výroby výrobkov z dreva a korku okrem nábytku (79,7 %), v sektore kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení (61,9 %), v sektore opravy a inštalácie strojov a prístrojov (59,9 %), v sektore výroby odevov (58,7 %), výrobe nápojov (85,5 %) a v sektore výroby potravín (56,2 %).

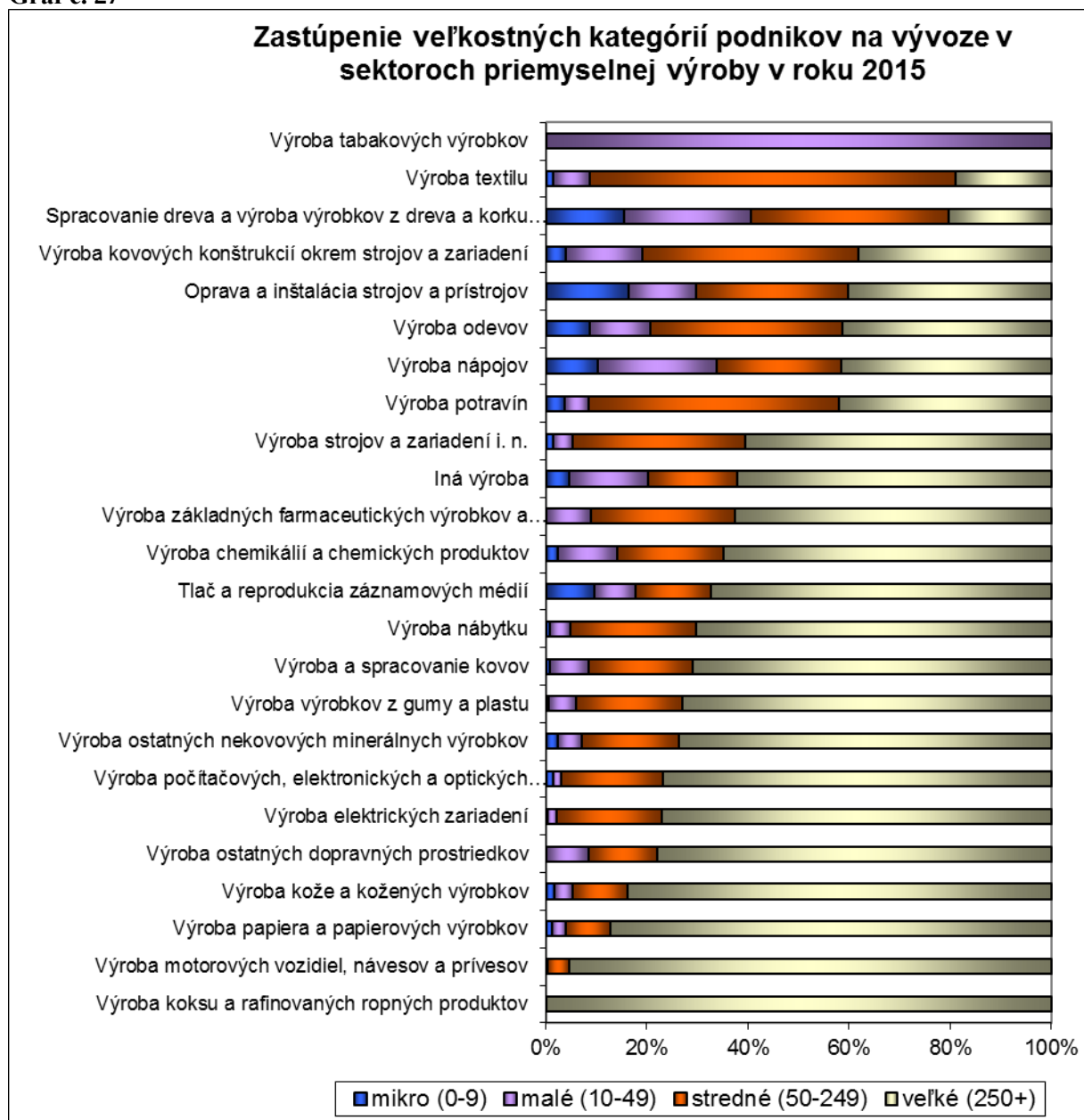
Tabuľka č. 6: Vývoz MSP v rámci jednotlivých sektorov priemyselnej výroby v roku 2015

Sektory priemyselnej výroby	Vývoz MSP v sektoroch priemyselnej výroby		
	v mil. EUR	v %	Podiel MSP na celkovom vývoze v jednotlivých sektoroch priemyselnej výroby
Výroba potravín	524,9	6,1%	58,0%
Výroba nápojov	55,2	0,6%	58,5%
Výroba tabakových výrobkov	0,7	0,0%	100,0%
Výroba textilu	283,9	3,3%	81,0%
Výroba odevov	165,0	1,9%	58,7%
Výroba kože a kožených výrobkov	47,4	0,6%	16,2%
Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku	322,5	3,8%	79,7%
Výroba papiera a papierových výrobkov	104,7	1,2%	12,8%
Tlač a reprodukcia záznamových médií	49,7	0,6%	32,7%
Výroba koksu a rafinovaných ropných produktov	0,8	0,0%	0,0%
Výroba chemikálií a chemických produktov	363,7	4,2%	35,2%
Výroba základných farmaceutických výrobkov a farmaceutických prípravkov	36,8	0,4%	37,4%
Výroba výrobkov z gumy a plastu	801,8	9,3%	27,1%
Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov	164,3	1,9%	26,4%
Výroba a spracovanie kovov	405,1	4,7%	29,1%
Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	1 536,3	17,9%	61,9%
Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov	640,6	7,5%	23,1%
Výroba elektronických zariadení	621,9	7,2%	22,8%
Výroba strojov a zariadení i. n.	1 193,3	13,9%	39,4%
Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov	860,2	10,0%	4,7%
Výroba ostatných dopravných prostriedkov	51,5	0,6%	22,1%
Výroba nábytku	190,8	2,2%	29,8%
Iná výroba	97,9	1,1%	37,8%
Oprava a inštalácia strojov a prístrojov	77,8	0,9%	59,9%
Priemyselná výroba spolu	8 596,7	100,0%	20,4%

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Dominancia veľkých podnikov a nízke zastúpenie MSP sa prejavuje v sektore výroby koksu a rafinovaných ropných produktov (0,03 % podiel MSP), v sektore výroby motorových vozidiel, návesov a prívesov (4,7 % podiel MSP), v sektore výroby papiera a papierových výrobkov (12,8 % podiel MSP), v sektore výroby kože a kožených výrobkov (16,2 %) a v sektore výroby ostatných dopravných prostriedkov (22,1 % podiel MSP).

Graf č. 27

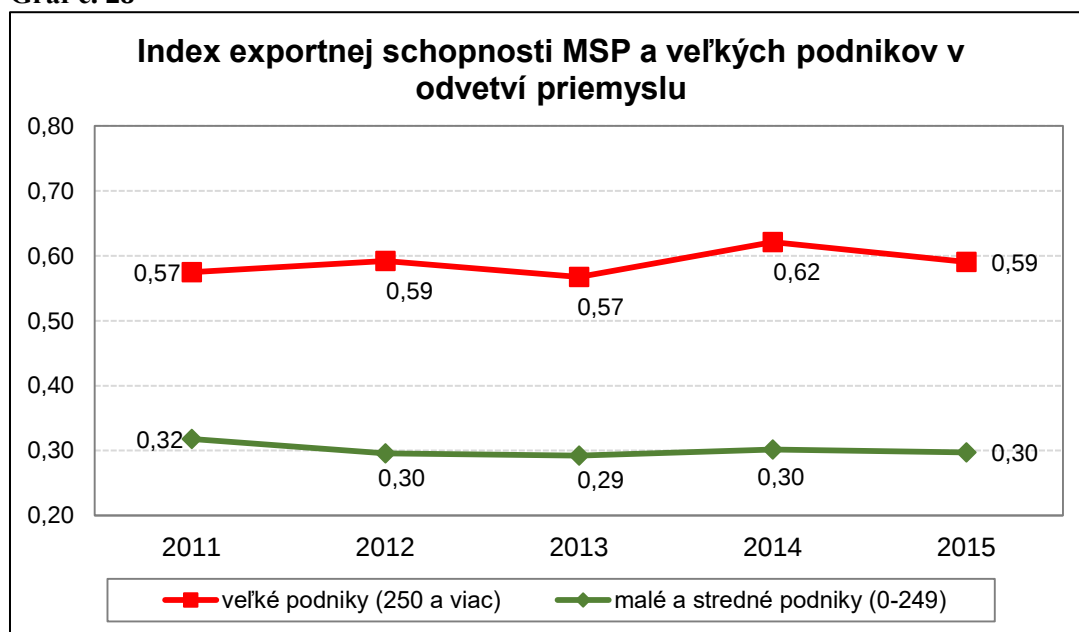

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Index exportnej schopnosti MSP vyjadrujúci pomer tržieb MSP z vyvezeného tovaru do zahraničia k celkovým tržbám MSP v odvetví priemyslu je prezentovaný v grafe č. 28. **V roku 2015 dosiahol Index exportnej schopnosti MSP hodnotu 0,30.** Podiel tržieb zo zahraničia dosahuje v prípade MSP takmer jednu tretinu z celkových realizovaných tržieb v odvetví priemyslu. Z dlhodobého hľadiska sa uvedený index výrazne nemení, pričom najvyššiu hodnotu dosiahol v roku 2011 (0,32).

V prípade veľkých podnikov dosiahol Index exportnej schopnosti v roku 2015 hodnotu 0,59. Z celkových tržieb veľkých podnikov v priemysle dosahujú tržby zo zahraničia takmer dvoj tretinový podiel.

Graf č. 28

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

3.4 Regionálna štruktúra vývozu MSP

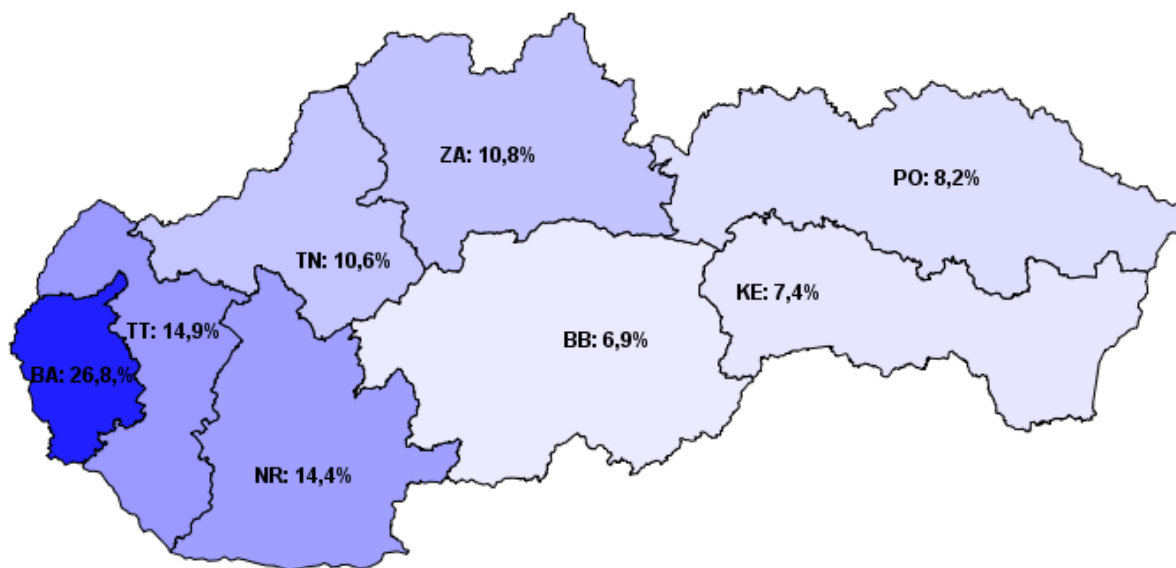
Regionálna štruktúra celkového vývozu malých a stredných podnikov podľa krajov SR je znázornená na mape č. 1.

Viac ako jednu štvrtinu (26,8 %) celkového vývozu MSP, ktorý mal známy regionálny pôvod v roku 2015 realizovali MSP sídlia v Bratislavskom kraji, 14,9 % vývozu MSP realizovali subjekty sídlia v Trnavskom kraji, 14,4 % MSP sídlia v Nitrianskom kraji, 10,8 % MSP sídlia v Žilinskom kraji, 10,6 % MSP sídlia v Trenčianskom kraji, 8,2 % MSP sídlia v Prešovskom kraji, 7,4 % MSP sídlia v Košickom kraji a 6,9 % MSP sídlia v Banskobystrickom kraji.

Regionálna štruktúra vývozu MSP sa medziročne zásadným spôsobom nezmenila, naďalej ostáva vyššie zastúpenie krajov západnej časti Slovenska a nižšie zastúpenie krajov Východného Slovenska. Mierna zmena nastala v podiely Bratislavského kraja (pokles o 2,3 p. b.) a Nitrianskeho kraja (rast o 2,1 p. b.).

Mapa č.1

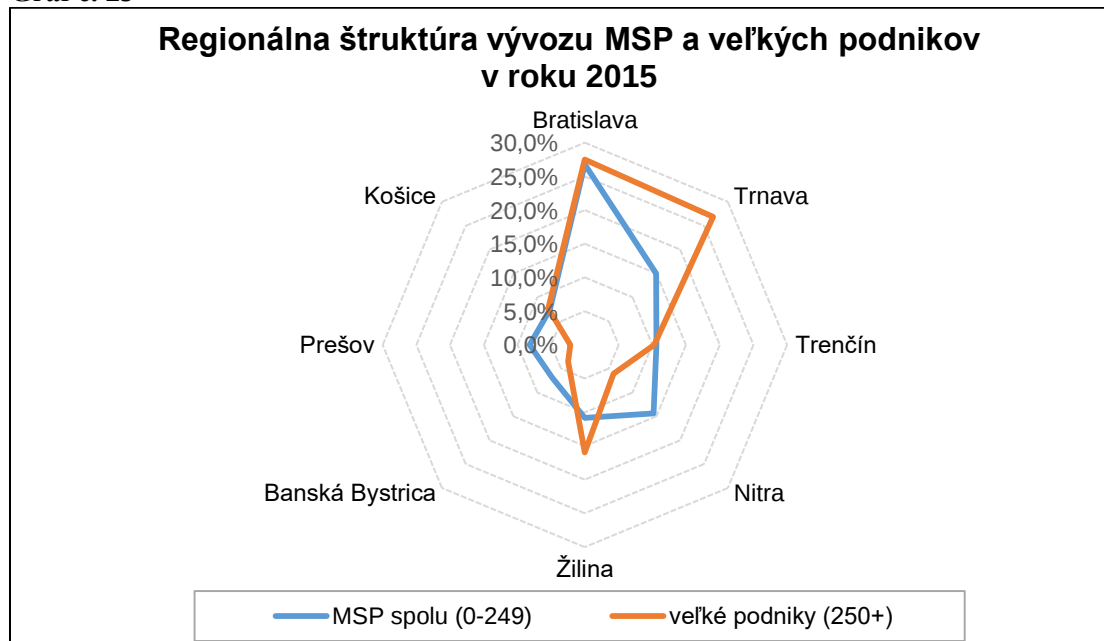
Regionálna štruktúra celkového vývozu MSP podľa krajov SR v roku 2015

Mapový podklad © Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, č. 39-112-1788/2013, vyhotovené SBA na základe údajov Štatistického úradu SR.

Porovnanie regionálnej štruktúry vývozu MSP a veľkých podnikov je znázornené v grafe č. 29. Z pohľadu jednotlivých krajov dosahuje v prípade MSP vyššie zastúpenie predovšetkým Prešovský a Nitriansky kraj. U veľkých podnikov je zreteľné výraznejšie zastúpenie regiónov, v ktorých sú etablovaní veľkí automobilový výrobcovia (Trnavský a Žilinský kraj).

Graf č. 29

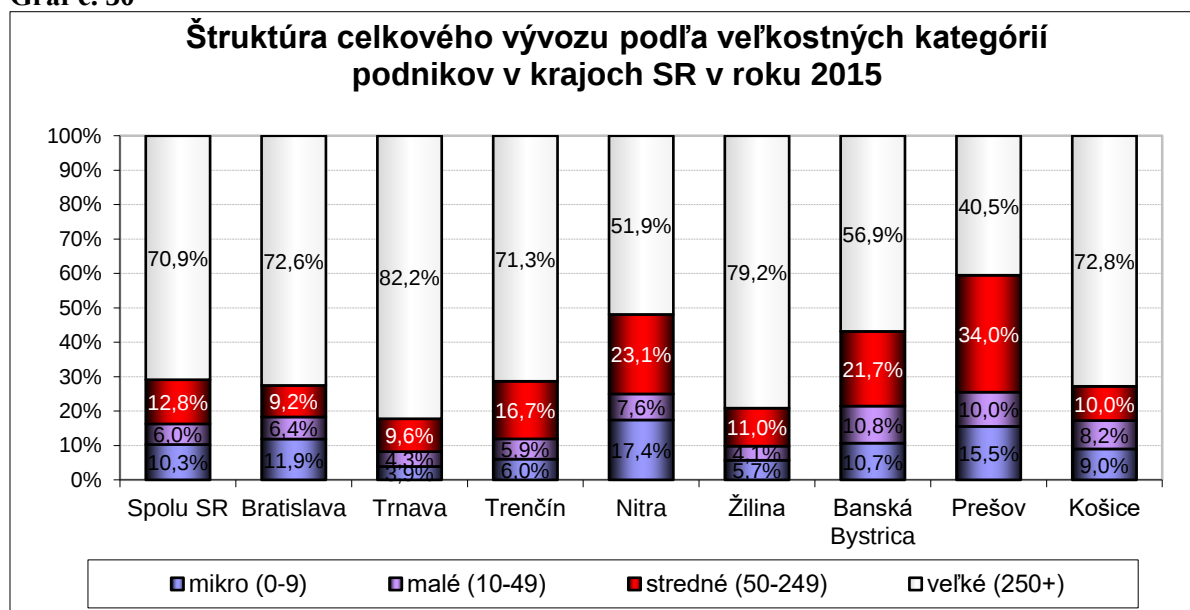

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Štruktúra celkového vývozu podľa veľkostných kategórií podnikov v krajoch SR je znázornená v grafe č. 30. Najvyšší podiel na celkovom vývoze dosahujú malé a stredné podniky prirodzene v regiónoch, v ktorých sú etablovaní významní exportéri v menšej miere. **Najvyššie zastúpenie dosiahli malé a stredné podniky v Prešovskom kraji (59,5 %), v Nitrianskom kraji (48,1 %) a v Banskobystrickom kraji (43,1 %).** V uvedených krajoch dosiahol podiel MSP na celkovom vývoze vyššie hodnoty ako podiel MSP na celkovom vývoze v rámci SR (29,1 %).

V medziročnom porovnaní sa podiel MSP znížil najvýraznejšie v Nitrianskom kraji (o 5,5 p. b.), v Trenčianskom kraji (o 3,0 p. b.) a v Prešovskom kraji (o 2,9 %). Podiel MSP na celkovom vývoze oproti roku 2014 vzrástol najmä v Bratislavskom kraji (o 2,0 p. b.).

Graf č. 30

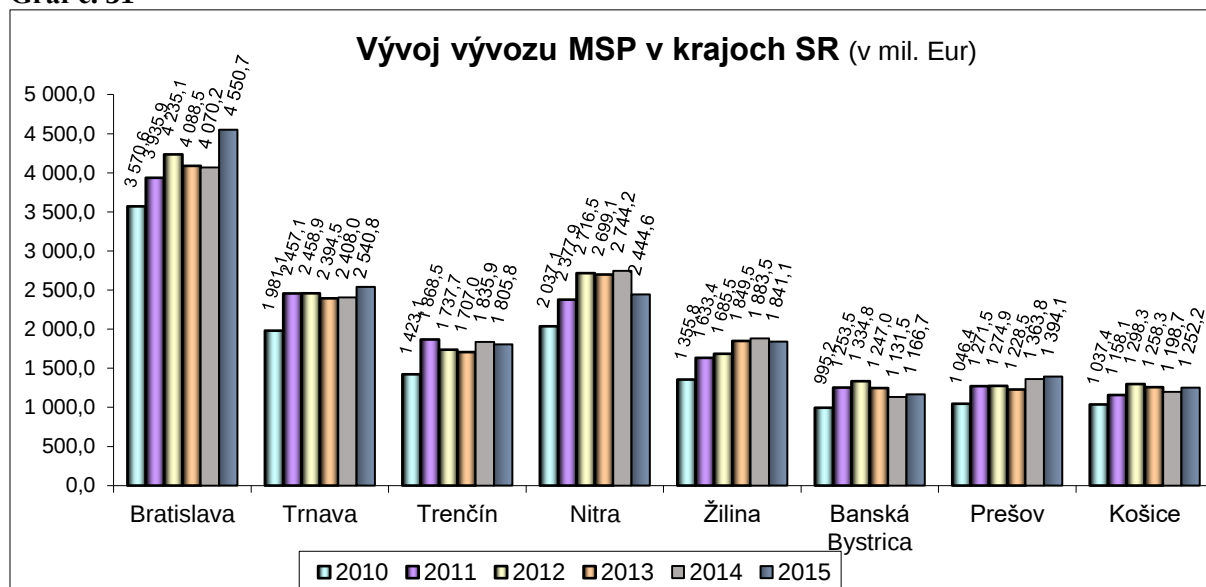

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Z hodnotového hľadiska bol najvyšší objem vývozu MSP dosiahnutý v Bratislavskom kraji (4 550,7 mil. Eur), v Trnavskom kraji (2 540,8 mil. Eur) a Nitrianskom kraji (2 444,6 mil. Eur). Naopak, najnižší objem vývozu MSP dosiahol Banskobystrický kraj (1 166,7 mil. Eur), Košický kraj (1 252,2 mil. Eur) a Prešovský kraj (1 394,1 mil. Eur).

V medziročnom porovnaní poklesol vývoz MSP v absolútnom vyjadrení v Nitrianskom kraji (o 300 mil. Eur), v Žilinskom kraji (o 42 mil. Eur) a v Trenčianskom kraji (o 30 mil. Eur). V ostatných okresoch bol zaznamenaný medziročný rast. Najväčší rast dosiahol vývoz MSP v Bratislavskom kraji (o 481 mil. Eur) a v Trnavskom kraji (o 133 mil. Eur).

Graf č. 31

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

3.5 Vlastnícka štruktúra vývozu MSP

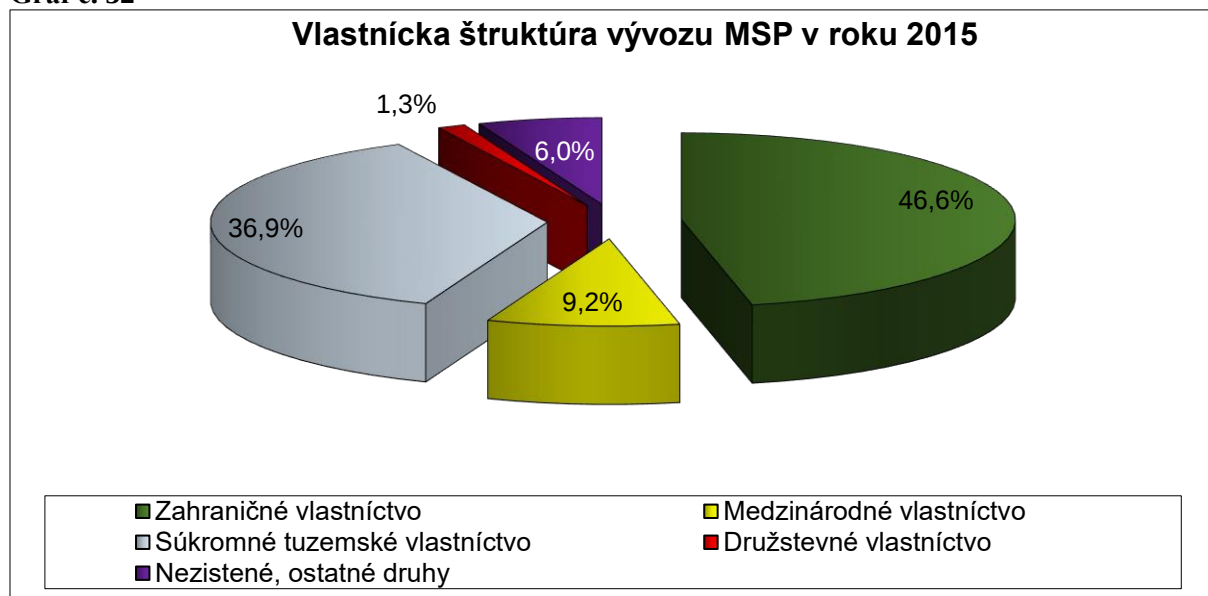
Takmer polovica (46,6 %, resp. 8 388,0 mil. Eur) vývozu MSP v roku 2015 bola výsledkom činnosti subjektov so zahraničným kapitálom (subjekty založené a kontrolované zahraničnou právnickou osobou alebo fyzickou osobou - podnikateľom). **9,2 %** (resp. 1 657,2 mil. Eur) vývozu MSP realizovali subjekty s medzinárodným vlastníctvom (subjekty, ktoré boli založené spoločne domácou a zahraničnou právnickou osobou alebo fyzickou osobou - podnikateľom).

Viac ako jedna tretina (36,9 %, resp. 6 628,4 mil. Eur) vývozu MSP v roku 2015 bola výsledkom činnosti tuzemských subjektov súkromného vlastníctva. Zastúpenie družstevného vlastníctva na vývoze MSP predstavovalo len 1,3 % (resp. 239, 3 mil. Eur) vývozu MSP.

Nezistené a ostatné formy vlastníctva tvorili 6,0 % (resp. 1 071,6 mil. Eur) vývozu MSP, pričom zastúpenie kategórie nezistených predstavovalo 5,8 % a ostatných druhov vlastníctva 0,2 % (štátne, vlastníctvo územnej samosprávy).

Vlastnícka štruktúra vývozu veľkých podnikov sa vyznačuje dominantným zastúpením zahraničného vlastníctva. Veľké podniky so zahraničným vlastníctvom realizovali takmer tri štvrtiny (71,2 %) vývozu veľkých podnikov. Subjekty s medzinárodným vlastníctvom tvorili 13,5 % vývozu veľkých podnikov. Len 4,4 % vývozu veľkých podnikov realizovali subjekty so súkromným tuzemským vlastníctvom.

Graf č. 32

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Veľkostná štruktúra vývozu podľa jednotlivých druhov vlastníctva v roku 2015 je znázornená v grafe č. 33.

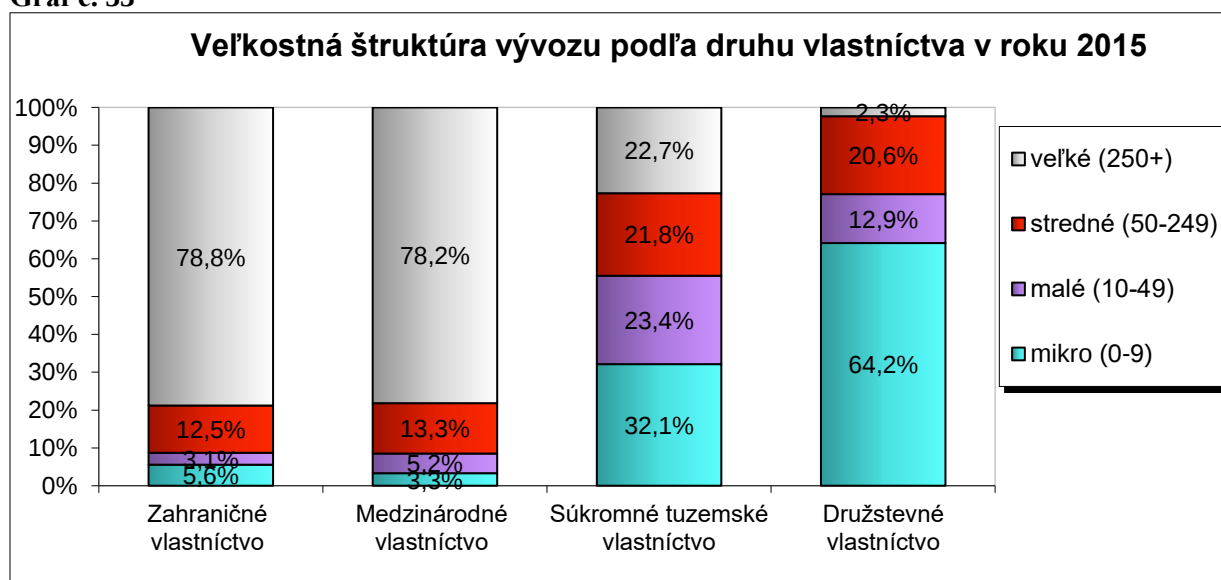
Na celkovom objeme vyvezeného tovaru subjektami zahraničného vlastníctva sa podieľali malé a stredné podniky 21,2 %, pričom zastúpenie mikropodnikov (0-9) predstavovalo 5,6 %, malých podnikov (10-49) 3,1 % a stredných podnikov (50-249) 12,5 %. 78,8 % predstavovalo zastúpenie veľkých podnikov.

Obdobné zastúpenie (21,8 %) mali malé a stredné podniky aj na vývoze subjektov medzinárodného vlastníctva. Zastúpenie mikropodnikov predstavovalo 3,3 %, malých podnikov 5,2 % a stredných podnikov 13,3 %. 78,2 % predstavovalo zastúpenie veľkých podnikov.

V prípade vývozu subjektov súkromného tuzemského vlastníctva predstavuje zastúpenie malých a stredných podnikov 77,3 %. Takmer jednu tretinu (32,1 %) vývozu subjektov tuzemského vlastníctva realizovali mikropodniky. Zastúpenie malých podnikov dosiahlo 23,4 % a stredných podnikov 21,8 %. Veľké podniky tvorili podiel 22,7 %.

Vývoz subjektov družstevného vlastníctva realizovali takmer výlučne malé a stredné podniky, nakoľko ich zastúpenie predstavovalo 97,7 %. Takmer dve tretiny (64,2 %) tvorili mikropodniky, 12,9 % malé podniky a 20,6 % stredné podniky. Podiel veľkých podnikov dosiahol 2,3 %.

Graf č. 33

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

3.6 Početnosť vyvážajúcich MSP

Podľa údajov a metodiky Štatistického úradu SR v roku 2015 vykonávalo vývoz tovaru 29 495 malých a stredných podnikov.

Na celkovom počte vyvážajúcich subjektov (29 923) predstavovali malé a stredné podniky podiel 98,6 %. Najväčšie zastúpenie na celkovom počte vyvážajúcich subjektoch dosiahli mikropodniky s viac ako trojštvrťinovým podielom 75,7 % (22 638 podnikateľských subjektov) zo všetkých vývozcov tovaru. Malé podniky dosiahli zastúpenie 17,3 % (5 167 podnikateľských subjektov) a stredné podniky 5,6 % (1 690 podnikateľských subjektov).

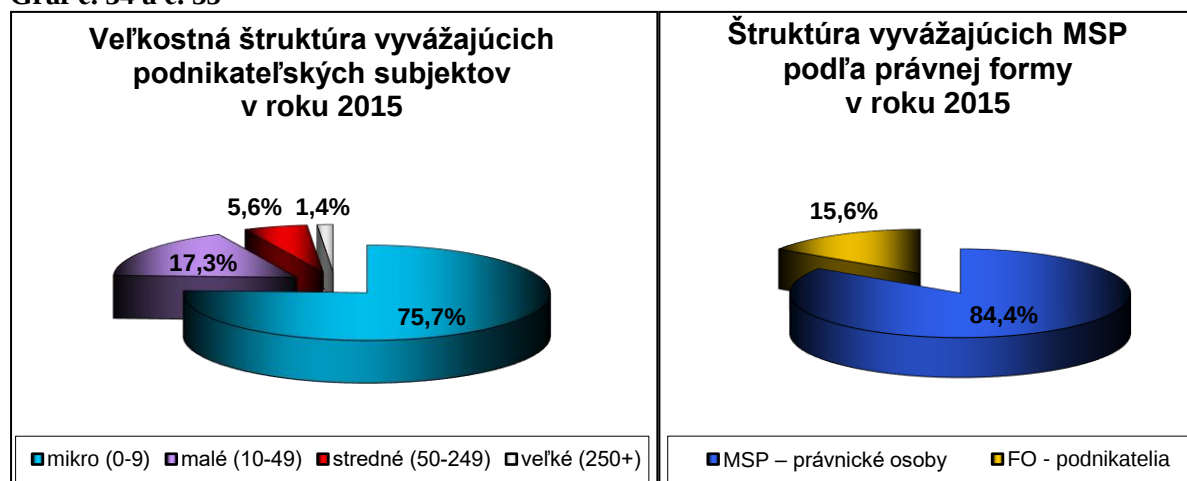
Tabuľka č. 7: Početnosť vývozcov tovaru v roku 2014 a 2015

Veľkostná kategória podnikov	Počet podnikateľských subjektov			Index 2015/2014
	2014	2015		
	abs. počet	abs. počet	podiel v %	
mikropodniky (0-9)	22 827	22 638	75,7%	99,2
malé podniky (10-49)	4 935	5 167	17,3%	104,7
stredné podniky (50-249)	1 637	1 690	5,6%	103,2
veľké podniky (250+)	404	428	1,4%	105,9
MSP (0-249)	29 399	29 495	98,6%	100,3
Spolu	29 803	29 923	100,0%	100,4

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

V medziročnom porovnaní sa počet vyvážajúcich malých a stredných podnikov zvýšil len nepatrne (o 0,3 %, resp. o 96 subjektov). Počet vyvážajúcich mikropodnikov oproti roku 2014 poklesol o 0,8 %. (resp. o 189 subjektov). Počet vyvážajúcich malých podnikov sa v medziročnom porovnaní zvýšil o 4,7 % (resp. o 232 subjektov) a počet stredných podnikov o 3,2 % (resp. o 53 subjektov).

Graf č. 34 a č. 35

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

Z hľadiska právnej formy majú v štruktúre vyvážajúcich MSP jednoznačne dominantné postavenie MSP právnické osoby (84,4 %, resp. 25 266 subjektov). Fyzické osoby - podnikatelia dosiahli podiel 15,6 % (resp. 4 657 subjektov).

Odvetvová štruktúra vyvážajúcich MSP

V odvetvovej štruktúre vyvážajúcich MSP podľa hrubšieho členenia SK NACE prevládajú subjekty z odvetvia obchodu (38,1 %), priemyslu (20,8 %) a obchodných služieb (16,8 %). Na rozdiel od odvetvovej štruktúry celkového vývozu MSP v odvetvovej štruktúre vyvážajúcich MSP dominuje skôr odvetvie obchodu ako priemyslu.

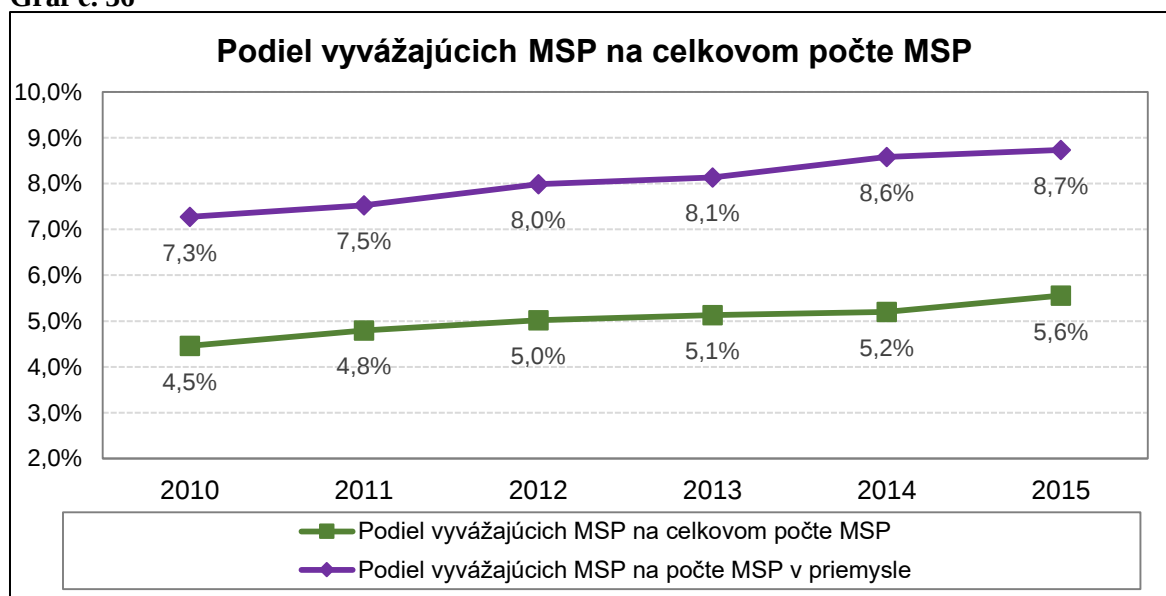
Tabuľka č. 8: Odvetvová štruktúra vyvážajúcich MSP a podiel vyvážajúcich MSP na celkovom počte MSP v roku 2015

Odvetvie podľa SK NACE – hrubšie členenie	Početnosť vyvážajúcich MSP		Podiel vyvážajúcich MSP na celkovom počte MSP
	Počet	v %	
pôdohospodárstvo	1 528	5,2%	6,5%
priemysel	6 142	20,8%	8,7%
stavebníctvo	1 638	5,6%	1,8%
obchod	11 246	38,1%	9,2%
doprava, informácie	2 702	9,2%	6,7%
ubytovanie a stravovanie	339	1,1%	1,7%
obchodné služby	4 963	16,8%	4,0%
ostatné služby	588	2,0%	1,5%
neznáme	349	1,2%	0,0%
Spolu	29 495	100,0%	5,6%

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Z celkového počtu malých a stredných podnikov (vrátane fyzických osôb – podnikateľov) vykonávalo v roku 2015 vývoz tovarov 5,6 % MSP. V porovnaní s rokom 2014 sa podiel vyvážajúcich MSP na celkovom počte MSP zvýšil o 0,4 p. b. (oproti roku 2010 o 1,1 p. b.). V odvetví priemyslu dosahuje uvedený podiel 8,7 %, pričom oproti roku 2010 sa zvýšil o 1,4 p. b.

Graf č. 36

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov a metodiky Štatistického úradu SR

4. Vývoj dovozu v roku 2015 z pohľadu MSP

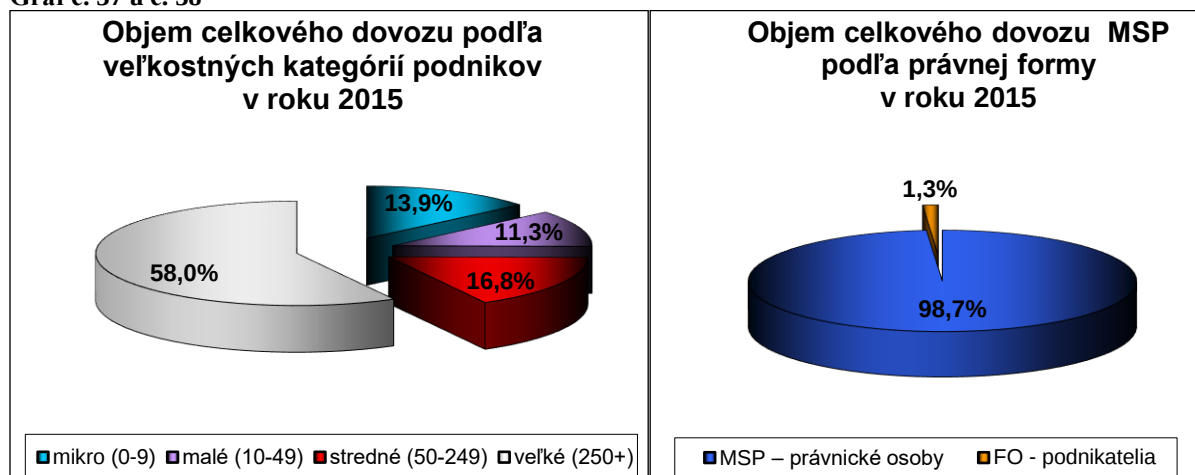
V roku 2015 vzrástol celkový objem dovezeného tovaru malých a stredných podnikov v medziročnom porovnaní o 5,8 % (resp. o 1 365,9 mil. Eur) a dosiahol úroveň 24 863,30 mil. Eur.

Podiel malých a stredných podnikov na celkovom dovoze v roku 2015 predstavoval 42,0 %, pričom oproti roku 2014 sa znížil o 0,7 p. b.

Podiel mikropodnikov (0 - 9 zamestnancov) na celkovom objeme dovozu v roku 2015 predstavoval 13,9 %, v absolútnom vyjadrení 8 225,9 mil. Eur. Malé podniky (10 - 49) sa na celkovom dovoze podieľali 11,3 %, v absolútnom vyjadrení 6 686,7 mil. Eur a stredné podniky (50 - 249) sa podieľali 16,8 %, v absolútnom vyjadrení 9 950,7 mil. Eur.

Najväčší podiel z celkového dovozu tvorili veľké podniky (58,0 %), čo predstavuje 34 368,1 mil. Eur.

Graf č. 37 a č. 38

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

V rámci jednotlivých veľkostných kategórií MSP sa oproti roku 2014 znížil dovoz len mikropodnikom, a to o 9,1 %, v absolútnom vyjadrení o 827,2 mil. Eur. Dovoz malých podnikov sa medziročne zvýšil o 15,0 % (o 873,4 mil. Eur) a dovoz stredných podnikov o 15,3 % (o 1 319,7 mil. Eur).

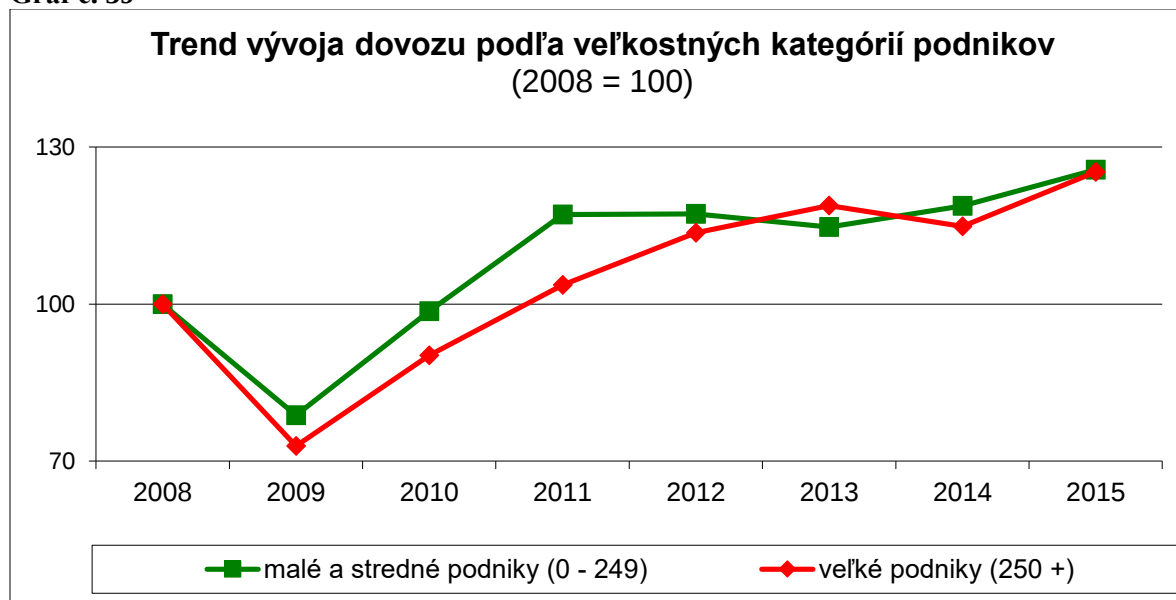
Tabuľka č. 9: Štruktúra celkového dovozu podľa veľkostných kategórií podnikov v roku 2015, v porovnaní s rokom 2014

Veľkostná kategória podnikov	Celkový objem dovozu (bez zahraničných osôb)			
	2014	2015		Index 2015/2014
	mil. Eur	mil. Eur	podiel v %	
mikropodniky (0-9)	9 053,1	8 225,9	13,9%	90,9
malé podniky (10-49)	5 813,3	6 686,7	11,3%	115,0
stredné podniky (50-249)	8 631,0	9 950,7	16,8%	115,3
veľké podniky (250+)	31 521,2	34 368,1	58,0%	109,0
MSP spolu (0-249)	23 497,4	24 863,3	42,0%	105,8
Spolu	55 018,6	59 231,4	100,0%	107,7
Celkový objem dovozu v roku 2015 vrátane zahraničných osôb	mil. Eur		podiel MSP (0-249)	
	64 360,7		38,6%	

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR. Grafické znázornenie štruktúry celkového dovozu podľa veľkostných kategórií podnikov vrátane zahraničných osôb je prezentované v **prílohe, v grafe č. 71.**

Trend vývoja dovozu podľa veľkostných kategórií podnikov je znázornený na grafe č. 39. V krízovom roku 2009 zaznamenali malé a stredné podniky miernejší medziročný prepád dovozu (pokles o 21,2 %) ako veľké podniky (pokles o 27,1 %). V nasledujúcich dvoch rokoch dynamika dovozu MSP rástla rýchlejšie ako dovoz veľkých podnikov. V roku 2012 sa však medziročná dynamika rastu dovozu MSP takmer zastavila (rast 0,1 %). V roku 2013 dovoz MSP dokonca poklesol. Výraznejší rast zaznamenal až v roku 2014 (o 3,6 %) a 2015 (5,8 %).

Veľké podniky si udržiavali rastovú tendenciu do roku 2013, v roku 2014 naopak medziročne poklesli (o 3,4 %) a v roku 2015 opäť zaznamenali dynamický rast (9,0 %).

Graf č. 39

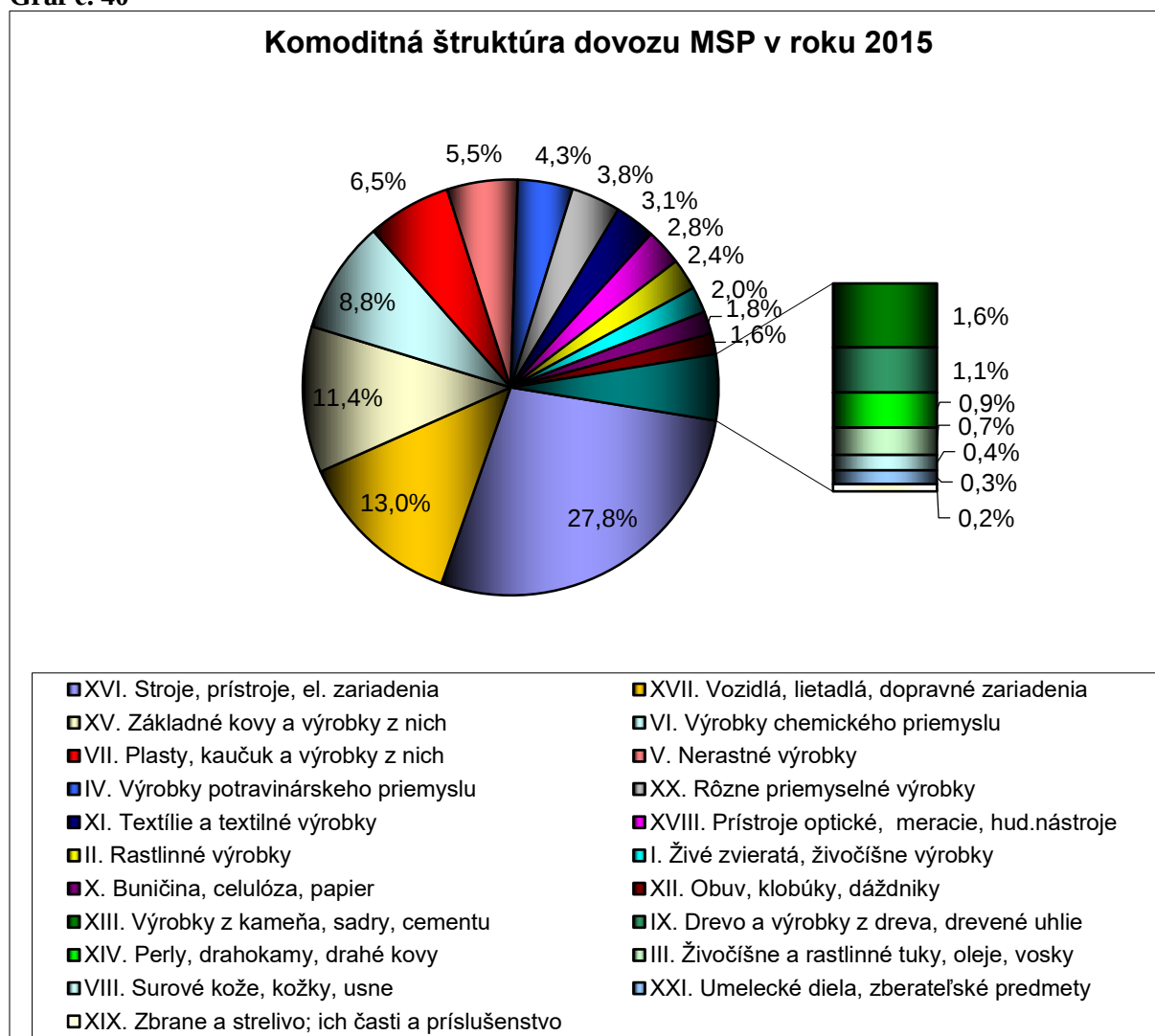
Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

4.1. Komoditná štruktúra dovozu MSP

V rámci komoditnej štruktúry celkového dovozu malých a stredných podnikov v roku 2015 patrili medzi najvýznamnejšie komodity (podľa tried Harmonizovaného systému) stroje, prístroje, elektronické zariadenia s podielom 27,8 % (6 922,2 mil. Eur), vozidlá, lietadlá, dopravné zariadenia s podielom 13,0 % (3 221,1 mil. Eur), základné kovy a výrobky z nich s podielom 11,4 % (2 829,4 mil. Eur), výrobky chemického priemyslu s podielom 8,8 % (2 186,3 mil. Eur) a plasty, kaučuk a výrobky z nich s podielom 6,5 % (1 619,7 mil. Eur). U ostatných komodít bolo zastúpenie nižšie ako 6 %. V komoditnej štruktúre dovozu malých a stredných podnikov sa na prvých miestach umiestňujú identické tovary ako na vývoze MSP, čo poukazuje na vysoký podiel vnútroodvetvového obchodu na celkovej obchodnej výmene MSP.

Komoditná štruktúra dovozu MSP sa obdobne ako v prípade vývozu v posledných štyroch rokoch vyznačuje každoročným rastom zastúpenia stojov, prístrojov a elektronických zariadení a poklesom zastúpenie základných kovov a výrobkov z nich. V prípade zastúpenie ostatných komodít je štruktúra pomerne stabilná a neprechádza výraznými zmenami.

Graf č. 40

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

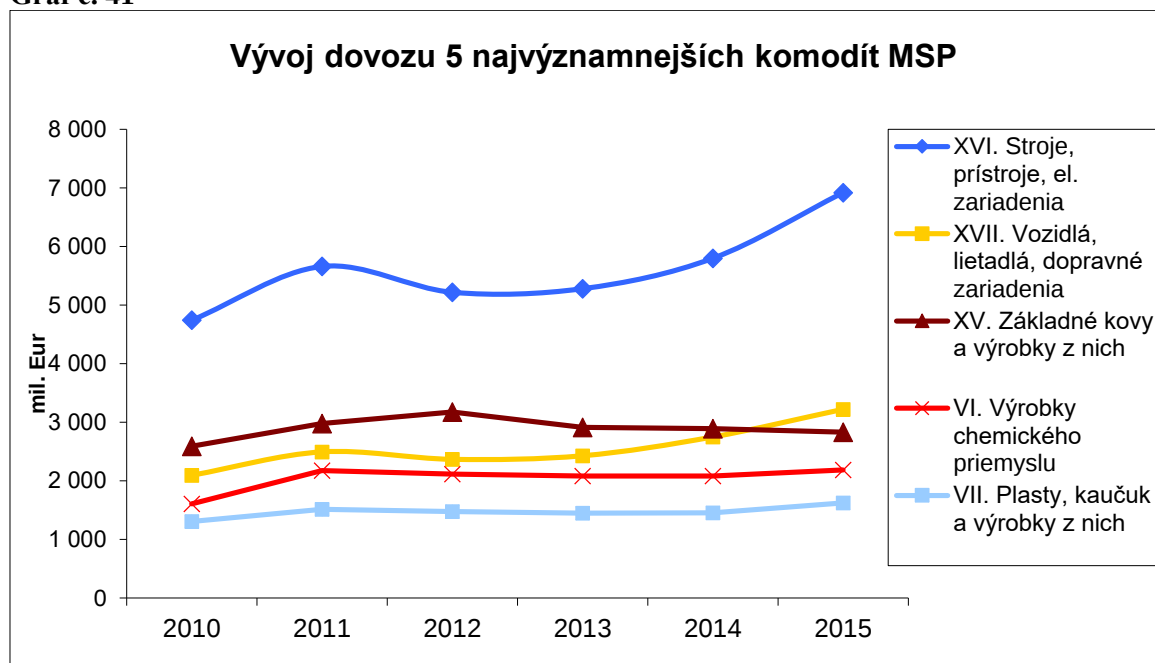
Oproti roku 2014 sa v rámci komodít najvýraznejšie zvýšilo zastúpenie strojov, prístrojov, elektronických zariadení (o 3,2 p. b.) a vozidiel, lietadiel a dopravných zariadení (o 1,3 p. b.). Naopak, znížilo sa najmä zastúpenie nerastných výrobkov (o 2,7 p. b.), základných kovov a výrobkov z nich (o 0,9 p. b.) a textílií a textilných výrobkov (o 0,9 p. b.).

V absolútnej hodnote sa v medziročnom porovnaní dovozu MSP **najvýraznejšie zvýšil dovoz strojov, prístrojov, a el. zariadení** (o 1 122,4 mil. Eur, resp. o 19,4 %), **vozidiel, lietadiel a dopravných zariadení** (o 472,5 mil. Eur, resp. o 17,2 %) a plastov, kaučuku a výrobkov z nich (o 164,6 mil. Eur, resp. o 11,3 %). **Najvýraznejší pokles dovozu v absolútnej hodnote bol zaznamenaný v prípade nerastných výrobkov** (o 562,0 mil. Eur, resp. o 29,1 %), **textílií a textilných výrobkov** (o 174,0 mil. Eur, resp. o 18,3 %) **a základných kovov a výrobkov z nich** (o 60,2 mil. Eur, resp. o 2,1 %).

Pre vývoj dovozu 5 najvýznamnejších komodít MSP⁷ bola v roku 2015 charakteristická pokračujúca rastúca dynamika dovozu strojov, prístrojov a el. zariadení (nárast v roku 2015 o 19,2 %). Opätovný rast zaznamenal aj dovoz vozidiel, lietadiel a dopravných zariadení (nárast o 17,2 %), výrobkov chemického priemyslu (nárast o 4,9 %) a plastov, kaučuku a výrobkov z nich (nárast o 11,3 %).

Pretrvávajúci pokles dovozu je zreteľný v prípade základných kovov a výrobkov z nich (pokles v roku 2015 o 2,1 %).

Graf č. 41

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Zastúpenie MSP na celkovom dovoze najvýznamnejších komodít⁸ je prezentované v grafe č. 42. V roku 2015 mali MSP rozhodujúce postavenie na dovoze obuvi, klobúkov a dáždnikov (71,3 %), rastlinných výrobkov (66,0 %), výrobkov potravinárskeho priemyslu (64,5 %), živých zvierat, živočíšnych výrobkov (61,8 %), výrobkov chemického

⁷ 5 najvýznamnejších komodít tvorí 67,5 % z celkového dovozu MSP.

⁸ Najvýznamnejšie komodity uvedené v grafe č. 42 tvoria 97,8 % z celkového dovozu.

priemyslu (59,2 %), výrobkov z kameňa, sadry a cementu (54,5 %), rôznych priemyselných výrobkov (53,1 %), základných kovov a výrobkov z nich (52,4 %) a dovozu buničiny, celulózy a papiera (51,4 %).

Naopak, nevýrazné zastúpenie MSP a dominancia veľkých podnikov sa prejavuje na dovoze nerastných surovín (podiel MSP dosiahol 24,1 %), prístrojov optických, meracích, hudobných nástrojov (podiel MSP 27,8 %), strojov, prístrojov a elektronických zariadení (podiel MSP 35,6 %) a dovoze vozidiel, lietadiel, dopravných zariadení (podiel MSP 36,7 %).

Oproti roku 2014 sa zastúpenie MSP zvýšilo najmä v prípade dovozu strojov, prístrojov a el. zariadení (o 1,8 p. b.), živých zvierat (o 1,3 p. b.) a prístrojov optických, meracích, hud. nástrojov (o 1,0 p. b.). Zastúpenie MSP naopak pri dovoze pokleslo v prípade dovozu textílií a textilných výrobkov (o 12,6 p. b.), nerastných výrobkov (o 4,0 p. b.) a rôznych priemyselných výrobkov (o 3,0 p. b.).

Graf č. 42

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

4.1.1 Dovoz high-tech tovarov

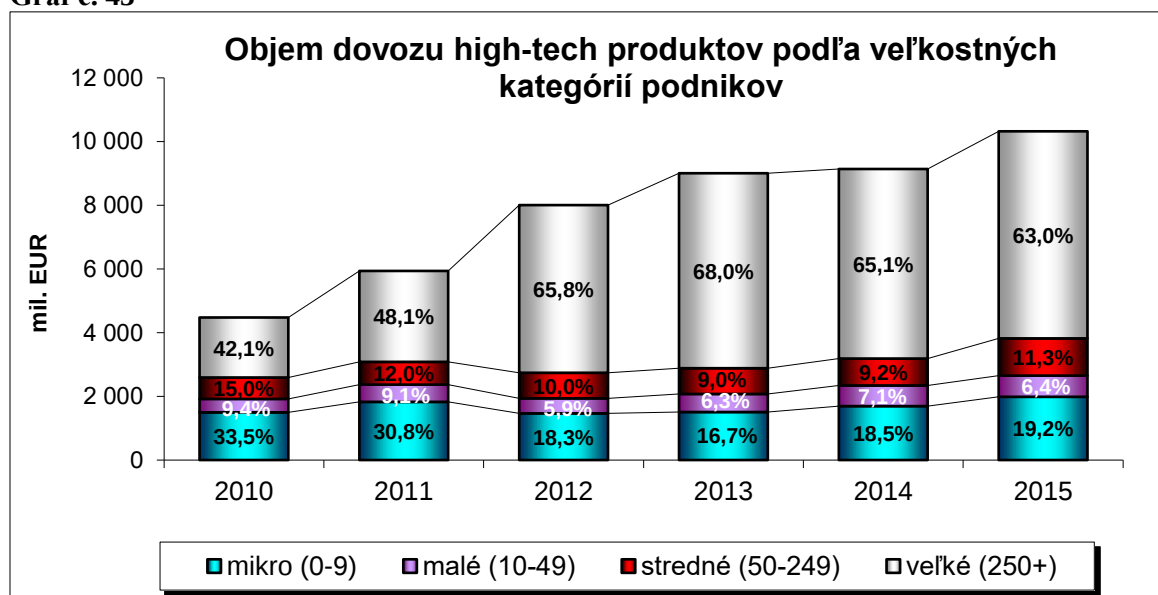
Celkový dovoz high-tech tovarov dosiahol v roku 2015 hodnotu **10 322,2 mil. Eur**, čo v porovnaní s predchádzajúcim obdobím predstavuje rast o 12,9 %.

Dovoz high-tech produktov malých a stredných podnikov medziročne vzrástol o 19,9 % (resp. o 633,1 mil. Eur). V rámci mikropodnikov sa medziročne zvýšil o 17,3 % (resp. o 293,2 mil. Eur), malých podnikov o 2,5 % (resp. o 16,1 mil. Eur) a v stredných podnikoch o 38,3 % (resp. o 323,9 mil. Eur).

V roku 2015 dosiahol podiel mikropodnikov na celkovom dovoze high-tech tovarov 19,2 %, malých podnikov 6,4 % a stredných podnikov 11,3 %. **Súhrnne sa malé a stredné podniky podieľali na celkovom dovoze high-tech tovarov 37,0 %.**

Podiel veľkých podnikov na dovoze high-tech produktov v roku 2015 predstavoval 63,0%.

Graf č. 43

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

4.2. Teritoriálna štruktúra dovozu MSP

Podobne ako v prípade vývozu aj pri dovoze sa **malé a stredné podniky orientujú primárne na jednotný trh EÚ**. V roku 2015 predstavoval dovoz malých a stredných podnikov z krajín EÚ viac ako tri štvrtiny (78,3 %, resp. 19 461 mil. Eur) z celkového dovozu MSP. V medziročnom porovnaní sa zvýšil podiel dovozu z krajín EÚ o 2,1 p. b.

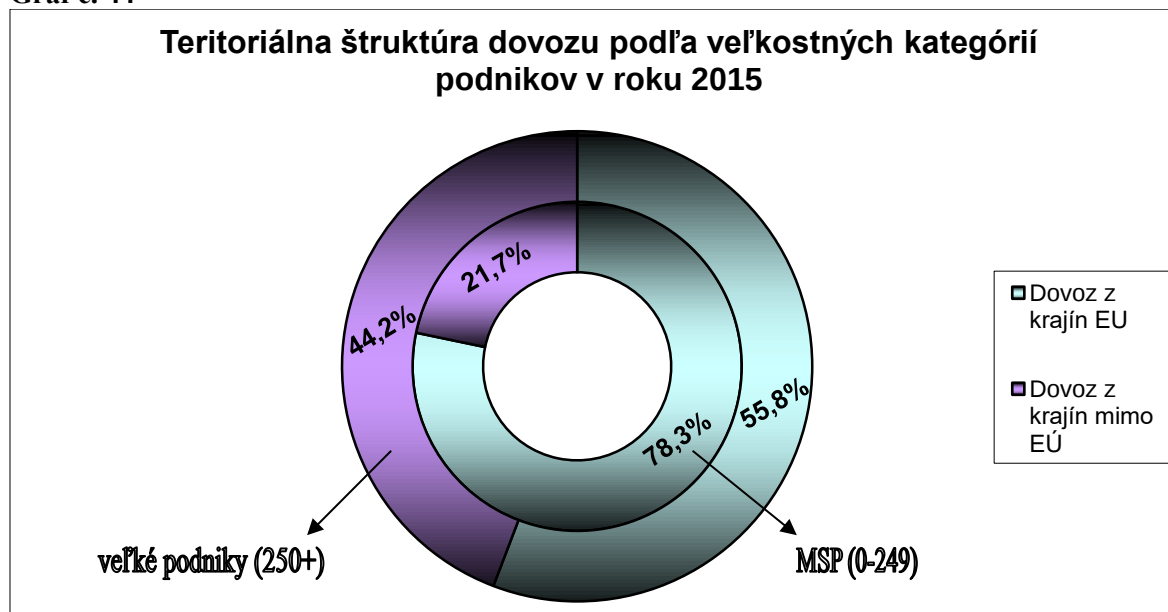
Tabuľka č. 10: Celkový objem dovozu v roku 2015 podľa veľkostných kategórií podnikov a teritoriálnych oblastí

Veľkostná kategória podnikov	Absolútne hodnoty (v mil. Eur)			Podiel v %		
	Dovoz z krajín EÚ	Dovoz z krajín mimo EÚ	Dovoz spolu	Dovoz z krajín EÚ	Dovoz z krajín mimo EÚ	Dovoz spolu
mikro (0-9)	6 959,0	1 266,9	8 225,9	84,6%	15,4%	100,0%
malé (10-49)	5 185,9	1 500,8	6 686,7	77,6%	22,4%	100,0%
stredné (50-249)	7 316,4	2 634,3	9 950,7	73,5%	26,5%	100,0%
veľké (250+)	19 180,8	15 187,3	34 368,1	55,8%	44,2%	100,0%
MSP (0-249)	19 461,3	5 402,0	24 863,3	78,3%	21,7%	100,0%
Spolu	38 642,2	20 589,3	59 231,4	65,2%	34,8%	100,0%

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Najvyššie zastúpenie dovozu z krajín EÚ je zreteľné v prípade mikropodnikov (84,6 %, resp. 6 959,0 mil. Eur). Vysoký podiel dovozu z krajín EÚ je zaznamenaný aj v prípade malých podnikov (77,6 %, resp. 5 185,9 mil. Eur) a stredných podnikov (73,5 %, resp. 7 316,4 mil. Eur). V prípade veľkých podnikov predstavovalo zastúpenie dovozu z krajín EÚ 55,8 %, resp. 19 180,8 mil. Eur).

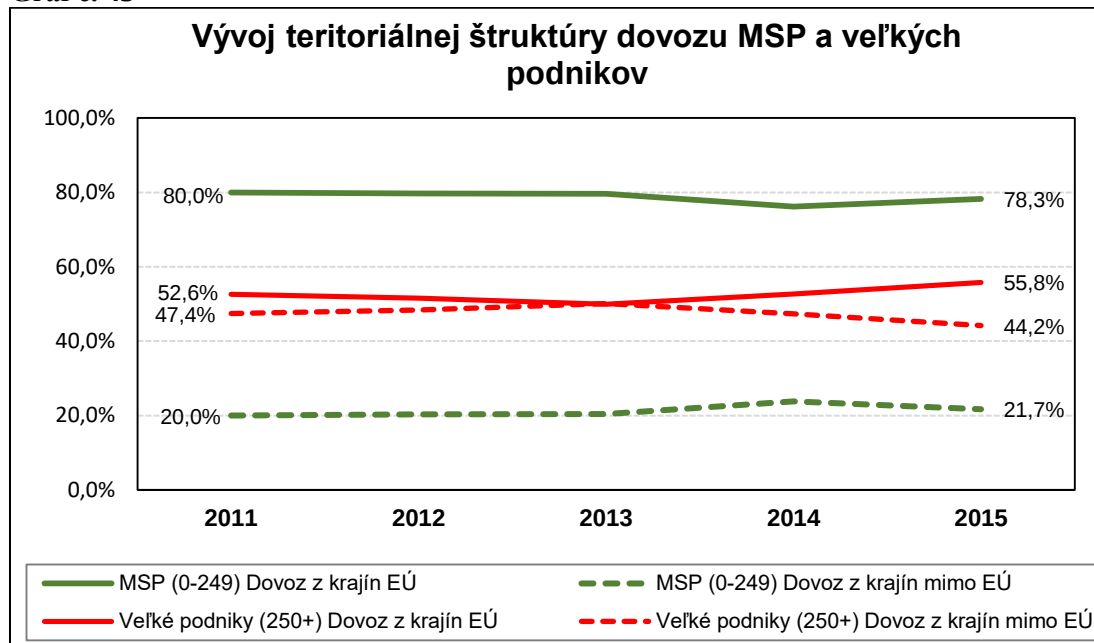
Z jednotlivých kategórií MSP dosiahli najvyšší podiel dovozu z krajín mimo EÚ stredné podniky s podielom 26,5 %.

Graf č. 44

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Teritoriálna štruktúra dovozu MSP a veľkých podnikov vykazuje z dlhodobého hľadiska podobné tendencie ako v prípade vývozu. **Oproti roku 2011 sa podiel dovozu MSP z krajín mimo EÚ na celkovom dovoze MSP mierne zvýšil (o 1,7 p. b.).** V prípade veľkých podnikov naopak došlo k poklesu podielu dovozu z trhov tretích krajín o 3,2 p. b.

Graf č. 45

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

4.2.1 Dovozy MSP z krajín EÚ

Viac ako jednu polovicu (50,4 %) z celkového dovozu z krajín EÚ v roku 2015 predstavoval dovoz malých a stredných podnikov, čo predstavuje 19 461,3 mil. Eur.

Podiel mikropodnikov dosiahol 18,0 %, v absolútnom vyjadrení 6 959,0 mil. Eur. Malé podniky sa na celkovom dovoze z krajín EÚ podieľali 13,4 %, v absolútnom vyjadrení 5 185,9 mil. Eur a stredné podniky 18,9 %, v absolútnom vyjadrení 7 316,4 mil. Eur.

Tabuľka č. 11: Štruktúra dovozu z krajín EÚ podľa veľkostných kategórií podnikov v roku 2015, v porovnaní s rokom 2014

Veľkostná kategória podnikov	Celkový objem dovozu - krajiny EÚ			
	2014	2015		Index 2015/2014
	mil. Eur	mil. Eur	podiel v %	mil. Eur
mikropodniky (0-9)	7 290,7	6 959,0	18,0%	95,5
malé podniky (10-49)	4 467,3	5 185,9	13,4%	116,1
stredné podniky (50-249)	6 141,6	7 316,4	18,9%	119,1
veľké podniky (250+)	16 604,9	19 180,8	49,6%	115,5
MSP (0-249)	17 899,6	19 461,3	50,4%	108,7
Spolu	34 504,5	38 642,2	100,0%	112,0

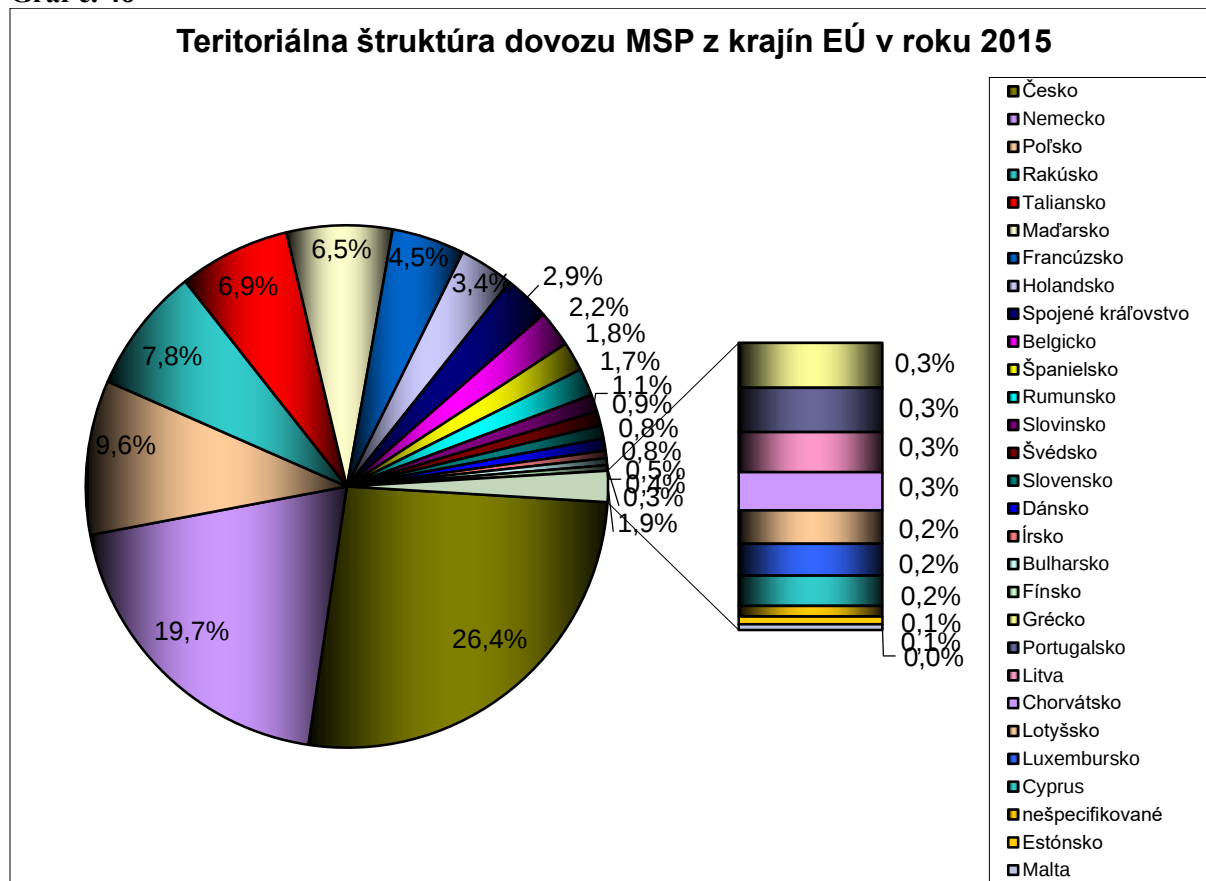
Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

V rámci jednotlivých veľkostných kategórií MSP sa v medziročnom porovnaní znížil objem dovezeného tovaru z krajín EÚ iba v prípade mikropodnikov (o 4,5 %, resp. o 331,7 mil. Eur). Dovozy malých podnikov z jednotného trhu EÚ sa medziročne zvýšil o 16,1 %, resp. o 718,6 mil. Eur a stredných podnikov o 19,1 %, resp. o 1 174,8 mil. Eur. **Súhrnne sa dovoz MSP z krajín EÚ medziročne mierne zvýšil o 8,7 %. (resp. o 1 561,7 mil. Eur).**

Na prvých troch miestach najvýznamnejších krajín na dovoze MSP z EÚ sa umiestňujú identické krajiny ako na vývoze.

26,4 % z celkového dovezeného tovaru MSP (podľa krajiny pôvodu tovaru) v roku 2015 tvoril dovoz z Českej republiky, 19,7 % tvoril dovoz z Nemecka, 9,6 % z Poľska, 7,8 % z Rakúska, 6,9 % z Talianska a 6,5 % z Maďarska. Ostatné krajiny dosahovali podiel nižší ako 5 % (graf č. 46).

Graf č. 46

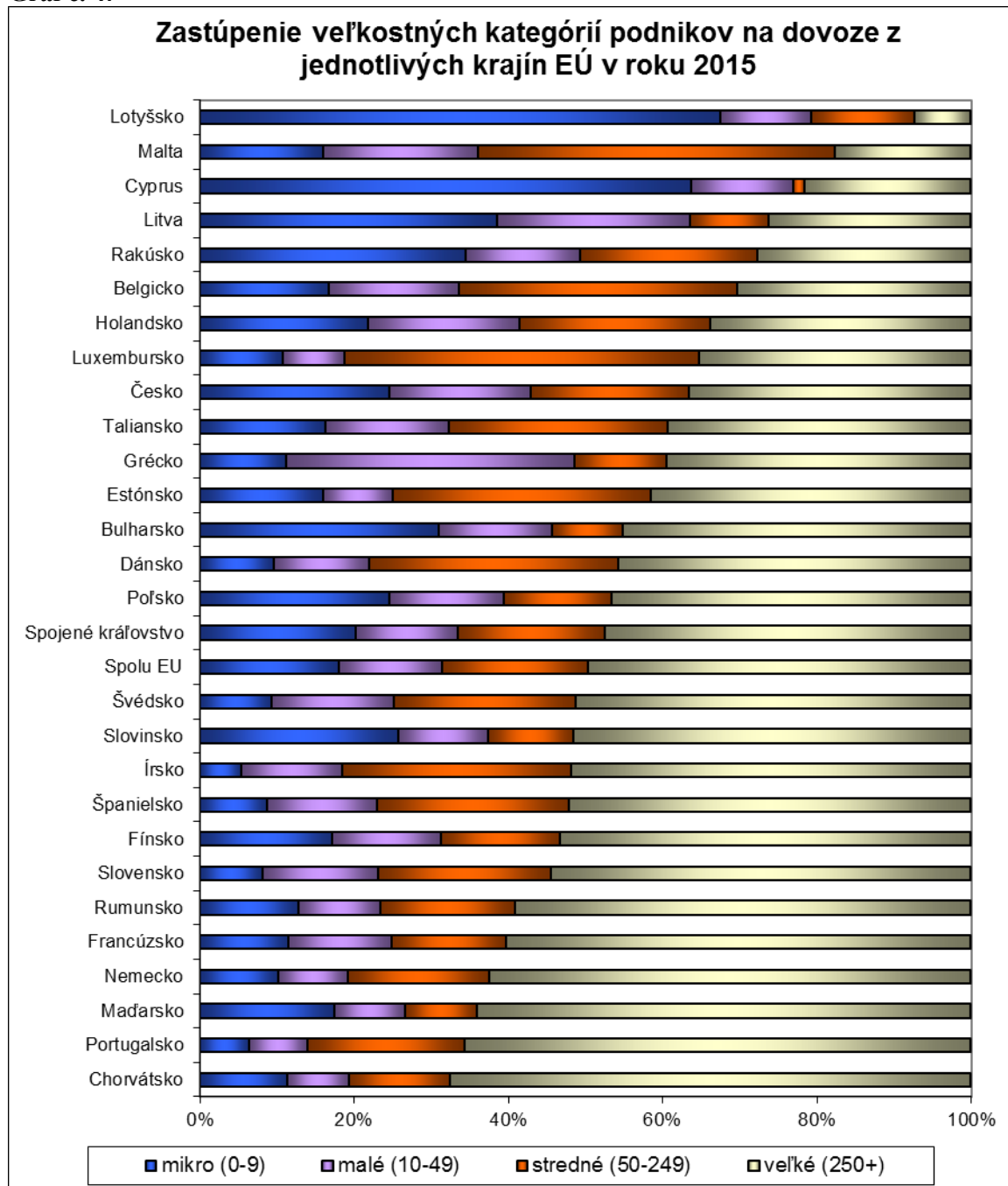

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Najvýraznejšie zastúpenie mali MSP na dovoze v rámci krajín ako Lotyšsko (92,7 %), Malta (82,3 %), Cyprus (78,4 %), Litva (73,8 %), Rakúsko (72,3 %), Belgicko (69,7 %), Holandsko (66,2 %) a Luxembursko (64,7 %).

Naopak dominancia veľkých podnikov sa prejavuje najmä v prípade dovozu z Chorvátska, kde podiel MSP predstavuje 32,5 %. Menej ako polovičné zastúpenie dosiahli MSP v prípade dovozu aj z krajín ako Portugalsko (34,3 %), Maďarsko (36,0 %), Nemecko (37,6 %), Francúzsko (39,7 %), Rumunsko (40,9 %), Fínsko (46,7 %), Španielsko (47,9 %), Írsko (48,1 %), Slovinsko (48,4 %) a Švédsko (48,8 %).

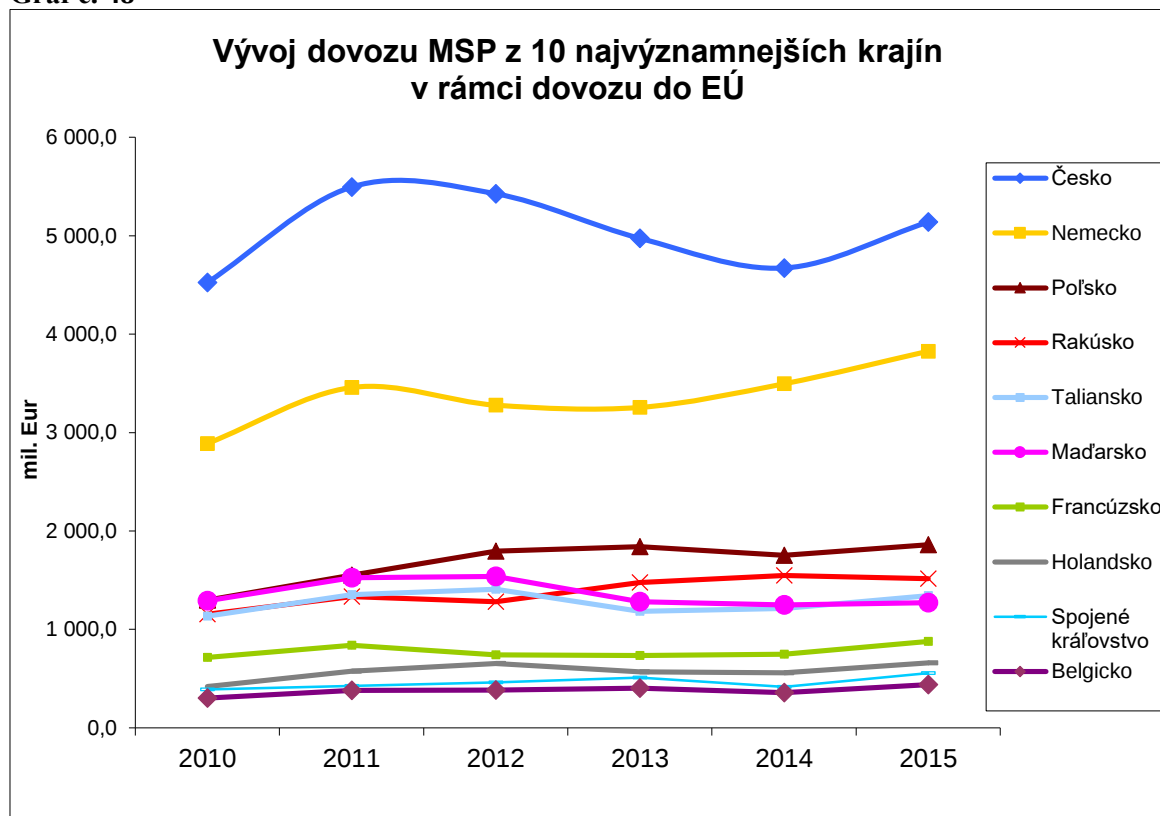
Graf č. 47

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

Vývoj dovozu MSP v rámci 10 najvýznamnejších krajín⁹ je znázornený v nižšie uvedenom grafe. V roku 2015 po predchádzajúcom poklese opäťovne vzrástol dovoz MSP z Českej republiky (o 10,0 %). Rastovú dynamiku si zachováva naďalej aj dovoz MSP z Nemecka (nárast o 9,5 % v roku 2015). V prípade ostatných významných krajín taktiež došlo k nárastu dovozu. Jedinou krajinou, v rámci ktorej došlo v medziročnom porovnaní k poklesu dovozu MSP bolo Rakúsko (pokles o 2,2 %).

Graf č. 48

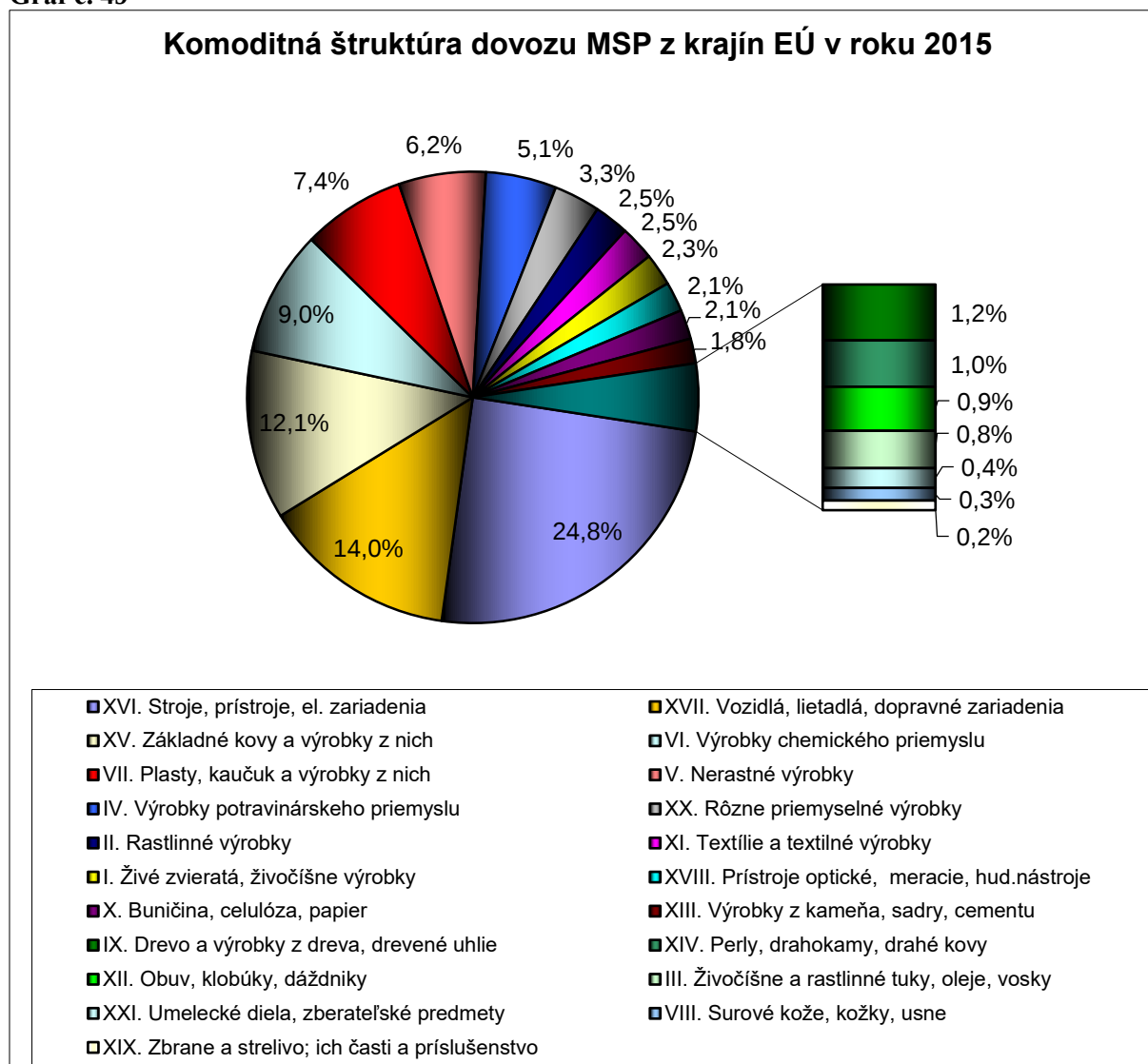
Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

⁹ 10 najvýznamnejších krajín pokrýva 89,8 % z celkového dovozu MSP z krajín EÚ

4.2.1.1 Komoditná štruktúra dovozu MSP z krajín EÚ

Komoditná štruktúra dovozu MSP z krajín EÚ obsahuje na prvých miestach identické komodity ako celková štruktúra dovozu MSP. Medzi najvýznamnejšie komodity patria stroje, prístroje, elektronické zariadenia s podielom 24,8 %, vozidlá, lietadlá, dopravné zariadenia s podielom 14,0 %, základné kovy a výrobky z nich s podielom 12,1 %, výrobky chemického priemyslu s podielom 9,0 % a plasty, kaučuk a výrobky z nich s podielom 7,4 %.

Graf č. 49

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

Komoditná štruktúra dovozu MSP z najvýznamnejších dovozných krajín MSP v rámci EÚ

Česká republika

Takmer jednu štvrtinu (23,0 %) dovozu MSP z Českej republiky tvoria stroje, prístroje, elektronické zariadenia, 15,2 % vozidlá, lietadlá a dopravné zariadenia, 10,6 % nerastné výrobky, 10,5 % základné kovy a výrobky z nich a 7,5 % výrobky potravinárskeho priemyslu.

Nemecko

Viac ako jednu štvrtinu dovozu MSP z Nemecka tvoria stroje, prístroje, elektronické zariadenia (26,8 %). Pomerne významné zastúpenie dosahujú vozidlá, lietadlá a dopravné zariadenia (20,6 %). Zastúpenie základných kovov a výrobkov z nich predstavovalo 12,0 %, výrobkov potravinárskeho priemyslu 9,3 %, plastov, kaučuku a výrobkov z nich 8,9 %.

Poľsko

Pre dovoz MSP z Poľska je charakteristické pomerne rovnomerné zastúpenie jednotlivých komodít. Najvyšší podiel dosiahli základné kovy a výrobky z nich (17,0 %). Zastúpenie strojov, prístrojov a elektronických zariadení predstavovalo 11,9 %, plastov, kaučuku a výrobkov z nich 9,9 %, výrobkov chemického priemyslu 8,4 % a výrobkov potravinárskeho priemyslu 8,0 %.

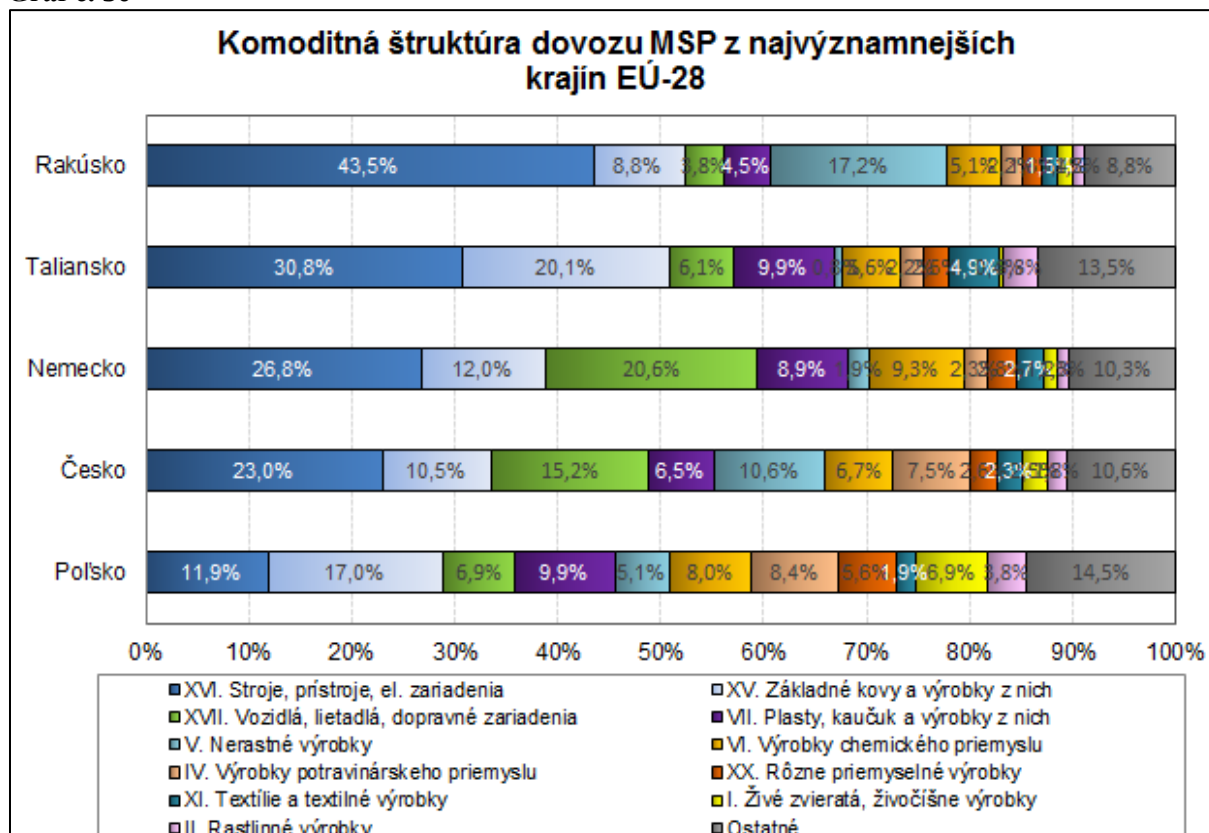
Rakúsko

Dovoz MSP z Rakúska sa vyznačuje pomerne významným zastúpením strojov, prístrojov a elektronických zariadení (43,5 %). 17,2 % podiel dosahujú nerastné výrobky a 8,8 % základné kovy a výrobky z nich.

Taliansko

Takmer jednu tretinu (30,8 %) dovozu MSP z Talianska tvorili stroje, prístroje, elektronické zariadenia a jednu štvrtinu (20,1 %) dosiahlo zastúpenie základných kovov a výrobkov z nich. 9,9 % podiel mali plasty, kaučuk a výrobky z nich.

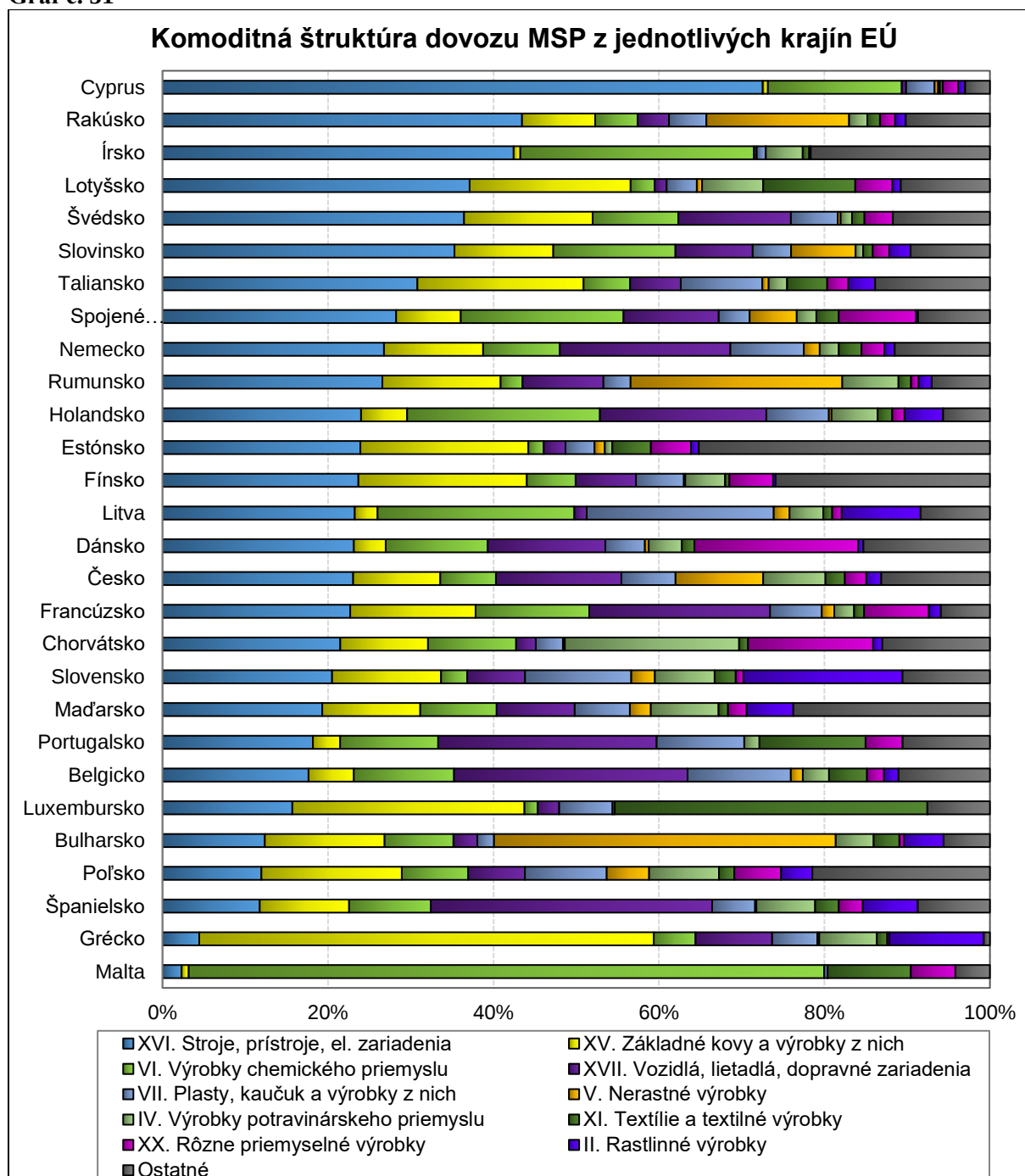
Graf č. 50

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

Komoditná štruktúra dovozu MSP z jednotlivých krajín EÚ - 28 je prezentovaná v grafe č. 51. Najvyššie zastúpenie strojov, prístrojov, a elektronických zariadení je zaznamenané na dovoze z Cypru (72,5 %), Rakúska (43,5 %), Írska (42,4 %) a Lotyšska (37,1 %). Základné kovy a výrobky z nich majú najväčšie zastúpenie na dovoze MSP z Grécka (54,9 %), Luxemburska (28,0 %), Fínska (20,4 %) a Estónska (20,3 %). Výrobky chemického priemyslu dosiahli najvyšší podiel na dovoze MSP z Malty (76,8 %), Írska (28,2 %), Litvy (23,8 %) a Holandska (23,3 %). Nerastné výrobky majú najvyšší podiel na dovoze z Bulharska (41,3 %) a Rumunska (25,6 %).

Graf č. 51

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

4.2.2 Dovoz MSP z krajín mimo EÚ

Viac ako jednu štvrtinu (26,2 %, resp. 5 402,0 mil. Eur) z celkového dovozu z trhov tretích krajín v roku 2015 tvoril dovoz malých a stredných podnikov.

Podiel mikropodnikov dosiahol 6,2 %, v absolútnom vyjadrení 1 266,9 mil. Eur, malých podnikov 7,3 %, v absolútnom vyjadrení 1 500,8 mil. Eur a stredných podnikov 12,8 %, v absolútnom vyjadrení 2 634,3 mil. Eur. Podiel veľkých podnikov na celkovom dovoze z krajín mimo EÚ predstavoval 73,8 %, v absolútnom vyjadrení 15 187,3 mil. Eur.

V medziročnom porovnaní doviezli malé a stredné podniky z krajín mimo EÚ tovar v nižšej hodnote o 3,5 % (resp. o 195,8 mil. Eur). Pokles medziročného dovozu MSP z trhov tretích krajín súvisel hlavne s dosiahnutým medziročne nižším dovozom v rámci mikropodnikov (o 28,1 %, resp. o 495,5 mil. Eur). Dovoz malých podnikov z krajín mimo EÚ medziročne vzrástol o 11,5 % (resp. o 154,8 mil. Eur) a stredných podnikov o 5,8 % (resp. o 144,9 mil. Eur).

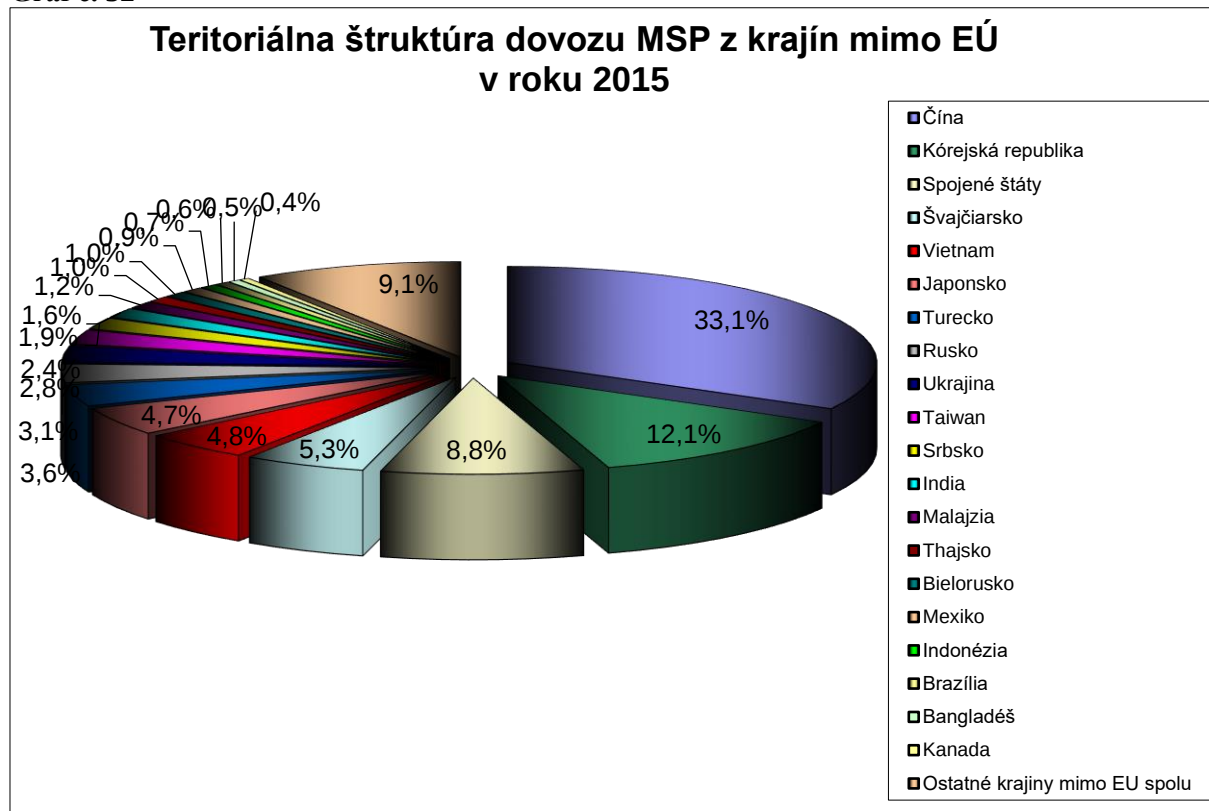
Tabuľka č. 12: Štruktúra dovozu z krajín mimo EÚ podľa veľkostných kategórií podnikov v roku 2015, v porovnaní s rokom 2014

Veľkostná kategória podnikov	Celkový objem dovozu - krajiny mimo EÚ			
	2014	2015		Index 2015/2014
	mil. Eur	mil. Eur	podiel v %	
mikropodniky (0-9)	1 762,4	1 266,9	6,2%	71,9
malé podniky (10-49)	1 346,0	1 500,8	7,3%	111,5
stredné podniky (50-249)	2 489,4	2 634,3	12,8%	105,8
veľké podniky (250+)	14 916,3	15 187,3	73,8%	101,8
MSP (0-249)	5 597,8	5 402,0	26,2%	96,5
Spolu	20 514,1	20 589,3	100,0%	100,4

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

Najvyšší podiel na celkovom dovoze MSP z trhov mimo EÚ mali východoázijské krajiny ako Čína (33,1 %) a Kórejská republika (12,1 %). Nasledujú Spojené štáty s podielom 8,8 %, Švajčiarsko s podielom 5,3 %, Vietnam (4,8 %) a Japonsko (4,7 %). Ostatné krajiny mali podiel nižší ako 4 %.

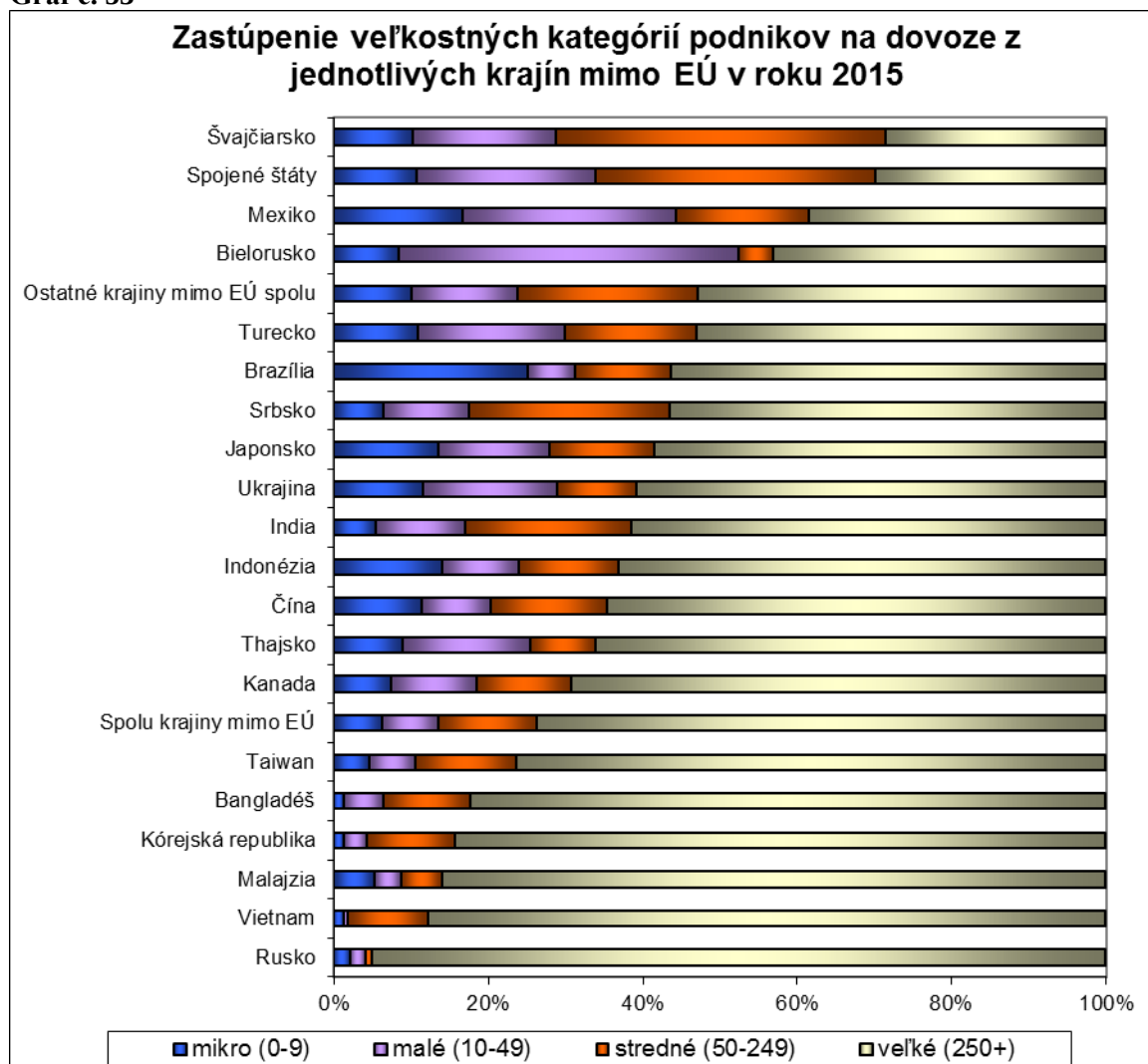
Graf č. 52

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

Najvýraznejšie zastúpenie mali malé a stredné podniky na dovoze zo Švajčiarska (71,4 %), Spojených štátov (70,2 %), Mexika (61,5 %) a Bieloruska (56,9). Naopak veľké podniky dominujú najmä na dovoze z Ruska (95,1 %), Vietnamu (87,9 %), Malajzie (85,9 %) a Kórejskej republiky (84,3 %).

Graf č. 53

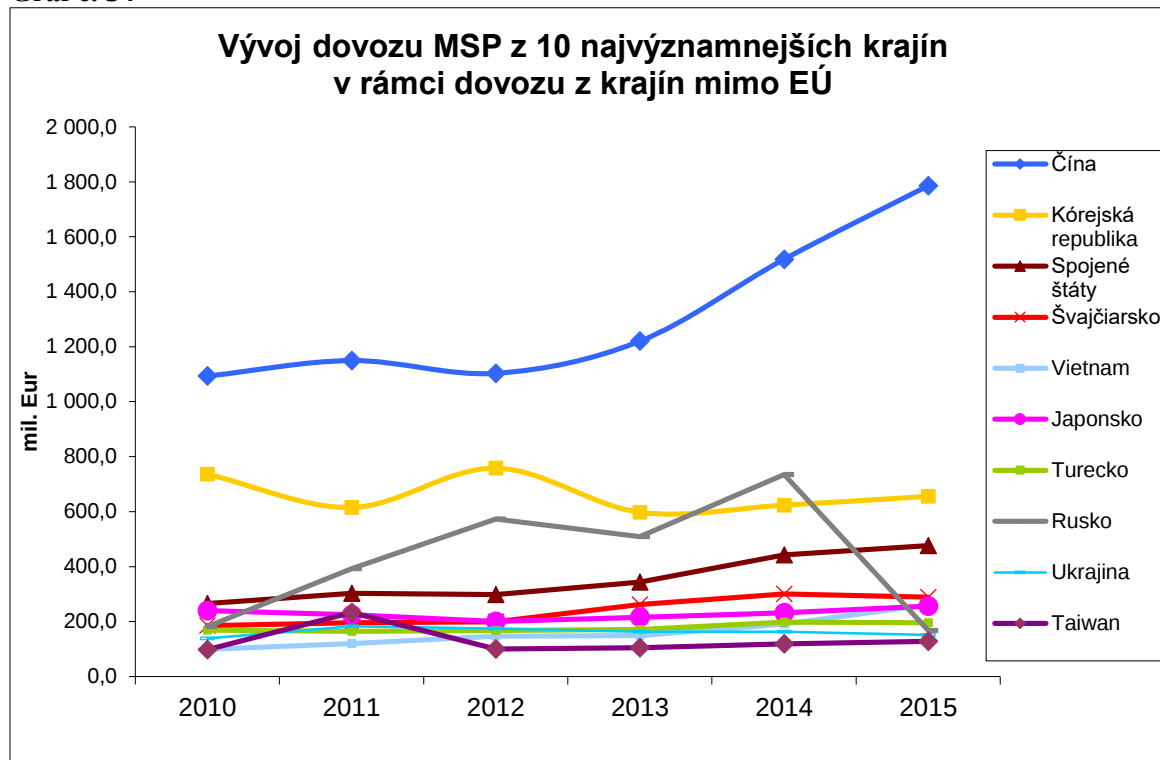

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Dynamika vývoja dovozu MSP z 10 najvýznamnejších krajín je znázornená v nižšie uvedenom grafe. V poslednom sledovanom roku 2015 pokračoval pomerne výrazný rast dovozu z Číny (o 17,6 %). Medziročný nárast zaznamenal dovoz MSP aj z Kórejskej republiky, Spojených štátov, Vietnamu, Japonska a Taiwanu.

Výrazný prepád bol dosiahnutý obdobne ako v prípade vývozu aj na dovoze z Ruska (o 77,2 %). Dovoz MSP poklesol aj v prípade dovozu zo Švajčiarska, Turecka a Ukrajiny.

Graf č. 54

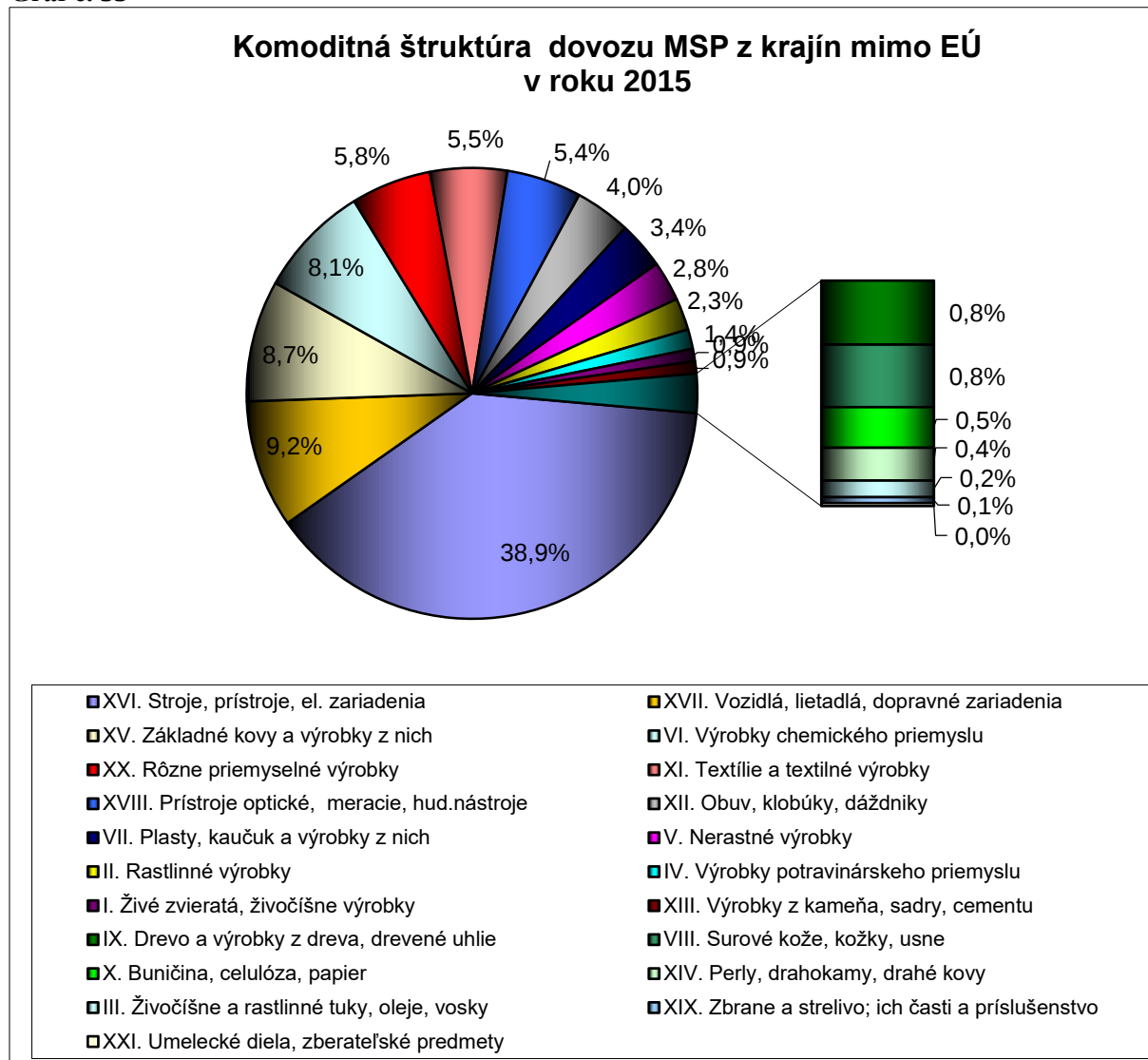
Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

4.2.2.1 Komoditná štruktúra dovozu MSP z krajín mimo EÚ

Komoditná štruktúra dovozu MSP z tretích krajín je znázornená v grafe č. 55. Na prvých štyroch miestach najvýznamnejších komodít sa nachádzajú identické komodity ako na dovoze MSP z krajín EÚ.

38,9 % podiel tvoria stroje, prístroje a elektronické zariadenia 9,2 % podiel dosahujú vozidlá, lietadlá a dopravné zariadenia, 8,7 % podiel základné kovy a výrobky z nich, 8,1 % výrobky chemického priemyslu a 5,8 % podiel dosiahli základné kovy a výrobky z nich.

Graf č. 55

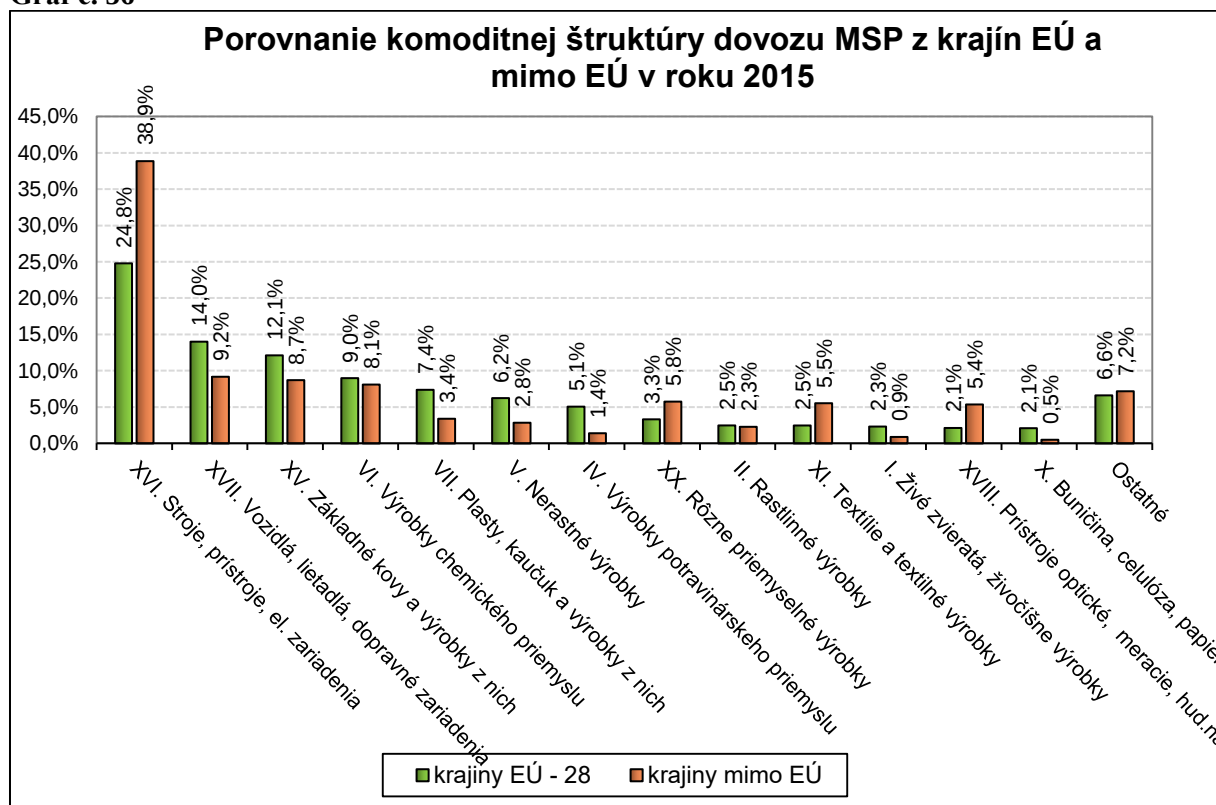

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Porovnanie komoditnej štruktúry dovozu MSP z krajín EÚ a mimo EÚ je prezentované v grafe č. 56. Z tretích krajín dovážajú MSP výraznejšie viac strojov, prístrojov a elektronických zariadení, ale aj rôznych priemyselných výrobkov, textílií a textilných výrobkov a prístrojov optických, meracích a hudobných nástrojov.

Naopak z krajín EÚ dovážajú MSP viac vozidiel, lietadiel a dopravných zariadení, základných kovov a výrobkov z nich, plastov, výrobkov chemického priemyslu, kaučuku a výrobkov z nich, nerastných výrobkov a výrobkov potravinárskeho priemyslu.

Graf č. 56

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Komoditná štruktúra dovozu MSP z najvýznamnejších dovozných krajín MSP v rámci tretích krajín

Čína

Takmer dvoj tretinové zastúpenie (64,6 %) na dovoze MSP z Číny zaznamenávajú stroje, prístroje a elektronické zariadenia. Zastúpenie ostatných komodít bolo nižšie ako 7,4 % (základné kovy a výrobky z nich).

Kórejská republika

Dovoz MSP z Kórejskej republiky sa vyznačuje pomerne významným podielom základných kovov a výrobkov z nich (21,4 %) a rôznych priemyselných výrobkov (19,6 %). Stroje prístroje a elektronické zariadenia tvorili jednu štvrtinu (24,9 %) z celkového dovozu MSP a vozidlá, lietadlá a dopravné zariadenia 15,8 %.

Spojené štáty

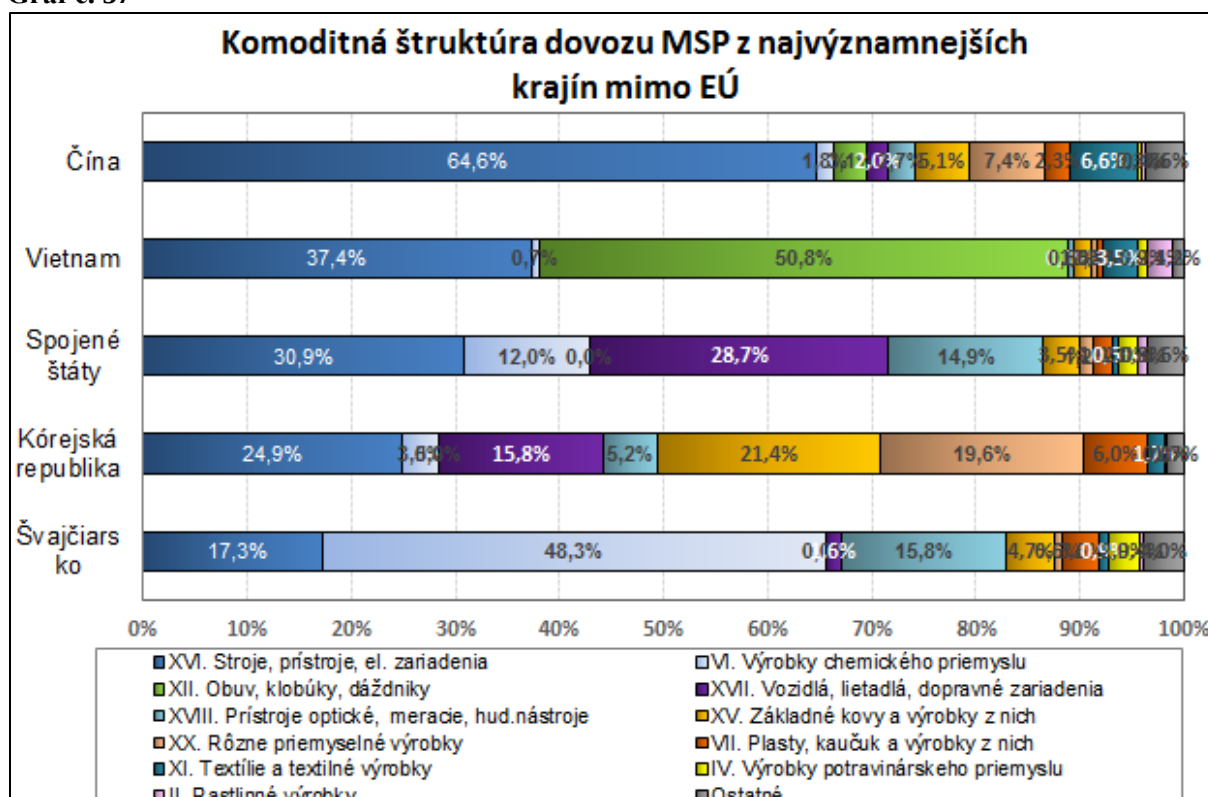
Takmer jednu tretinu (30,9 %) dovozu MSP zo Spojených Štátov tvoria stroje, prístroje a elektronické zariadenia, 28,7 % zastúpenie majú vozidlá, lietadlá a dopravné zariadenia, 14,9 % prístroje optické, meracie a hudobné nástroje a 12,0 % výrobky chemického priemyslu.

Švajčiarsko

Takmer polovicu (48,3 %) dovozu MSP zo Švajčiarska tvoria výrobky chemického priemyslu. 17,3 % zastúpenie majú stroje, prístroje a elektronické zariadenia a 15,3 % prístroje optické, meracie a hudobné nástroje.

Vietnam

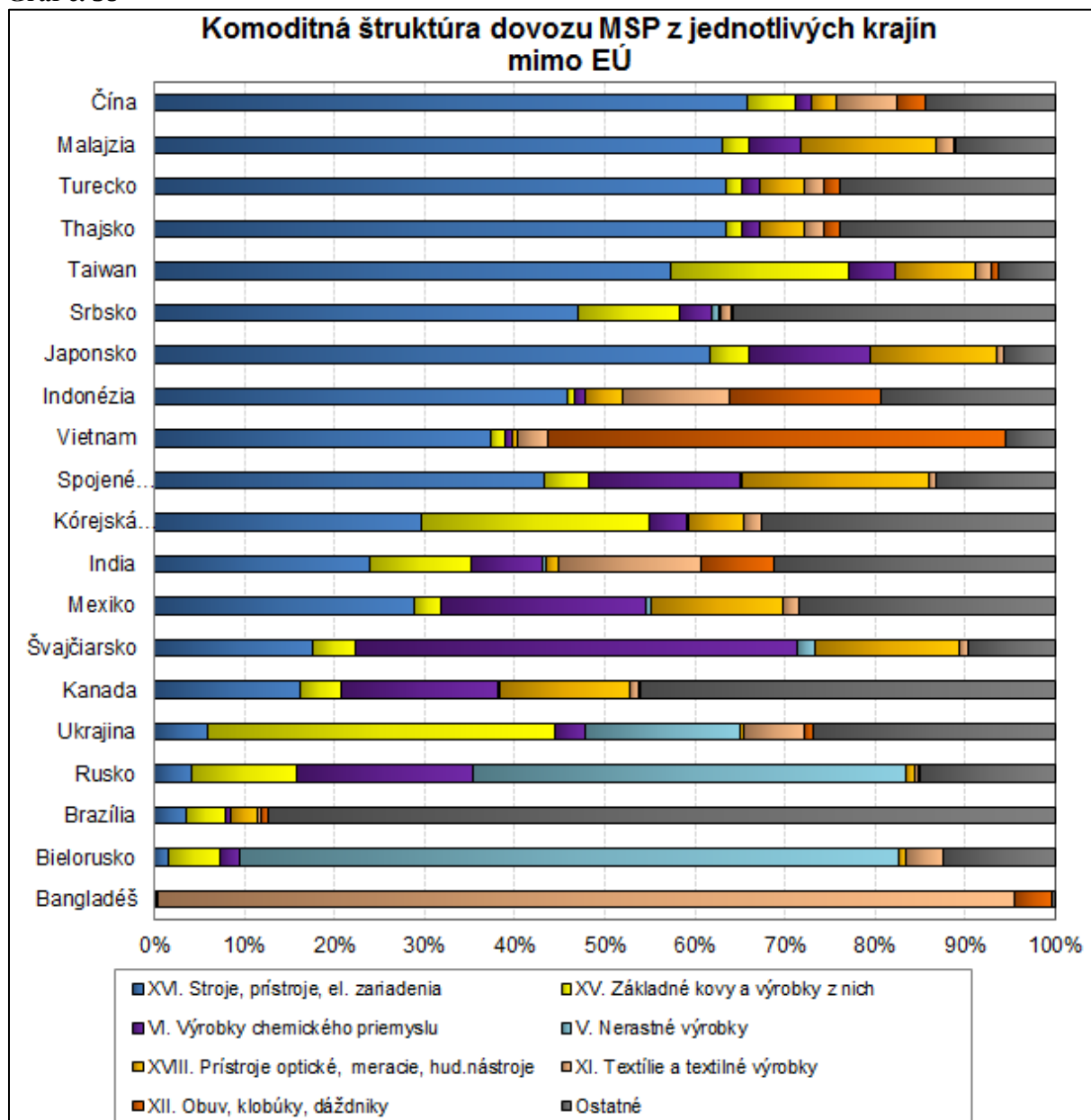
Viac ako polovicu (50,8 %) dovozu MSP z Vietnamu tvorí obuv, klobúky a dáždníky. Zastúpenie strojov, prístrojov a elektronických zariadení dosiahlo 37,4 %.

Graf č. 57

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Komoditná štruktúra dovozu MSP z 20-tich najvýznamnejších dovozných krajín je uvedená v grafe č. 58. Stroje, prístroje a elektronické zariadenia dosahujú najvyššie zastúpenie na dovoze MSP z Číny (64,6 %), Malajzii (60,7 %), Turecka (59,5 %) a Thajska (52,3 %). Základné kovy majú najvyšší podiel na dovoze MSP z Ukrajiny (38,3 %), Kórejskej republiky (21,4 %) a z Taiwanu (18,0 %). Výrobky chemického priemyslu dosahujú najvyššie zastúpenie na dovoze MSP zo Švajčiarska (48,3 %), Ruska (18,7 %), či Kanady (16,6 %). Nerastné výrobky majú najvyšší podiel na dovoze MSP z Bieloruska (71,3 %) a Ruska (46,0 %).

Graf č. 58

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

4.3. Odvetvové členenie celkového dovozu MSP

Viac ako polovicu (52,4 %, resp. 13 021,3 mil. Eur) z celkovej hodnoty dovezeného tovaru MSP v roku 2015 tvoril dovoz MSP, ktoré pôsobili v oblasti obchodu.

Druhým najvýznamnejším odvetvím v rámci dovozu MSP bol s podielom 28,5 % (6 785,6 mil. Eur) priemysel. Podľa hrubšieho členenia SK NACE predstavoval podiel odvetvia poľnohospodárstva na celkovom dovoze MSP 0,9 % (219,4 mil. Eur), podiel stavebníctva 2,1 % (524,6 mil. Eur), dopravy a informačných činností 3,7 % (927,1 mil. Eur) a obchodných služieb 9,9 % (2 460 mil. Eur).

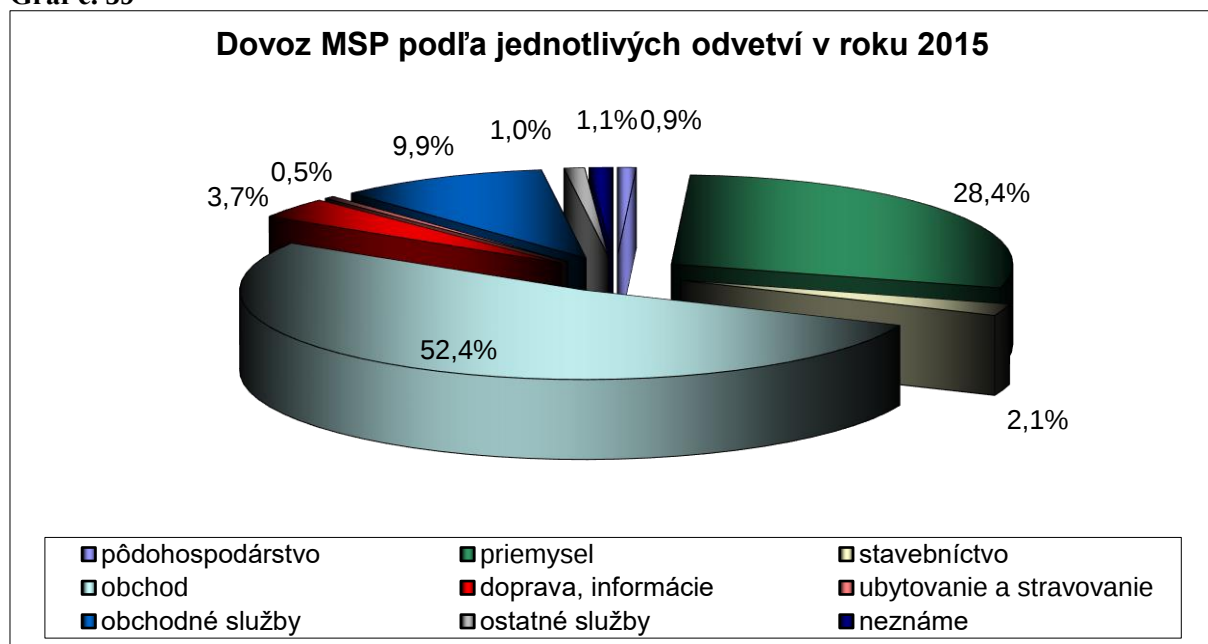
Tabuľka č.13: Dovoz MSP podľa jednotlivých odvetví v roku 2015

Odvetvie podľa SK NACE	Hrubšie členenie odvetví	Celkový dovoz MSP		
		v mil. EUR	v %	Podiel MSP na celkovom dovoze v jednotlivých odvetviach
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	Pôdohospodárstvo	219,4	0,9%	92,5%
Ťažba a dobývanie	Priemysel	14,6	0,1%	55,6%
Priemyselná výroba		6 785,6	27,3%	21,8%
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu		211,7	0,9%	14,9%
Dodávka vody		59,9	0,2%	97,8%
Stavebníctvo	Stavebníctvo	524,6	2,1%	94,0%
Veľkoobchod a maloobchod	Obchod	13 021,3	52,4%	80,1%
Doprava a skladovanie	Doprava, informácie	609,4	2,5%	12,3%
Ubytovacie a stravovacie služby	Ubytovanie a stravovanie	122,5	0,5%	98,5%
Informácie a komunikácia	Doprava, informácie	317,7	1,3%	62,2%
Finančné a poisťovacie činnosti	Obchodné služby	50,1	0,2%	86,2%
Činnosti v oblasti nehnuteľností		172,8	0,7%	98,1%
Odborné, vedecké a technické činnosti		1 165,9	4,7%	97,8%
Administratívne a podporné služby		1 071,8	4,3%	55,8%
Ostatné	Ostatné služby	238,7	1,0%	77,3%
Neznáme	Neznáme	277,3	1,1%	96,3%
Spolu		24 863,3	100,0%	42,0%

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

V medziročnom porovnaní sa mierne zvýšil iba podiel odvetvia priemyslu (o 1,8 p. b.), stavebníctva (o 0,4 p. b.) a obchodných (o 0,2 p. b.) a ostatných služieb (o 0,4 p. b.). Medziročný pokles podielu zaznamenalo odvetvie obchodu (o 0,6 p. b.) a dopravy, informačných a komunikačných činností a ubytovania a stravovania (zhodne o 0,2 p. b.).

Graf č. 59

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

4.4. Regionálna štruktúra dovozu MSP

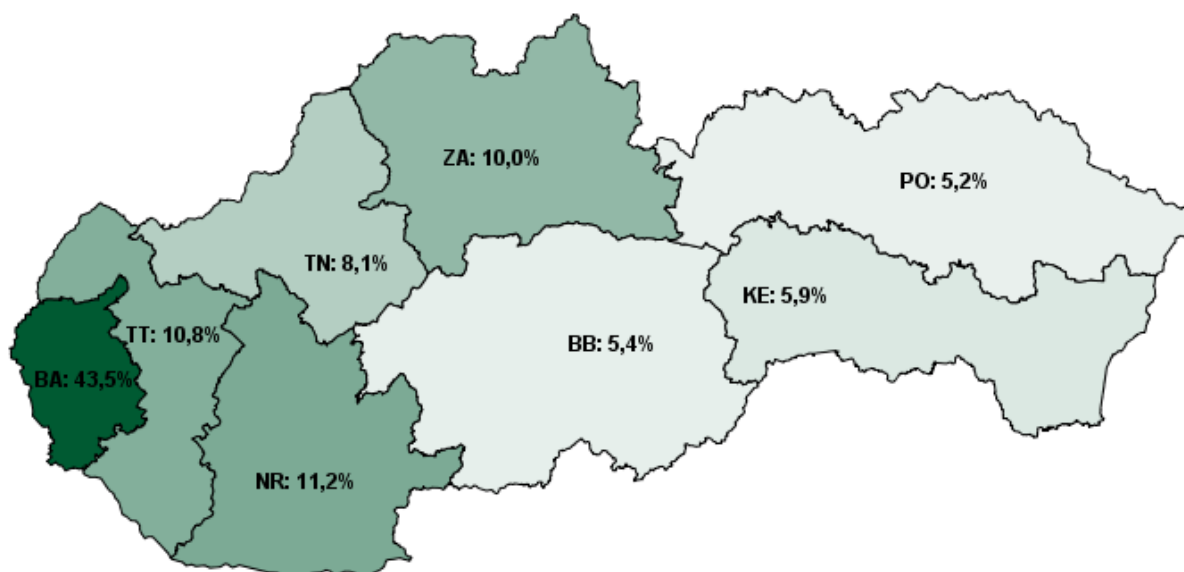
Regionálna štruktúra celkového dovozu malých a stredných podnikov z pohľadu krajov SR je charakterizovaná výraznou dominanciou Bratislavského kraja. **43,5 %** (medziročne viac o 1,4 p. b.) z celkového dovozu malých a stredných podnikov, ktorý mal známy regionálny pôvod v roku 2015 tvorili MSP sídlia v Bratislavskom kraji.

11,2 % (medziročne menej o 1,4 p. b.) tvorili MSP sídlia v Nitrianskom kraji, 10,8 % (medziročne viac o 0,3 p. b.) tvorili MSP sídlia v Trnavskom kraji, 10,0 % (medziročne menej o 0,3 p. b.) tvorili MSP sídlia v Žilinskom kraji a 8,1 % (medziročne menej o 0,3 p. b.) tvorili MSP sídlia v Trenčianskom kraji. Zastúpenie ostatných krajov (Prešovský, Banskobystrický a Košický) bolo v intervale od 5,2 % do 5,9 % (mapa č. 2).

V roku 2015 sa zvýšil dovoz malých a stredných podnikov vo všetkých krajoch okrem Nitrianskeho kraja (pokles o 114,9 mil. Eur). Najväčší medziročný nárast zaznamenal dovoz malých a stredných podnikov v Bratislavskom kraji (o 1 092 mil. Eur), v Trnavskom kraji (o 261,2 mil. Eur) a v Košickom kraji (o 137,6 mil. Eur).

Mapa č. 2

Regionálna štruktúra celkového dovozu MSP podľa krajov SR v roku 2015

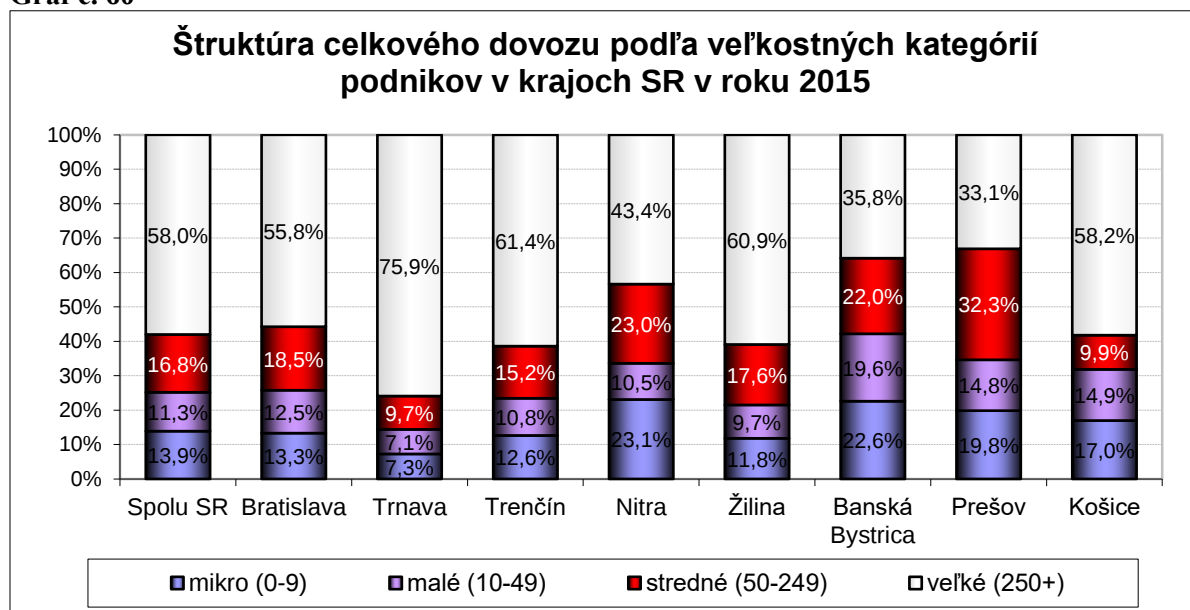

Mapový podklad © Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, č. 39-112-1788/2013, vyhotovené SBA na základe údajov Štatistického úradu SR

Približne dve tretiny z celkového dovozu v rámci Prešovského kraja (66,9 %) a Banskobystrického kraja (64,2 %) je výsledkom činnosti malých a stredných podnikov. Viac ako polovicu (56,6 %) z celkového dovozu dosahujú malé a stredné podniky v Nitrianskom kraji. Najmenší podiel dosahujú MSP na dovoze v Trnavskom kraji (24,1 %). V ostatných krajoch sa podiel MSP pohyboval od 38,6 % v Trenčianskom kraji, do 44,2% v Bratislavskom kraji.

Oproti roku 2014 narástol podiel MSP na dovoze najvýraznejšie v Banskobystrickom kraji (o 2,3 p. b.), v Bratislavskom kraji (o 1,3 p. b.) a v Košickom kraji (o 1,1 p. b.). Naopak podiel MSP sa medziročne najviac znížil v Žilinskom kraji (o 3,9 p. b.), Nitrianskom (o 2,8 p. b.) a Trenčianskom kraji (o 2,3 p. b.).

Graf č. 60

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

4.5. Vlastnícka štruktúra dovozu MSP

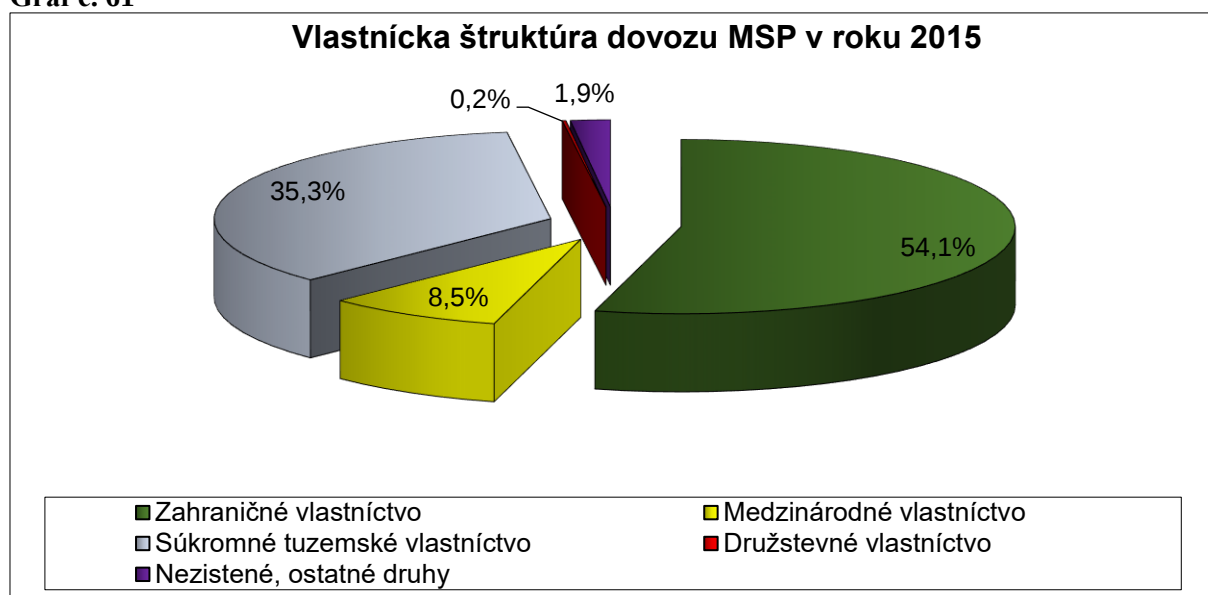
Viac ako polovicu (54,1 %, resp. 13 456,6 mil. Eur) dovozu MSP v roku 2015 realizovali subjekty so zahraničným kapitálom (subjekty založené a kontrolované zahraničnou právnickou osobou alebo fyzickou osobou - podnikateľom). 8,5 % (resp. 2 114,8 mil. Eur) objemu dovozu MSP uskutočnili subjekty s medzinárodným vlastníctvom (subjekty, ktoré boli založené spoločne domácou a zahraničnou právnickou osobou alebo fyzickou osobou - podnikateľom).

Viac ako jedna tretina (35,3 %, resp. 8 774,3 mil. Eur) dovozu MSP v roku 2015 bola výsledkom činnosti tuzemských subjektov súkromného vlastníctva. Zastúpenie družstevného vlastníctva na MSP predstavovalo len 0,2 % dovozu MSP.

Nezistené a ostatné formy vlastníctva tvorili 1,9 % dovozu MSP.

Vlastnícka štruktúra dovozu veľkých podnikov sa vyznačuje dominantným zastúpením zahraničného vlastníctva. Veľké podniky so zahraničným vlastníctvom realizovali viac ako dve tretiny (67,9 %) dovozu veľkých podnikov. Subjekty s medzinárodným vlastníctvom tvorili 16,2 % dovozu veľkých podnikov. Len 4,8 % objemu dovozu veľkých podnikov realizovali subjekty so súkromným tuzemským vlastníctvom.

Graf č. 61

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Veľkostná štruktúra dovozu podľa jednotlivých druhov vlastníctva v roku 2015 je znázornená v grafe č. 62.

Na celkovom objeme dovezeného tovaru subjektami zahraničného vlastníctva sa podieľali malé a stredné podniky viac ako jednou tretinou (36,6 %), pričom zastúpenie mikropodnikov (0-9) predstavovalo 9,1 %, malých podnikov (10-49) 8,9 % a stredných podnikov (50-249) 18,6 %. 63,4 % dosiahlo zastúpenie veľkých podnikov.

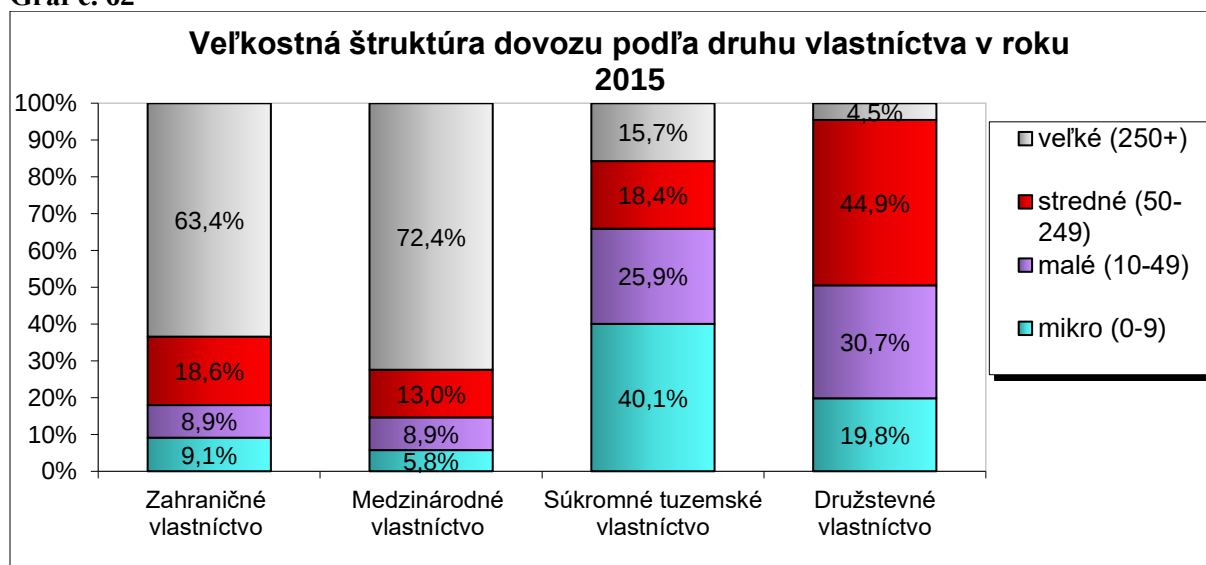
Viac ako jednu štvrtinu (27,6 %) mali malé a stredné podniky zastúpenie na dovoze subjektov medzinárodného vlastníctva. Zastúpenie mikropodnikov predstavovalo 5,8 %, stredných podnikov 11,8 % a veľkých podnikov 6,0 %.

malých podnikov 8,9 % a stredných podnikov 13,0 %. 72,4 % dosiahlo zastúpenie veľkých podnikov.

V prípade dovozu subjektov súkromného tuzemského vlastníctva predstavuje zastúpenie malých a stredných podnikov až 84,3 %. Viac ako jednu tretinu (40,1 %) subjektov tuzemského vlastníctva realizovali mikropodniky. Zastúpenie malých podnikov dosiahlo 25,9 % a stredných podnikov 18,4 %. Veľké podniky tvorili podiel 15,7 %.

Dovoz subjektov družstevného vlastníctva realizovali takmer výlučne malé a stredné podniky, nakoľko ich zastúpenie predstavovalo 95,5 %. 19,8 % podiel na dovoze tvorili mikropodniky, 30,7 % malé podniky a 44,9 % stredné podniky. Podiel veľkých podnikov dosiahol 4,5 %.

Graf č. 62

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

4.6. Početnosť dovážajúcich MSP

V roku 2015 dosiahol celkový počet dovážajúcich podnikateľských subjektov 79 783 podnikov, z toho podiel MSP predstavoval 99,2 % (79 121 MSP). Z hľadiska jednotlivých veľkostných kategórií tvorili mikropodniky viac ako štyri pätiny (83,8 %, resp. 66 837) všetkých dovážajúcich podnikateľských subjektov, malé podniky dosiahli podiel 12,2 % (9 761) a 3,2 % (2 523) tvorili stredné podniky.

Tabuľka č. 14: Početnosť dovozcov tovaru v roku 2014 a 2015

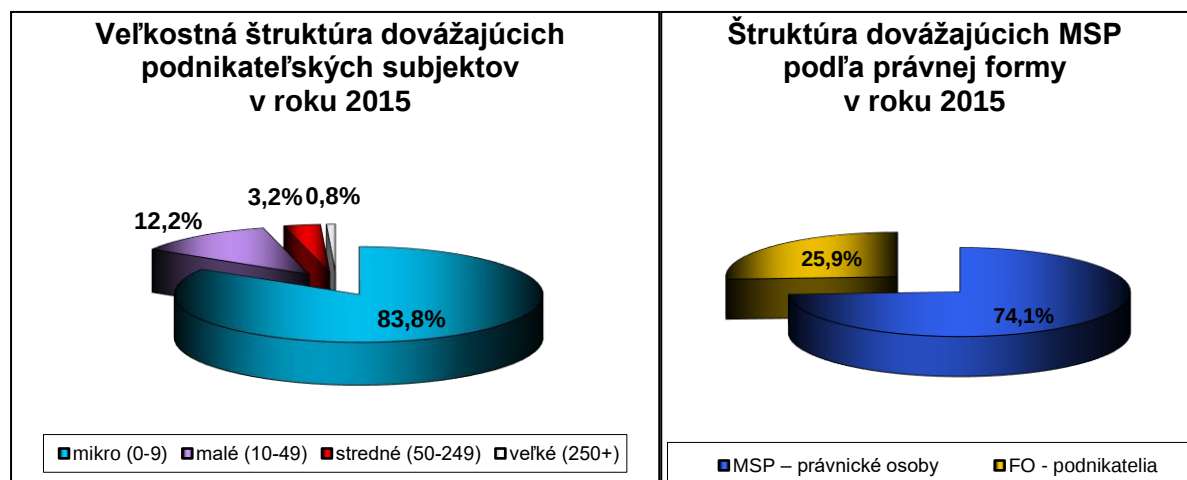
Veľkostná kategória podnikov	Počet podnikateľských subjektov			Index 2015/2014
	2014	2015		
	abs. počet	abs. počet	podiel v %	
mikropodniky (0-9)	64 619	66 837	83,8%	103,4
malé podniky (10-49)	9 138	9 761	12,2%	106,8
stredné podniky (50-249)	2 392	2 523	3,2%	105,5
veľké podniky (250+)	627	662	0,8%	105,6
MSP (0-249)	76 149	79 121	99,2%	103,9
Spolu	76 776	79 783	100,0%	103,9

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Celkový počet dovážajúcich malých a stredných podnikov sa medziročne zvýšil o 3,9 %. V rámci jednotlivých kategórií dosiahol najvyšší rast (6,8 %) počet dovážajúcich malých podnikov. O 3,4 % sa zvýšila početnosť dovážajúcich mikropodnikov a o 5,5 % početnosť stredných podnikov.

Z hľadiska právnej formy tak ako v prípade vyvážajúcich MSP aj v prípade dovážajúcich MSP dominujú právnické osoby, ktorých podiel predstavuje takmer tri štvrtiny (74,1 %) z celkového počtu dovážajúcich MSP. Viac ako jednu štvrtinu (25,9 %) z dovážajúcich MSP tvoria FO - podnikatelia.

Graf č. 63 a č. 64

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Odvetvová štruktúra dovážajúcich MSP

V rámci odvetvovej štruktúry dovážajúcich MSP má aj v prípade dovozu MSP najvýznamnejšie zastúpenie odvetvie obchodu s podielom 36,5 % z celkového počtu dovážajúcich MSP. Významné zastúpenie mali aj subjekty pôsobiace v odvetví obchodných služieb (18,8 %), priemyslu (14,8 %) a v odvetvia dopravy a informačných činností (9,2 %). Oproti predchádzajúcemu obdobiu sa mierne znížilo zastúpenie v odvetví obchodu o 1,7 p. b. V prípade ostatných odvetví medziročne najviac zvýšilo v obchodných službách o 0,7 p. b.

Tabuľka č. 15: Odvetvová štruktúra dovážajúcich MSP a podiel dovážajúcich MSP na celkovom počte MSP v roku 2015

Odvetvie podľa SK NACE – hrubšie členenie	Početnosť dovážajúcich MSP		Podiel dovážajúcich MSP na celkovom počte MSP
	Počet	v %	
pôdohospodárstvo	2 675	3,4%	11,3%
priemysel	11 678	14,8%	16,6%
stavebníctvo	7 077	8,9%	7,9%
obchod	28 918	36,5%	23,7%
doprava, informácie	7 257	9,2%	18,1%
ubytovanie a stravovanie	2 717	3,4%	14,0%
obchodné služby	14 892	18,8%	11,9%
ostatné služby	2 542	3,2%	6,3%
neznáme	1 365	1,7%	0,0%
Spolu	79 121	100,0%	14,9%

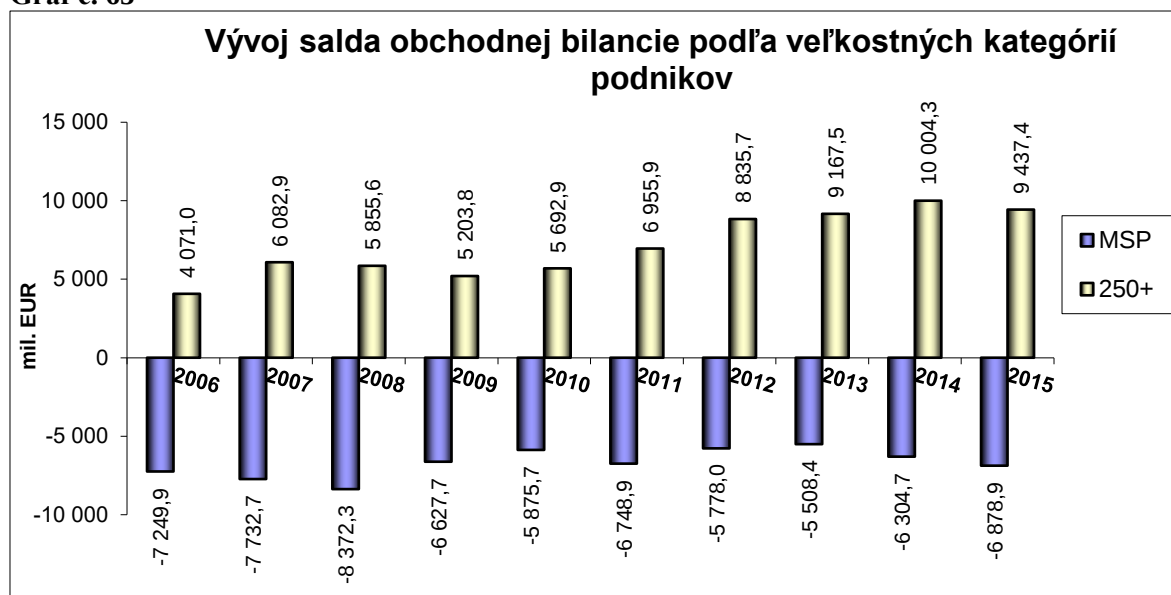
Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

5. Vývoj salda obchodnej bilancie MSP

Saldo zahranično-obchodnej bilancie malých a stredných podnikov naďalej dosahuje záporné hodnoty na rozdiel od veľkých podnikov, ktorých saldo je každoročne kladné. **Pasívne saldo malých a stredných podnikov dosiahlo v roku 2015 objem 6 878,9 mil. Eur**, čo v porovnaní z predchádzajúcim obdobím predstavuje medziročné zhoršenie o 574,1 mil. Eur, resp. o 9,1 %.

Aktívne saldo veľkých podnikov dosiahlo v roku 2015 úroveň 10 004,3 mil. Eur, pri medziročnom znížení o 566,9 mil. Eur, resp. o 5,7 %.

Graf č. 65

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

6. Porovnanie postavenia MSP v zahraničnom obchode v SR a v krajinách EÚ

V nasledujúcich tabuľkách 17 a 18 je prezentovaná štruktúra vývozu a dovozu v SR v krajinách EÚ podľa veľkostných kategórií podnikov. Podľa údajov a metodiky Eurostatu tvorili malé a stredné podniky v krajinách EÚ v roku 2013 takmer polovicu (46,2 %) z celkového vývozu do krajín EÚ (bez započítania podnikateľských subjektov s nezisteným počtom zamestnancov). Pre porovnanie na základe spracovania údajov zo Štatistického úradu SR dosiahol v roku 2015 podiel malých a stredných podnikov na celkovom vývoze do EÚ na Slovensku 30,6 %. Podiel MSP na vývoze do krajín mimo EÚ (21,0 %) na Slovensku je taktiež podstatne nižší ako dosahujú MSP v rámci krajín EÚ (35,5 %).

Podiel malých a stredných podnikov na vývoze spolu dosahuje na Slovensku 29,1 %, pričom v krajinách EÚ je na úrovni 42,0 %.

Tabuľka č. 16: Štruktúra vývozu podľa veľkostných kategórií podnikov v SR a EÚ

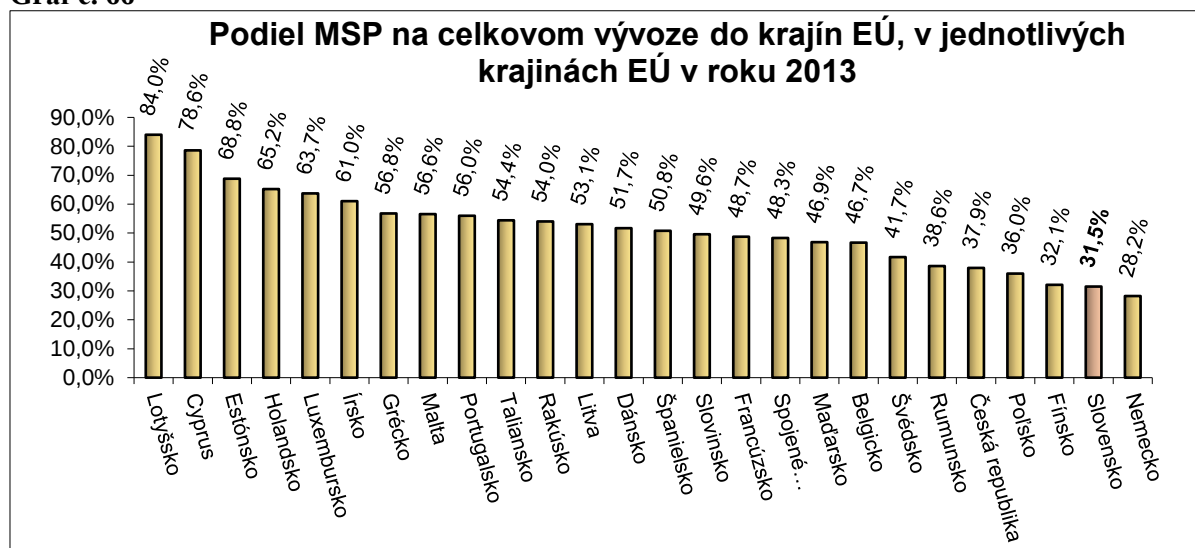
			mikro (0-9)	malé (10-49)	stredné (50-249)	veľké (250+)	MSP spolu	Spolu
EÚ (2013)	Krajiny EÚ	Objem v mil. Eur	285 931	287 150	520 276	1 274 031	1 093 357	2 367 388
		Podiel	12,1%	12,1%	22,0%	53,8%	46,2%	100,0%
	Krajiny mimo EÚ	Objem v mil. Eur	114 158	143 634	275 635	971 169	533 427	1 504 596
		Podiel	7,6%	9,5%	18,3%	64,5%	35,5%	100,0%
	Vývoz spolu	Objem v mil. Eur	400 089	430 784	795 911	2 245 200	1 626 784	3 871 984
		Podiel	10,3%	11,1%	20,6%	58,0%	42,0%	100,0%
SR 2015	Krajiny EÚ	Objem v mil. Eur	5 440	3 428	7 109	36 232	15 977	52 209
		Podiel	10,4%	6,6%	13,6%	69,4%	30,6%	100,0%
	Krajiny mimo EÚ	Objem v mil. Eur	912	270	825	7 574	2 007	9 581
		Podiel	9,5%	2,8%	8,6%	79,0%	21,0%	100,0%
	Vývoz spolu	Objem v mil. Eur	6 352	3 699	7 934	43 806	17 984	61 790
		Podiel	10,3%	6,0%	12,8%	70,9%	29,1%	100,0%

Zdroj: údaje za SR: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR. Na rozdiel od údajov Eurostatu kategória mikropodnikov zahŕňa aj obchodné operácie podnikov s nezisteným počtom zamestnancov.

údaje za EÚ: SBA, spracované na základe údajov Eurostatu.

V porovnaní s ostatnými členskými krajinami EÚ je Slovensko na druhom mieste od konca v podiele MSP na vývoze do krajín EÚ za rok 2013 (31,5 %). Menší podiel ako Slovensko dosiahlo už len Nemecko (28,2 %), ktoré kleslo na poslednú priečku. Najväčší podiel na vývoze do krajín EÚ dosahujú malé a stredné podniky v Lotyšsku (84,0 %), na Cypre (78,6 %), v Estónsku (68,8 %) a v Holandsku (65,2 %). Pred Slovenskom sa v uvedenom porovnaní umiestnili aj ostatné krajiny V4, konkrétne Maďarsko s podielom 46,9 %, Česká republika s podielom 37,9 % a Poľsko s podielom 36,0 % (graf č. 66).

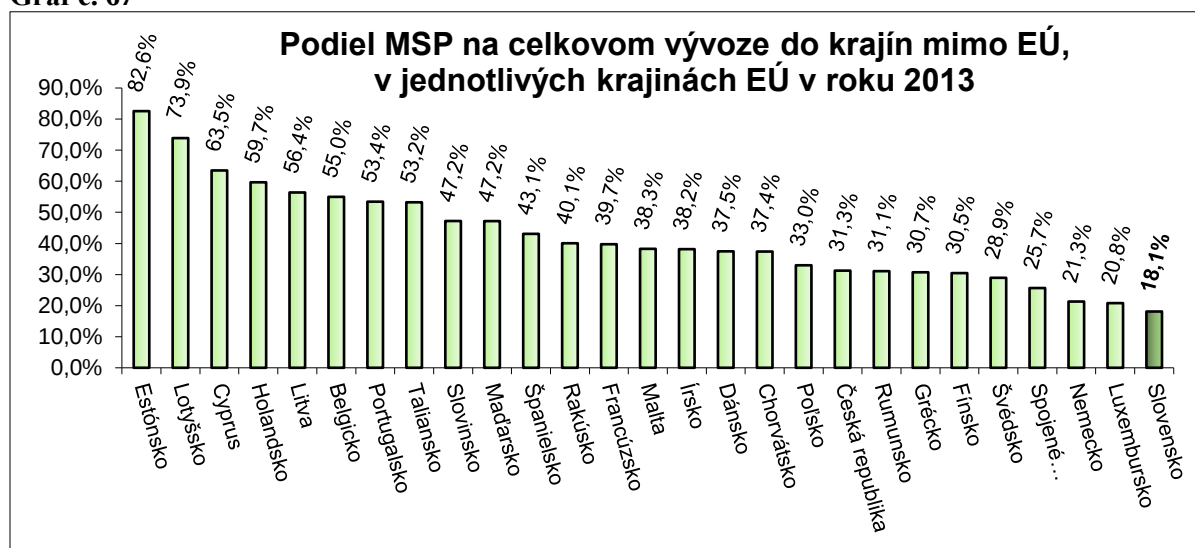
Graf č. 66

Zdroj: údaje za SR: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR. Na rozdiel od údajov Eurostatu kategória mikropodnikov zahŕňa aj obchodné operácie podnikov s nezisteným počtom zamestnancov.
 údaje za EÚ: SBA, spracované na základe údajov Eurostatu.

Na obdobnom mieste (posledná priečka) sa umiestnilo Slovensko aj v podiele malých a stredných podnikov na celkovom vývoze do krajín mimo EÚ (18,1 %). Najvyššie úrovne podielu vývozu MSP do krajín mimo EÚ dosahuje Estónsko (82,6 %), Lotyšsko (73,9 %) a Cyprus (63,5 %). Pred Slovenskom sa v uvedenom porovnaní umiestnili aj ostatné krajiny V4, konkrétne Maďarsko s podielom 47,2 %, Poľsko s podielom 33,0 % a Česká republika s podielom 31,3%.

Graf č. 67

Zdroj: údaje za SR: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR. Na rozdiel od údajov Eurostatu kategória mikropodnikov zahŕňa aj obchodné operácie podnikov s nezisteným počtom zamestnancov.
 údaje za EÚ: SBA, spracované na základe údajov Eurostatu.

V roku 2013 sa malé a stredné podniky v rámci krajín EÚ súhrnne podieľali na celkovom dovoze z krajín EÚ 51,8 % (bez započítania podnikateľských subjektov s nezisteným počtom zamestnancov). Podľa údajov Štatistického úradu SR dosiahol podiel malých a stredných podnikov na celkovom dovoze do EÚ na Slovensku v roku 2015 podiel 50,4 %.

Tak ako v prípade vývozu do krajín mimo EÚ, aj v prípade dovozu z krajín mimo EÚ dosahujú malé a stredné podniky na Slovensku (26,2 %) podstatne nižší podiel ako v krajinách EÚ 27 (43,8 %).

Súhrnne dosahuje podiel slovenských malých a stredných podnikov na dovoze spolu 44,5 %, čo je o 4,3 p. b. menej ako v prípade krajín EÚ (48,8 %).

Tabuľka č. 17: Štruktúra dovozu podľa veľkostných kategórií podnikov v SR a EÚ

			mikro (0-9)	malé (10-49)	stredné (50-249)	veľké (250+)	MSP spolu	Spolu
EÚ (2013)	Krajiny EÚ	Objem v mil. Eur	327 384	358 790	517 994	1 121 399	1 204 167	2 325 566
		Podiel	14,1%	15,4%	22,3%	48,2%	51,8%	100,0%
	Krajiny mimo EÚ	Objem v mil. Eur	173 888	183 351	263 318	795 735	620 557	1 416 293
		Podiel	12,3%	12,9%	18,6%	56,2%	43,8%	100,0%
	Dovoz spolu	Objem v mil. Eur	501 272	542 141	781 312	1 917 134	1 824 724	3 741 859
		Podiel	13,4%	14,5%	20,9%	51,2%	48,8%	100,0%
SR 2015	Krajiny EÚ	Objem v mil. Eur	6 959	5 186	7 316	19 181	19 461	38 642
		Podiel	18,0%	13,4%	18,9%	49,6%	50,4%	100,0%
	Krajiny mimo EÚ	Objem v mil. Eur	1 267	1 501	2 634	15 187	5 402	20 589
		Podiel	6,2%	7,3%	12,8%	73,8%	26,2%	100,0%
	Dovoz spolu	Objem v mil. Eur	7 871	5 456	8 141	26 755	21 468	48 223
		Podiel	16,3%	11,3%	16,9%	55,5%	44,5%	100,0%

Zdroj: údaje za SR: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR. Na rozdiel od údajov Eurostatu kategória mikropodnikov zahŕňa aj obchodné operácie podnikov s nezisteným počtom zamestnancov.

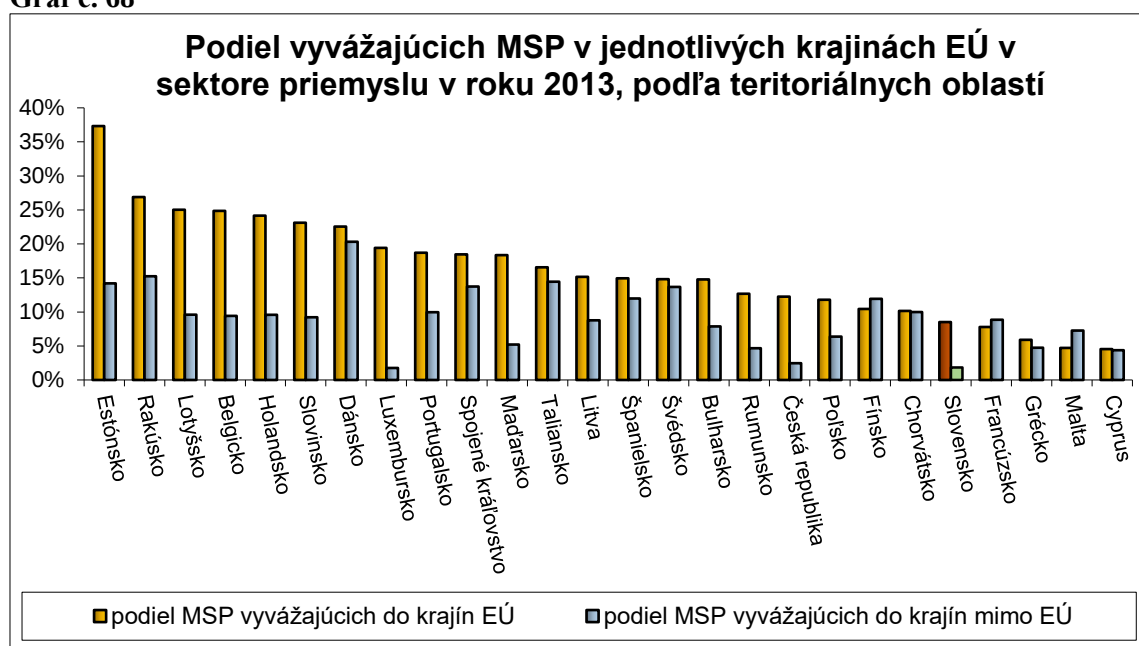
údaje za EÚ: SBA, spracované na základe údajov Eurostatu.

6.1. Početnosť vyvážajúcich a dovážajúcich MSP

V porovnaní s ostatnými členskými krajinami EÚ sa z hľadiska podielu vyvážajúcich MSP na celkovom počte MSP v sektore priemyslu v roku 2013 umiestnilo Slovensko na piatom mieste od konca s podielom 8,5 %. Menší podiel dosiahli krajiny ako Francúzsko (7,8 %), Grécko (5,9 %), Malta (4,7 %) a Cyprus (4,5 %). Naopak najvyššie priečky obsadilo Estónsko (37,3 %), Rakúsko (26,9 %) a Lotyšsko (25,0 %).

Podiel slovenských vyvážajúcich MSP do krajín mimo EÚ na celkovom počte MSP v sektore priemyslu predstavoval 1,9 % a v rámci rebríčka krajín sa tak umiestnilo na predposlednom mieste (Luxembursko dosiahlo podiel 1,8 %). Najvyššie úrovne podielu vyvážajúcich MSP do krajín mimo EÚ dosahuje Dánsko (20,3 %), Taliansko (14,4 %) a Estónsko (14,2 %).

Graf č. 68

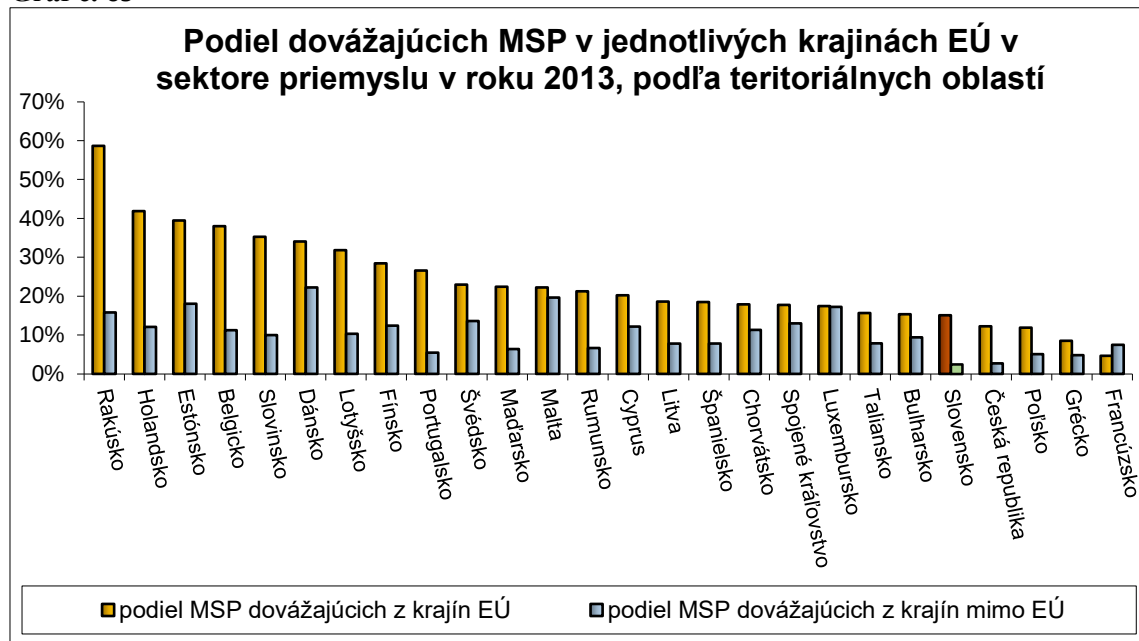

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Eurostatu.

V rámci porovnania podielu dovážajúcich MSP na celkovom počte MSP v sektore priemyslu sa Slovensko umiestnilo taktiež na piatom mieste od konca s podielom 15,1 %. Menší podiel dosiahli krajiny ako Česká republika (12,2 %), Poľsko (11,9 %), Grécko (8,5 %) a Francúzsko (4,7 %). Naopak najvyššie priečky obsadilo Rakúsko (58,7 %), Holandsko (41,9 %), Estónsko (39,5 %) a Belgicko (38,0 %).

Podiel slovenských dovážajúcich MSP z krajín mimo EÚ predstavoval 2,4 % a v rámci rebríčku krajín sa tak Slovensko umiestnilo na poslednom mieste s tesným rozdielom (o 0,3 p. b.) s predposlednou Českou republikou. Najvyššie úrovne podielu dovážajúcich MSP z krajín mimo EÚ dosahuje Dánsko s podielom 22,2 %, Malta (19,6 %), Estónsko (18,0 %) a Luxembursko (17,2 %).

Graf č. 69

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Eurostatu.

7. Metodické poznámky

Prezentované štatistické údaje o postavení malých a stredných podnikov v zahraničnom obchode SR s tovarom sú spracované na základe definitívnych výsledkov zahraničného obchodu SR za rok 2015, ktoré boli publikované Štatistickým úradom SR v podrobnej štruktúre v októbri 2016.

Údaje zahraničného obchodu Slovenska s členskými krajinami EÚ vychádzajú zo spracovania prostredníctvom metodiky k systému INTRASTAT. Zahraničný obchod s tretími krajinami (mimo EÚ) je spracovaný prostredníctvom metodiky k systému EXTRASTAT. Systém INTRASTAT pokrýva obchodné operácie subjektov, ktoré sú podľa platného zákona o dani z pridanej hodnoty registrované pre DPH.

Štruktúra zahraničného obchodu podľa veľkostných kategórií podnikov je spracovaná na základe údajov, z ktorých boli vylúčené operácie vykonávané zahraničnými osobami (z celkového vývozu tvorili 8,7 % a z celkového dovozu 8,0 %).

Teritoriálna štruktúra zahraničného obchodu je spracovaná podľa národného konceptu, t. j. podľa krajiny pôvodu (pri celkovom dovoze) a krajiny určenia (pri celkovom vývoze). V prípade nešpecifikovaného dovozu (tvoril 9,6 % z celkového dovozu) sa spracovanie uskutočnilo na základe krajiny zaslania. Krajina pôvodu je krajina, v ktorej bol tovar úplne vyrobený alebo získaný, alebo v ktorej tovar podstúpil podstatnú transformáciu. Za krajinu určenia sa považuje krajina, kde má byť tovar používaný, spotrebovaný alebo spracovaný, alebo posledná známa krajina, do ktorej bude tovar dopravený.

Veľkostná kategorizácia podnikov používaná v tomto materiáli je v súlade s odporúčaním Európskej komisie č. 2003/361/EC platným od 1. 1. 2005. Kategóriu malých a stredných podnikov (MSP) tvoria podniky s počtom zamestnancov menším ako 250, kategóriu veľkých podnikov tvoria podniky s počtom zamestnancov 250 a viac. V rámci kategórie MSP rozlišujeme mikropodniky (0 - 9 zamestnancov), malé podniky (10 - 49 zamestnancov) a stredné podniky (50 - 249). Kategória mikropodnikov zahŕňa aj podnikateľské subjekty s nezisteným počtom zamestnancov. Okrem počtu pracovníkov platia pre kategorizáciu podniku podľa uvedeného odporúčania aj ďalšie kritériá týkajúce sa výšky obratu, hodnoty aktív a vlastnickej štruktúry. V materiály sa uvažuje s počtom zamestnancov ako s jediným kritériom na začlenenie podniku do kategórie MSP. V prípade jedného významného exportéra (s počtom zamestnancov menej ako 250) bol pri posudzovaní jeho zaradenia do príslušných veľkostných kategórií zohľadnený aj objem obratu/vývozu, ktorý niekoľkonásobne prekračuje odporúčanú hranicu obratu pre MSP (50 mil. Eur), na základe čoho bol uvedený subjekt zaradený do kategórie veľkých podnikov.

Do spracovania sú zahrnuté aj obchodné operácie, ktoré realizovali registrované skupiny pre DPH (registrácia viacerých zdaniteľných osôb ako jedného platiteľa dane pod jedným identifikačným číslom pre DPH). Skupinové registrácie predstavujú vzájomne prepojené subjekty s finančnou, majetkovou a organizačnou previazanosťou. Za všetky prepojené subjekty skupiny podáva hlásenia INTRASTAT-SK jeden zástupca (kumulované hodnoty vývozných a obchodných operácií členov skupiny). Počet zamestnancov registrovanej skupiny predstavuje kumulovaný počet zamestnancov všetkých jej členov. V roku 2015 bolo v štatistike zahraničného obchodu evidovaných 42 skupinových registrácií na strane vývozu s celkovým počtom členom skupín 201. V kategórii "250 a viac" bolo evidovaných aj 69 subjektov z kategórie MSP s odhadovaným objemom vývozu 32 mil. Eur, čo predstavuje podiel na

celkovom vývoze 0,05 %. Na strane dovozu bolo evidovaných 78 skupinových registrácií s počtom členov skupín 360.

Z hľadiska právnych foriem zahrňujú podnikateľské subjekty v jednotlivých veľkostných kategóriách právnické osoby – podniky, ako aj fyzické osoby – podnikateľov.

Postavenie malých a stredných podnikov v zahraničnom obchode high-tech tovarov je spracované na základe zoznamu high-tech tovarov podľa Štandardnej medzinárodnej obchodnej klasifikácie SITC Rev.4.

Vo výstupe sa popisuje štruktúra zahraničného obchodu podľa nasledovných druhov vlastníctva:

- Zahraničné vlastníctvo - majú subjekty založené a kontrolované zahraničnou právnickou osobou alebo fyzickou osobou-podnikateľom.
- Medzinárodné vlastníctvo - majú tie subjekty, ktoré boli založené spoločne domácou a zahraničnou právnickou osobou alebo fyzickou osobou-podnikateľom.
- Súkromné tuzemské - vlastníctvo majú subjekty založené a kontrolované súkromným tuzemským subjektom alebo osôb.
- Družstevné vlastníctvo - majú subjekty, ktoré podnikajú ako právna forma družstvo v zmysle Zákona č. 513/1991 Obchodný zákonník, § 221, § 222.

Údaje o veľkostných kategóriách a ekonomickej činnosti podnikateľských subjektov boli použité na základe prepojenia údajov Registra zahraničného obchodu ŠÚ SR a Registra organizácií ŠÚ SR. Zdrojom údajov o zahraničnom obchode ostatných krajín EÚ je Eurostat.

8. Záver

- Dominantné postavenie si v zahranično-obchodnej výmene Slovenska naďalej udržujú veľké podniky. V roku 2015 predstavoval podiel MSP na celkovom objeme vyvezeného tovaru 29,1 %, čo je o 0,2 p. b. menej ako v roku 2014. Podiel MSP na celkovom dovoze sa taktiež medziročne znížil a dosiahol úroveň 42,0 %.
- V absolútnej hodnote zaznamenal objem vývozu malých a stredných podnikov najvýznamnejší rast (o 4,6 %) za posledné tri roky.
- V rámci jednotlivých veľkostných kategórií MSP sa medziročne znížil vývoz len v kategórii mikropodnikov (o 1,6 %). Naopak vzrástol v kategórii malých podnikov (o 9,4 %) a stredných podnikov (o 7,8 %).
- Trend vývoja vývozu malých a stredných podnikov sa po predchádzajúcich rokoch nevýrazného rastu vyznačuje opätovným nárastom dynamiky. V porovnaní s rokom 2008 dosahuje vývoz MSP vyššiu úroveň o takmer 60 %.
- Z hľadiska komoditnej štruktúry celkového vývozu malých a stredných podnikov patrili v roku 2015 medzi najvýznamnejšie komodity stroje prístroje, elektronické zariadenia (31,8 %), základné kovy a výrobky z nich (13,1 %), vozidlá, lietadlá, dopravné zariadenia (10,0 %). Najväčšie zastúpenie mali MSP na vývoze rastlinných výrobkov (94,7 %), živých zvierat, živočíšnych výrobkov (82,0 %), dreva a výrobkov z dreva, dreveného uhlia (78,6 %), prístrojov optických, meracích, hud. nástrojov (59,6 %).
- Rozhodujúcim vývozným teritóriom naďalej zostáva jednotný trhu EÚ. Celkový objem vývozu do krajín EÚ v roku 2015 predstavoval 88,8 % z celkového vývozu MSP. Takmer štvrtina (21,9 %) z celkového vývozu MSP do EÚ smerovala do Českej republiky, 20,9 % tvoril vývoz do Nemecka, 12,2 % do Poľska a 11,2 % do Maďarska. Najväčšie zastúpenie dosiahli MSP na vývoze do Cypru (87,4 % podiel MSP), Malty (52,4 % podiel MSP) a Maďarska (51,5 % podiel MSP).
- Vývoz do krajín mimo EÚ dosiahol podiel 11,2 % z celkového vývozu MSP. Celkový objem vývozu MSP do krajín mimo EÚ sa medziročne zvýšil o 8,5 %, čo predstavuje najvyšší nárast za posledné štyri roky.
- Najvýznamnejšie krajiny vývozu MSP do krajín mimo EÚ boli Rusko (12,5 %), Švajčiarsko (11,2 %), Spojené štáty (9,2 %), Ukrajina (8,6 %) a Turecko (6,8 %). Najväčšie zastúpenie dosiahli malé a stredné podniky pri vývoze do Ukrajiny (58,4 %).
- Komoditná štruktúra vývozu MSP do tretích krajín sa v porovnaní so štruktúrou vývozu MSP do krajín EÚ vyznačuje výraznejším zastúpením strojov, prístrojov a elektronických zariadení, obuvi, klobúkov a dáždnikov, textílií a textilných výrobkov, bučiny, celulózy a papiera.
- Z celkového objemu vývozu malých a stredných podnikov tvorili viac ako tri štvrtiny (75,7 %) subjekty pôsobiace v oblasti priemyslu (48,8 %) a obchodu (26,9 %).
- Regionálna štruktúra celkového vývozu malých a stredných podnikov sa vyznačuje dominanciou vývozu MSP sídlacích v Bratislavskom kraji (26,8 % z celkového vývozu

MSP). Významné postavenie dosiahli aj MSP sídliace v Trnavskom (14,9 %) a v Nitrianskom kraji (14,4 %). Najvyššie zastúpenie dosiahli MSP v Prešovskom (59,5 %), Nitrianskom (48,1 %) a Banskobystrickom kraji (43,1 %).

- Takmer polovica (46,6 %) vývozu MSP v roku 2015 bola výsledkom činnosti subjektov so zahraničným kapitálom. 9,2 % vývozu MSP realizovali subjekty s medzinárodným vlastníctvom a 36,9 % subjekty so súkromným tuzemským vlastníctvom.
- Podiel vyvážajúcich MSP v roku 2015 predstavoval 98,6 % z celkovej početnosti vývozcov tovaru a tvorili ich prevažne právnické osoby (84,4 %). V odvetvovej štruktúre vyvážajúcich MSP prevládajú subjekty z odvetvia (podľa hrubšieho členenia SK NACE) obchodu (38,1 %), priemyslu (20,8 %) a obchodných služieb (16,8 %).
- Dovoz malých a stredných podnikov v roku 2015 medziročne vzrástol o 5,8 %. Podiel malých a stredných podnikov na celkovom dovoze predstavoval 42,0 %.
- V rámci komoditnej štruktúry celkového dovozu malých a stredných podnikov v roku 2015 patrili medzi najvýznamnejšie komodity stroje, prístroje, elektronické zariadenia s podielom 27,8 %, vozidlá, lietadlá, dopravné zariadenia s podielom 13,0 %, základné kovy a výrobky z nich s podielom 11,4 %.
- Orientácia malých a stredných podnikov na krajiny EÚ sa prejavuje aj na dovoze. V roku 2015 dosiahol podiel dovozu MSP z krajín EÚ 78,3 % z celkového dovozu MSP.
- Najväčší objem dovezeného tovaru MSP z EÚ v roku 2015 tvoril dovoz z Českej republiky (26,4 %), 19,7 % tvoril dovoz z Nemecka, 9,6 % z Poľska, 7,8 % z Rakúska, 6,9 % z Talianska.
- Celkový objem dovozu z krajín mimo EÚ v roku 2015 predstavoval hodnotu 5 402,0 mil. Eur, čo predstavuje viac ako jednu pätinu (21,7 %) z celkového dovozu MSP.
- Najvyšší podiel na celkovom dovoze MSP z trhov mimo EÚ mali východoázijské krajiny ako Čína (33,1 %) a Kórejská republika (12,1 %). Najvýraznejšie zastúpenie mali malé a stredné podniky na dovoze zo Švajčiarska (71,4 %), Spojených štátov (70,2 %), Mexika (61,5 %) a Bieloruska (56,9).
- Z tretích krajín dovážajú MSP výraznejšie viac strojov, prístrojov a elektronických zariadení, ale aj rôznych priemyselných výrobkov, textílií a textilných výrobkov a prístrojov optických, meracích a hudobných nástrojov.
- Viac ako polovicu (52,4 %) z celkovej hodnoty dovezeného tovaru MSP v roku 2015 tvoril dovoz MSP pôsobiacich v oblasti obchodu. Podiel subjektov z oblasti priemyslu na celkovom dovoze MSP predstavoval 27,3 %.
- Z regionálneho hľadiska nedošlo k výrazným zmenám. Naďalej z pohľadu krajov prevažuje dominancia Bratislavského kraja s podielom 43,5 % z celkového dovozu MSP.

- Viac ako polovicu (54,1 %) dovozu MSP v roku 2015 realizovali subjekty so zahraničným kapitálom. Viac ako jedna tretina (35,3 %) dovozu MSP bola výsledkom činnosti tuzemských subjektov súkromného vlastníctva.
- V roku 2015 dosiahol celkový počet dovážajúcich podnikateľských subjektov 79 783 podnikov, z toho podiel MSP predstavoval 99,2 %. Z hľadiska právnej formy v tejto skupine naďalej dominujú právnické osoby s podielom 74,1 %.
- Saldo zahranično-obchodnej bilancie malých a stredných podnikov naďalej dosahuje záporné hodnoty. V roku 2015 zaznamenali malé a stredné podniky pasívne saldo v objeme 6 878,9 mil. Eur, čo v porovnaní z predchádzajúcim obdobím predstavuje medziročný zhoršenie o 574,1 mil. Eur.
- Podľa údajov a metodiky Eurostatu tvorili malé a stredné podniky v EÚ v roku 2013 súhrne 46,2 % podiel na celkovom vývoze do krajín EÚ, na Slovensku dosahujú podiel 30,6 % (2015). Na vývoze do krajín mimo EÚ dosahujú malé a stredné podniky na Slovensku taktiež neporovnateľne nižší podiel (21,0 %) ako v krajinách EÚ (35,5 %).
- V porovnaní s členskými krajinami EÚ je Slovensko na druhom mieste od konca v podiele MSP na vývoze do krajín EÚ za rok 2013 (31,5 %) a na poslednom mieste v podiele MSP na vývoze do krajín mimo EÚ (18,1 %).

Zoznam tabuliek

Číslo tabuľky	Názov tabuľky
Tabuľka č. 1	Štruktúra celkového vývozu podľa veľkostných kategórií podnikov v roku 2015, v porovnaní s rokom 2014
Tabuľka č. 2	Celkový objem vývozu v roku 2015 podľa veľkostných kategórií podnikov a teritoriálnych oblastí
Tabuľka č. 3	Štruktúra vývozu do krajín EÚ podľa veľkostných kategórií podnikov v roku 2015, v porovnaní s rokom 2014
Tabuľka č. 4	Štruktúra vývozu do krajín mimo EÚ podľa veľkostných kategórií podnikov v roku 2015, v porovnaní s rokom 2014
Tabuľka č. 5	Vývoz MSP podľa jednotlivých odvetví v roku 2015
Tabuľka č. 6	Vývoz MSP v rámci jednotlivých sektorov priemyselnej výroby v roku 2015
Tabuľka č. 7	Početnosť vývozcov tovaru v roku 2014 a 2015
Tabuľka č. 8	Odvetvová štruktúra vyvážajúcich MSP a podiel vyvážajúcich MSP na celkovom počte MSP v roku 2015
Tabuľka č. 9	Štruktúra celkového dovozu podľa veľkostných kategórií podnikov v roku 2015, v porovnaní s rokom 2014
Tabuľka č. 10	Celkový objem dovozu v roku 2015 podľa veľkostných kategórií podnikov a teritoriálnych oblastí
Tabuľka č. 11	Štruktúra dovozu z krajín EÚ podľa veľkostných kategórií podnikov v roku 2015, v porovnaní s rokom 2014
Tabuľka č. 12	Štruktúra dovozu z krajín mimo EÚ podľa veľkostných kategórií podnikov v roku 2015, v porovnaní s rokom 2014
Tabuľka č. 13	Dovoz MSP podľa jednotlivých odvetví v roku 2015
Tabuľka č. 14	Početnosť dovozcov tovaru v roku 2014 a 2015
Tabuľka č. 15	Odvetvová štruktúra dovážajúcich MSP a podiel dovážajúcich MSP na celkovom počte MSP v roku 2015
Tabuľka č. 16	Štruktúra vývozu podľa veľkostných kategórií podnikov v SR a EÚ
Tabuľka č. 17	Štruktúra dovozu podľa veľkostných kategórií podnikov v SR a EÚ
Tabuľka č. 18	Zoznam High-tech produktov

Zoznam grafov

Číslo grafu	Názov grafu
Graf č. 1	Vývoj zahraničného obchodu Slovenska
Graf č. 2	Objem celkového vývozu podľa veľkostných kategórií podnikov v roku 2015
Graf č. 3	Objem celkového vývozu MSP podľa právnej formy v roku 2015
Graf č. 4	Trend vývoja vývozu podľa veľkostných kategórií podnikov
Graf č. 5	Komoditná štruktúra vývozu MSP v roku 2015
Graf č. 6	Vývoj vývozu 5 najvýznamnejších komodít MSP
Graf č. 7	Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na vývoze najvýznamnejších komodít v roku 2015
Graf č. 8	Objem vývozu high-tech produktov podľa veľkostných kategórií podnikov

Graf č. 9	Teritoriálna štruktúra vývozu podľa veľkostných kategórií podnikov v roku 2015
Graf č. 10	Vývoj teritoriálnej štruktúry vývozu MSP a veľkých podnikov
Graf č. 11	Tempo rastu vývozu MSP a veľkých podnikov v období od roku 2011 do 2015
Graf č. 12	Teritoriálna štruktúra vývozu MSP do krajín EÚ v roku 2015
Graf č. 13	Vývoj vývozu MSP do 10 najvýznamnejších krajín v rámci vývozu do EÚ
Graf č. 14	Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na vývoze do jednotlivých krajín EÚ v roku 2015
Graf č. 13	Teritoriálna štruktúra vývozu MSP do krajín mimo EÚ v roku 2014
Graf č. 15	Komoditná štruktúra vývozu MSP do krajín EÚ v roku 2015
Graf č. 16	Komoditná štruktúra vývozu MSP do najvýznamnejších krajín EÚ v roku 2015
Graf č. 17	Komoditná štruktúra vývozu MSP do jednotlivých krajín EÚ-28 v roku 2015
Graf č. 18	Teritoriálna štruktúra vývozu MSP do krajín mimo EÚ v roku 2015
Graf č. 19	Vývoj vývozu MSP do 10 najvýznamnejších krajín v rámci vývozu do krajín mimo EÚ
Graf č. 20	Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na vývoze do jednotlivých krajín mimo EÚ v roku 2015
Graf č. 21	Vývoj vývozu MSP do susedných krajín SR
Graf č. 22	Komoditná štruktúra vývozu MSP do jednotlivých krajín mimo EÚ v roku 2015
Graf č. 23	Porovnanie komoditnej štruktúry vývozu MSP do krajín EÚ a mimo EÚ v roku 2015
Graf č. 24	Komoditná štruktúra vývozu MSP do najvýznamnejších krajín mimo EÚ
Graf č. 25	Komoditná štruktúra vývozu MSP do jednotlivých krajín mimo EÚ
Graf č. 26	Vývoz MSP podľa jednotlivých odvetví v roku 2015
Graf č. 27	Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na vývoze v sektorech priemyselnej výroby v roku 2015
Graf č. 28	Index exportnej schopnosti MSP a veľkých podnikov v odvetví priemyslu
Graf č. 29	Regionálna štruktúra vývozu MSP a veľkých podnikov v roku 2016
Graf č. 30	Štruktúra celkového vývozu podľa veľkostných kategórií podnikov v krajinách SR v roku 2015
Graf č. 31	Vývoj vývozu MSP v krajinách SR (v mil. Eur)
Graf č. 32	Vlastnícka štruktúra vývozu MSP v roku 2015
Graf č. 33	Veľkostná štruktúra vývozu podľa druhu vlastníctva v roku 2015
Graf č. 34	Veľkostná štruktúra vyvážajúcich podnikateľských subjektov v roku 2015
Graf č. 35	Štruktúra vyvážajúcich MSP podľa právnej formy v roku 2015
Graf č. 36	Podiel vyvážajúcich MSP na celkovom počte MSP
Graf č. 37	Objem celkového dovozu podľa veľkostných kategórií podnikov v roku 2015
Graf č. 38	Objem celkového dovozu MSP podľa právnej formy v roku 2015
Graf č. 39	Trend vývoja dovozu podľa veľkostných kategórií podnikov (2008 = 100)

Graf č. 40	Komoditná štruktúra dovozu MSP v roku 2015
Graf č. 41	Vývoj dovozu 5 najvýznamnejších komodít MSP
Graf č. 42	Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na dovoze najvýznamnejších komodít v roku 2015
Graf č. 43	Objem dovozu high-tech produktov podľa veľkostných kategórií podnikov
Graf č. 44	Teritoriálna štruktúra dovozu podľa veľkostných kategórií podnikov v roku 2015
Graf č. 45	Vývoj teritoriálnej štruktúry dovozu MSP a veľkých podnikov
Graf č. 46	Teritoriálna štruktúra dovozu MSP z krajín EÚ v roku 2015
Graf č. 47	Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na dovoze z jednotlivých krajín EÚ v roku 2015
Graf č. 48	Vývoj dovozu MSP z 10 najvýznamnejších krajín v rámci dovozu do EÚ
Graf č. 49	Komoditná štruktúra dovozu MSP z krajín EÚ v roku 2015
Graf č. 50	Komoditná štruktúra dovozu MSP z najvýznamnejších krajín EÚ v roku 2015
Graf č. 51	Komoditná štruktúra dovozu MSP z jednotlivých krajín EÚ
Graf č. 52	Teritoriálna štruktúra dovozu MSP z krajín mimo EÚ v roku 2015
Graf č. 53	Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na dovoze z jednotlivých krajín mimo EÚ v roku 2015
Graf č. 54	Vývoj dovozu MSP z 10 najvýznamnejších krajín v rámci dovozu z krajín mimo EÚ
Graf č. 55	Komoditná štruktúra dovozu MSP z krajín mimo EÚ v roku 2015
Graf č. 56	Porovnanie komoditnej štruktúry dovozu MSP z krajín EÚ a mimo EÚ v roku 2015
Graf č. 57	Komoditná štruktúra dovozu MSP z najvýznamnejších krajín mimo EÚ
Graf č. 58	Komoditná štruktúra dovozu MSP z jednotlivých krajín mimo EÚ
Graf č. 59	Dovoz MSP podľa jednotlivých odvetví v roku 2015
Graf č. 60	Štruktúra celkového dovozu podľa veľkostných kategórií podnikov v krajinách SR v roku 2015
Graf č. 61	Vlastnícka štruktúra dovozu MSP v roku 2015
Graf č. 62	Veľkostná štruktúra dovozu podľa druhu vlastníctva v roku 2015
Graf č. 63	Veľkostná štruktúra dovážajúcich podnikateľských subjektov v roku 2015
Graf č. 64	Štruktúra dovážajúcich MSP podľa právnej formy v roku 2015
Graf č. 65	Vývoj salda obchodnej bilancie podľa veľkostných kategórií podnikov
Graf č. 66	Podiel MSP na celkovom vývoze do krajín EÚ, v jednotlivých krajinách EÚ v roku 2013
Graf č. 67	Podiel MSP na celkovom vývoze do krajín mimo EÚ, v jednotlivých krajinách EÚ v roku 2013
Graf č. 68	Podiel vyvážajúcich MSP v jednotlivých krajinách EÚ v sektore priemyslu v roku 2013, podľa teritoriálnych oblastí
Graf č. 69	Podiel dovážajúcich MSP v jednotlivých krajinách EÚ v sektore priemyslu v roku 2013, podľa teritoriálnych oblastí

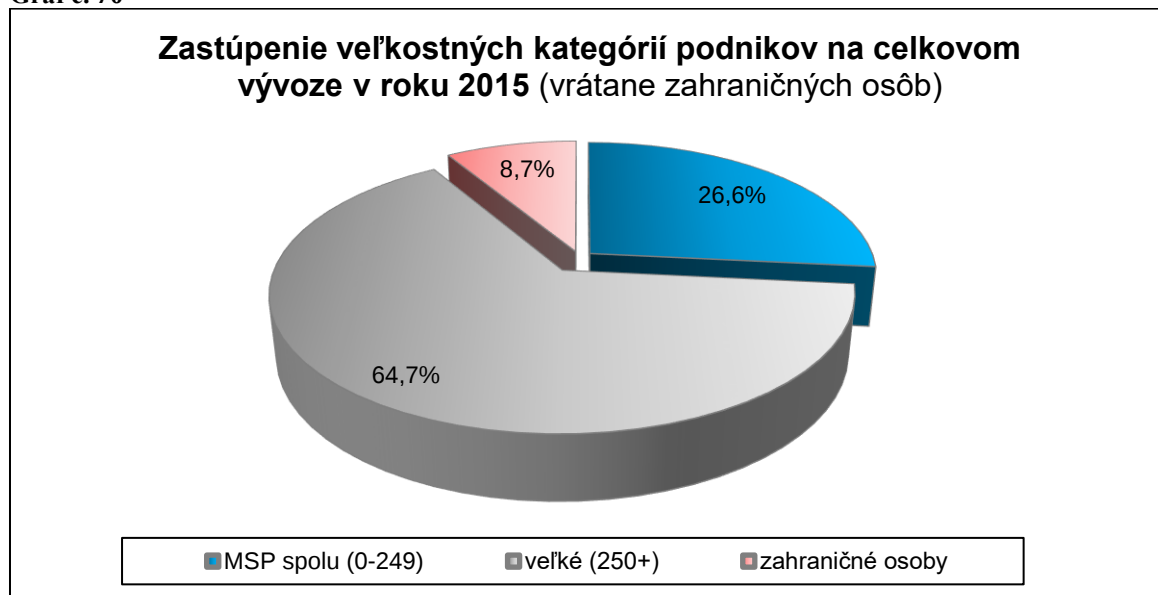
Graf č. 70	Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na celkovom vývoze v roku 2015 (vrátane zahraničných osôb)
Graf č. 71	Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na celkovom dovoze v roku 2015 (vrátane zahraničných osôb)
Graf č. 72	Objem vývozu podľa veľkostných kategórií
Graf č. 73	Objem dovozu podľa veľkostných kategórií
Graf č. 74	Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na vývoze komodít v roku 2015
Graf č. 75	Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na dovoze komodít v roku 2015

Zoznam máp

Číslo mapy	Názov mapy
Mapa č. 1	Regionálna štruktúra celkového vývozu MSP podľa krajov SR v roku 2015
Mapa č. 2	Regionálna štruktúra celkového dovozu MSP podľa krajov SR v roku 2015

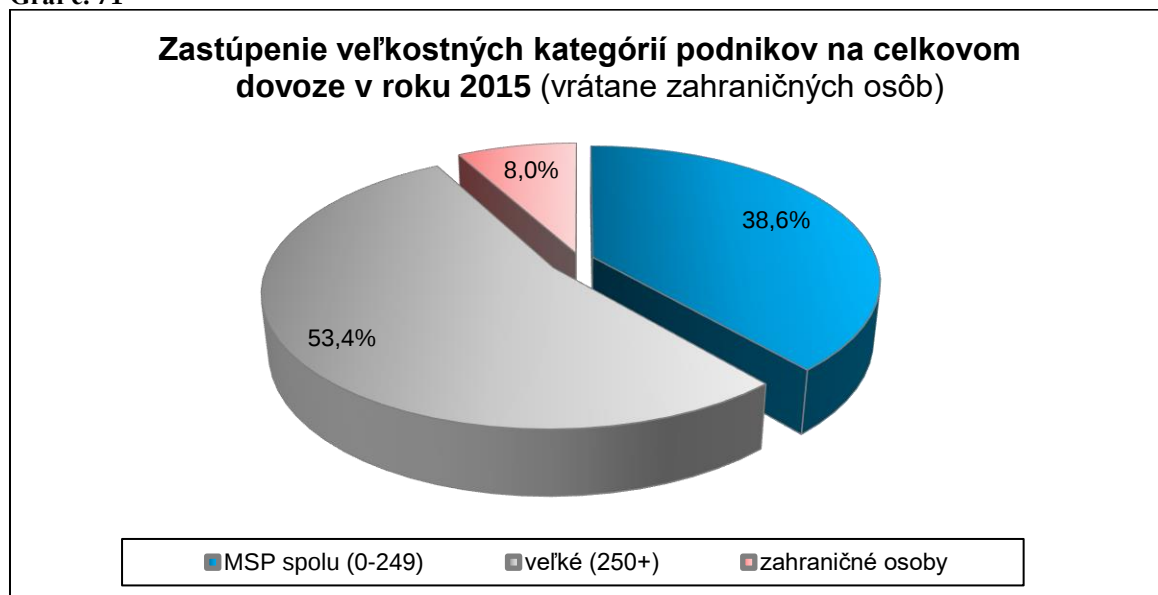
9. Prílohy

Graf č. 70

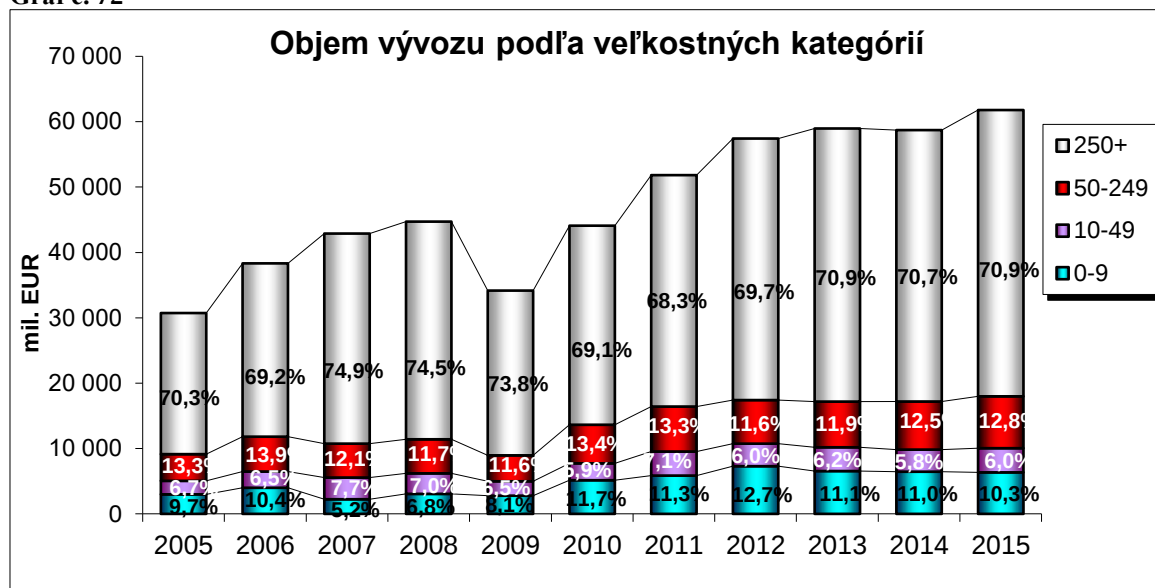
Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

Graf č. 71

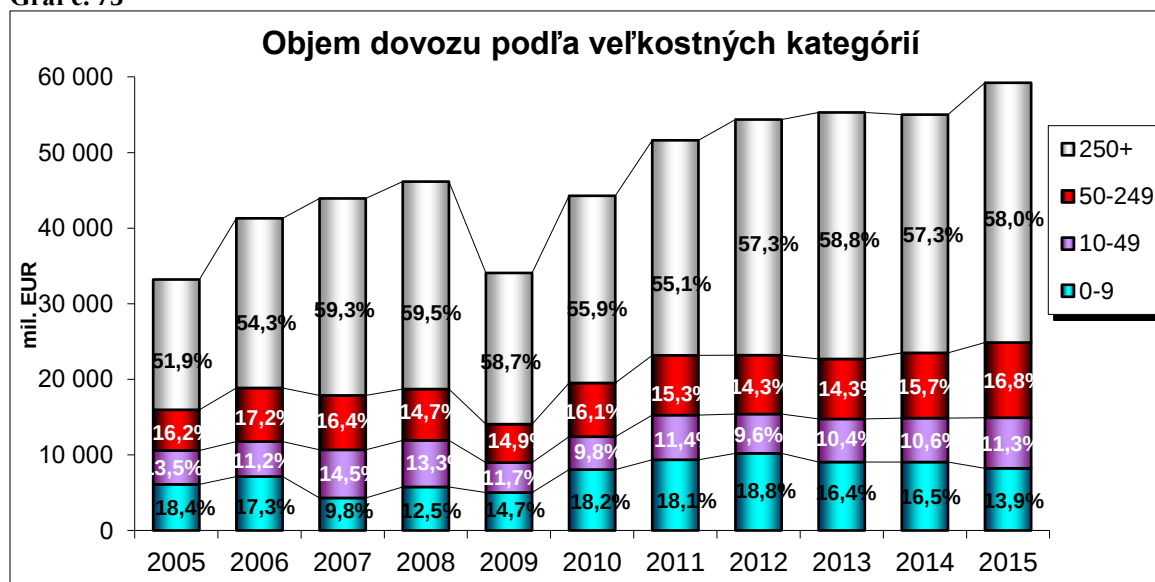
Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

Graf č. 72

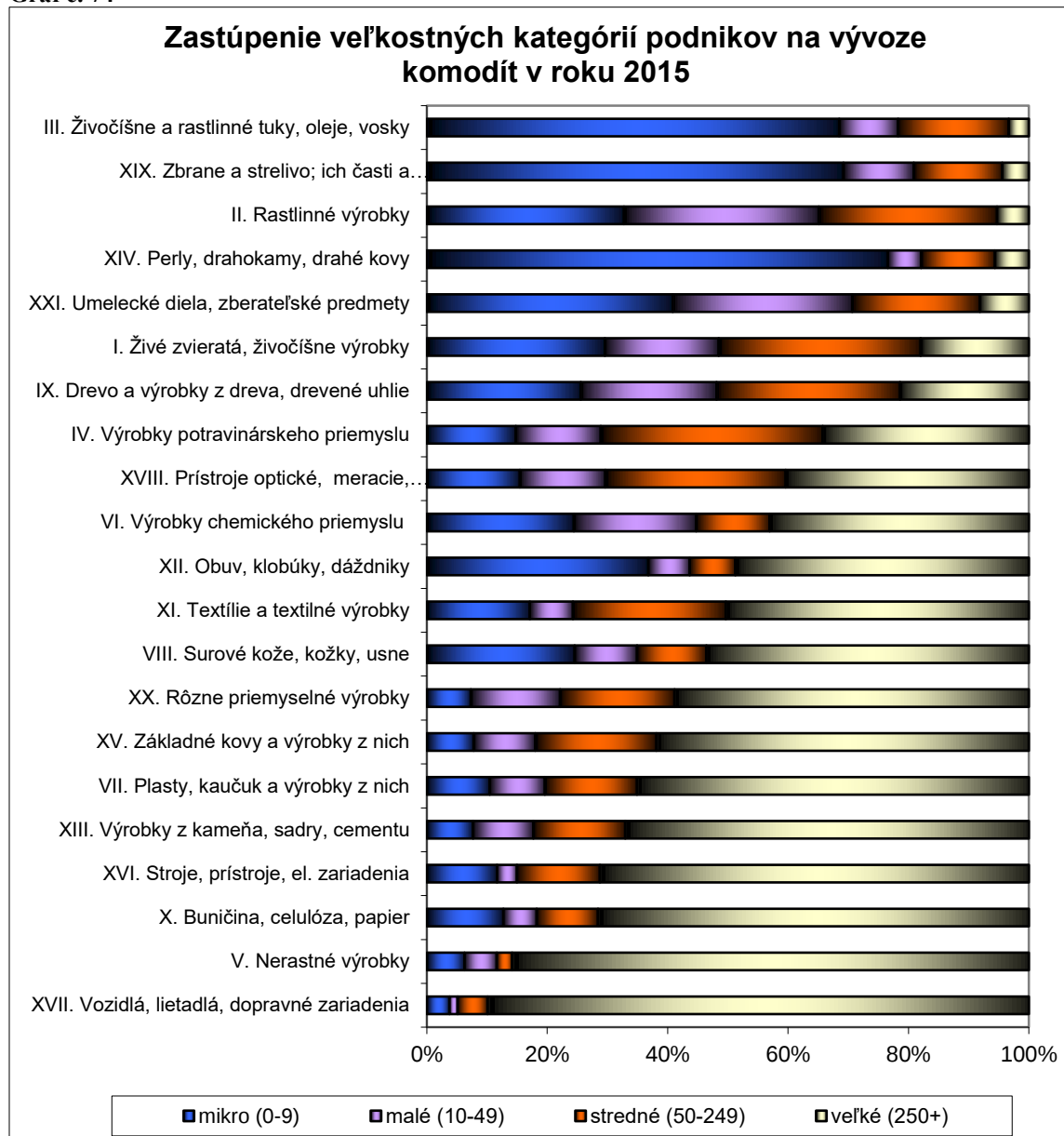
Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

Graf č. 73

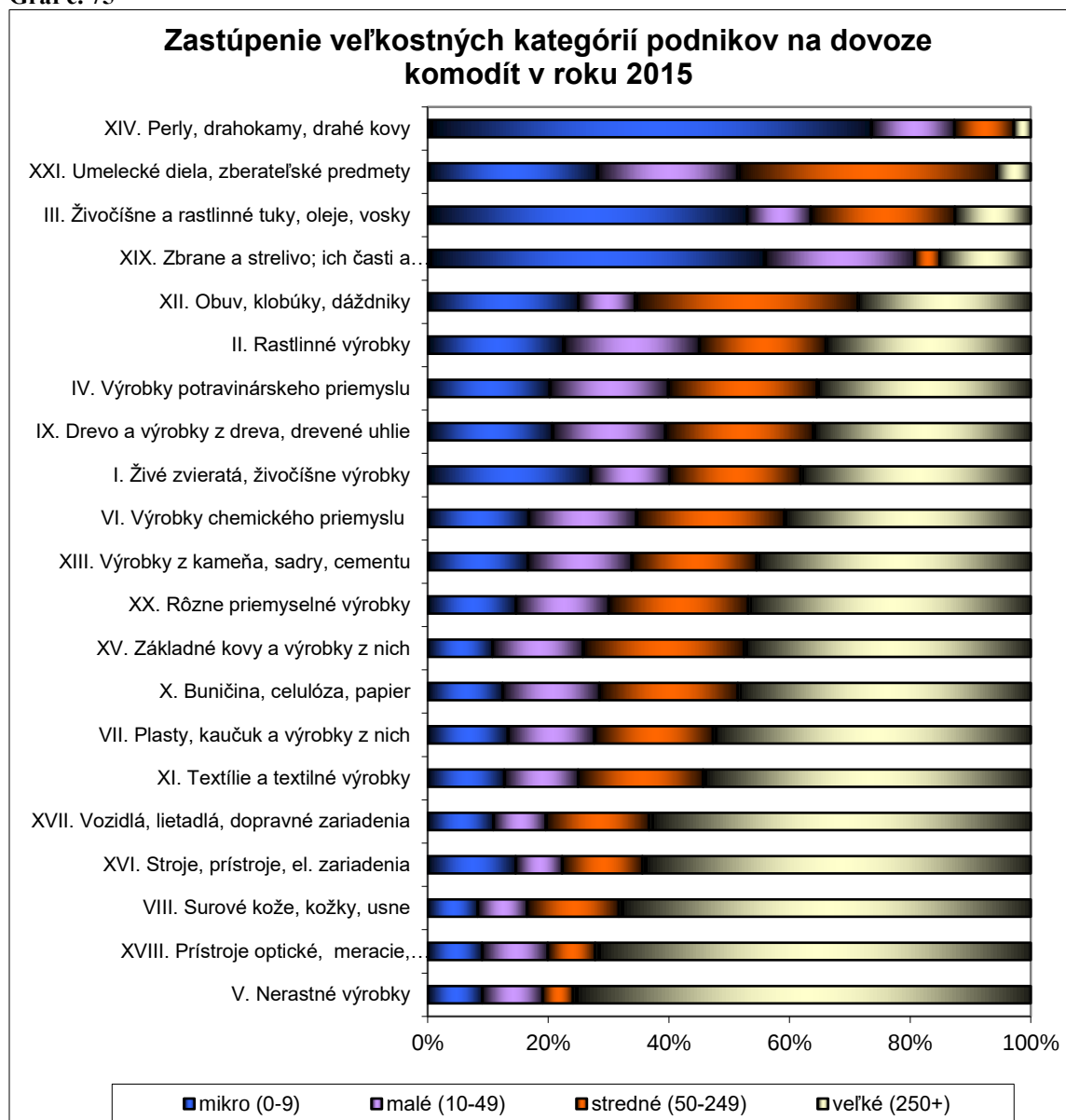
Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

Graf č. 74

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

Graf č. 75

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

Tabuľka č. 18: Zoznam High-tech produktov

'High-technology' aggregations based on SITC Rev. 4**High-technology products**

High-technology trade is defined as exports and imports of products according the Standard International Trade Classification (SITC – Rev. 4) as listed below. This list, based on the OECD definition, contains technical products of which the manufacturing involved a high intensity of R&D.

High-technology products list – SITC Revision 4

Group	Code	Title ¹
Aerospace	(714-714.89-714.99)+	Aeroplane motors, excluding 714.89 and 714.99
	792.1+	Helicopters
	792.2+792.3+792.4+	Aeroplanes and other aircraft, mechanically-propelled (other than helicopters)
	792.5+	Spacecraft (including satellites) and spacecraft launch vehicles
	792.91+	Propellers and rotors and parts thereof
	792.93+	Undercarriages and parts thereof
	874.11	Direction finding compasses; other navigational instruments and appliances
Computers-office machines	751.94+	Multifunction office machines, capable of connecting to a computer or a network
	751.95+	Other office machines, capable of connecting to computer or a network
	752+	Computers
	759.97	Parts and accessories of group 752
Electronics-telecommunications	763.31+	Sound recording or reproducing apparatus operated by coins, bank cards, etc
	763.8+	Video apparatus
	(764-764.93-764.99)+	Telecommunications equipment, excluding 764.93 and 764.99
	772.2+	Printed circuits
	772.61+	Electrical boards and consoles < 1000V
	773.18+	Optical fibre cables
	776.25+	Microwave tubes
	776.27+	Other valves and tubes
	776.3+	Semiconductor devices
	776.4+	Electronic integrated circuits
	776.8+	Piezoelectric crystals
	898.44+	Optical media
	898.46	Semiconductor media
Pharmacy	541.3+	Antibiotics
	541.5+	Hormones and their derivatives
	541.6+	Glycosides, glands, antisera, vaccines
	542.1+	Medicaments containing antibiotics or derivatives thereof
	542.2	Medicaments containing hormones or other products of subgroup 541.5

Scientific instruments	774+ 871+ 872.11+ (874-874.11-874.2)+ 881.11+ 881.21+ 884.11+ 884.19+ (899.6-899.65-899.69)	Electrodiagnostic apparatus for medicine or surgery and radiological apparatus Optical instruments and apparatus Dental drill engines Measuring instruments and apparatus, excluding 874.11, 874.2 Photographic cameras Cinematographic cameras Contact lenses Optical fibres other than those of heading 773.1 Orthopaedic appliances, excluding 899.65, 899.69
Electrical machinery	(778.6-778.61-778.66-778.69)+ 778.7+ 778.84	Electrical capacitors, fixed, variable or adjustable, excluding 778.61, 778.66, 778.69 Electrical machines, having individual functions Electric sound or visual signalling apparatus
Chemistry	522.22+ 522.23+ 522.29+ 522.69+ 525+ 531+ 574.33+ 591	Selenium, tellurium, phosphorus, arsenic and boron Silicon Calcium, strontium and barium Other inorganic bases Radioactive materials Synthetic organic colouring matter and colour lakes Polyethylene terephthalate Insecticides, disinfectants
Non-electrical machinery	714.89+ 714.99+ 718.7+ 728.47+ 731.1+ 731.31+ 731.35+ 731.42+ 731.44+ 731.51+ 731.53+ 731.61+ 731.63+ 731.65+ 733.12+ 733.14+ 733.16+ 735.9+ 737.33+ 737.35	Other gas turbines Part of gas turbines Nuclear reactors and parts thereof, fuel elements, etc Machinery and apparatus for isotopic separation Machine-tools working by laser or other light or photon beam, etc Horizontal lathes, numerically controlled Other lathes, numerically controlled Other drilling machines, numerically controlled Other boring-milling machines, numerically controlled Milling machines, knee-type, numerically controlled Other milling machines, numerically controlled Flat-surface grinding machines, numerically controlled Other grinding machines, numerically controlled Sharpening machines, numerically controlled Bending, folding, straightening or flattening machines, numerically controlled Shearing machines, numerically controlled Punching machines, numerically controlled Parts and accessories of 731 and 733 Machines and apparatus for resistance welding of metal, fully or partly automatic Machines and apparatus for arc welding of metal, fully or partly automatic
Armament	891	Arms and ammunition